

2023

YILI

**ÇALIŞMA
PROGRAMI**

1 OCAK – 31 ARALIK 2023

28/08/2022

DİYARBAKIR-ŞANLIURFA (TRC2)

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	6
TABLolar.....	4
Yönetici Özeti/Sunuş.....	9
1. Giriş.....	11
2. Sonuç Odaklı Programlar.....	13
2.1 Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğın Artırılması Sonuç Odaklı Program.....	13
a. Amaç.....	13
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	13
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	15
d. Proje ve Faaliyetler.....	17
i. Araştırma, Analiz ve Programlama.....	17
ii. İş birliğı ve Koordinasyon.....	18
iii. Kapasite Geliştirme.....	19
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek.....	22
v. Ajans Destekleri.....	22
vi. Önemli Kamu Yatırımları.....	25
vii. AB ve Diğeri Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler.....	26
viii. Diğeri Proje ve Faaliyetler.....	26
e. Program Süresi ve Zaman.....	28
f. İzleme ve Değerlendirme.....	32
2.2 Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Program.....	34
a. Amaç.....	34
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	34
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	37
d. Proje ve Faaliyetler.....	38
i. Araştırma, Analiz ve Programlama.....	38
ii. İş birliğı ve Koordinasyon.....	38
i. Kapasite Geliştirme.....	40
ii. Tanıtım ve Yatırım Destek.....	40
iii. Ajans Destekleri.....	41
iv. Önemli Kamu Yatırımları.....	43
v. AB ve Diğeri Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler.....	44

vi. Diğer Proje ve Faaliyetler.....	47
a. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	49
b. İzleme ve Değerlendirme	53
2.3 Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programı	54
a. Amaç	54
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi.....	54
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	58
d. Proje ve Faaliyetler	59
i. Araştırma, Analiz ve Programlama	59
ii. İş birliği ve Koordinasyon	61
iii. Kapasite Geliştirme	65
iv. Tanıtım ve Yatırım Destek.....	65
v. Ajans Destekleri	82
vi. Önemli Kamu Yatırımları.....	85
vii. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	85
viii. Diğer Proje ve Faaliyetler	85
e. Program Süresi ve Zaman Planlaması	87
f. İzleme ve Değerlendirme	90
3. Kurumsal Gelişim.....	91
a. Faaliyetler.....	92
i. Araştırma, Analiz ve Programlama	92
ii. İş birliği ve Koordinasyon	94
iii. Kapasite Geliştirme	100
iv. Tanıtım Faaliyetleri.....	113
v. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler.....	117
vi. Diğer Proje ve Faaliyetler.....	117
4. Yerel Kalkınma Fırsatları.....	118
5. Sonuç ve Değerlendirme.....	124
6. Ekler	125

TABLolar

Tablo 1-TRC2 Bölgesi İlleri Stratejik Sektörleri.....	14
Tablo 2-TRC2 Bölgesi İlleri İmalat Sanayi Sektörlerinde İşyeri Sayısı ve İstihdam, 2021.....	14
Tablo 3- Program Düzeyi Performans Göstergeleri	15
Tablo 4- Mobilya Sektörü Ekosistem Analizi.....	17
Tablo 5-Stratejik İmalat Sektörlerinde Ön Fizibilite/Fizibilite Çalışması.....	17
Tablo 6- Silvan Projesi Etki Analizi Çalışması	18
Tablo 7- Mobilya Sektörü UR-GE Projesi	18
Tablo 8- Dış Ticareti Artırmaya Yönelik Faaliyetler.....	19
Tablo 9- KOBİ'ler İçin Dijital Yol Projesi Çalışmaları.....	20
Tablo 10-Sektörler İçin Tecrübe Paylaşım Çalışmaları	20
Tablo 11- Silvan Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	21
Tablo 12- Akçakale Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması.....	21
Tablo 13- Bismil Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	21
Tablo 14- 2021 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Finansman Desteği Programı (FİNDES).....	22
Tablo 15- 2022 Yılı Stratejik Sektörlere Finansman Desteği Programı (FİNDES).....	22
Tablo 16- 2023 Yılı İhracat, Verimlilik ve Yalın Üretim Destek Programı.....	23
Tablo 17- 2023 Yılı GÜdümlü Proje Destekleri.....	23
Tablo 18- Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması SOP Teknik Destek Programı.....	24
Tablo 19-Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması SOP Fizibilite Desteği.....	24
Tablo 20- Önemli Kamu Yatırımları.....	25
Tablo 21- Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgelerine Su Götürme Projesi.....	26
Tablo 22- ŞUTGEM'in Kapasitesinin Geliştirilmesi ve Nitelikli Eleman Yetiştirilmesi Projesi	27
Tablo 23- 2021 Yılı Çalışan ve Üreten Gençler Programı.....	27
Tablo 24- Diyarbakır Lojistik Eğitim ve Girişimcilik Merkezi.....	28
Tablo 25- Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	28
Tablo 26-Düsey 2 Bölgeleri İtibarıyla Çocuk Nüfusu Sayısı ve Oranları (2021).....	35
Tablo 27-TRC2 Bölgesinde Gençlerin (15-24 Yaş) İşgücü Durumu, 2021.....	36
Tablo 28- Program Düzeyi Performans Göstergeleri.....	37
Tablo 29- Genç Girişimciliğin Teşvik Edilmesi	39
Tablo 30- İstihdam Garantili Eğitim Programı	40
Tablo 31- Gençlere Yönelik Bilgi Teknolojileri Eğitimleri.....	40
Tablo 32- İlham Buluşmaları	41
Tablo 33 -Teknofest Katılımı	41

Tablo 34- 2023 Yılı Genç İstihdamının Artırılması Mali Destek Programı.....	41
Tablo 35- Çocuklar ve Gençler SOP Teknik Destek Programı.....	42
Tablo 36- Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği.....	42
Tablo 37- Önemli Kamu Yatırımları.....	43
Tablo 38-Kayapınar Bilim Merkezi Projesi.....	44
Tablo 39-NEET'lerin Dijital Tasarım Sektöründe İstihdamını Artırma Projesi.....	45
Tablo 40- ENHANCER Şanlıurfa Projeleri.....	45
Tablo 41- TRC2 Bölgesi SEECO Projesi.....	46
Tablo 42- İşten Sosyal Uyuma (Business to Social Cohesion) Projesi.....	47
Tablo 43-Tasarım-Beceri Atölyeleri ile İnovasyon ve Girişimciliğin Sağlanması Projesi.....	47
Tablo 44- Kadın Ayakkabı Bağcığı Üretim Tesisi İleri Teknolojiye Geçiyor Projesi.....	48
Tablo 45-Dudak Damak Yarığı Bebek Tedavi Kliniği ve Ebeveynlerini Bilinçlendirme Eğitim Ünitesinin Kurulumu Projesi.....	48
Tablo 46-Toplumun Görünmeyen Rengi Dom Kadınlar Projesi.....	49
Tablo 47 -Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	49
Tablo 48-TRC2 Diyarbakır- Şanlıurfa Bölgesi Bölge Planı, Bölgesel Hedef Gerçekleşmeleri.....	56
Tablo 49- Diyarbakır ve Şanlıurfa Turizm İşletme ve Belediye Belgeli Tesislere Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi ve Doluluk Oranları.....	57
Tablo 50- Program Düzeyi Performans Göstergeleri.....	58
Tablo 51- Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri.....	60
Tablo 52- İş Birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri.....	62
Tablo 53- Turizm Sektörü İş Birlikleri Geliştirme Çalışmaları.....	64
Tablo 54- Mezopotamya Destinasyonu Tanıtım Çalışmaları.....	70
Tablo 55- Mezopotamya Temalı Nitelikli Etkinlik ve Festivallerin Düzenlenmesi, Sektör Profesyonelleri ile İşbirliğine Gidilmesi.....	74
Tablo 56- Turizmde İnsan Kaynağı Geliştirme Programı.....	76
Tablo 57- Ulusal ve Uluslararası Turizm Fuarlarına Katılım.....	76
Tablo 58- UNESCO Adaylık Süreçlerine İlişkin Kurumsal Altyapının Güçlendirilmesi.....	77
Tablo 59-Turizm Eşleştirme Yönlendirme Grubu Koordinasyon Çalışmaları.....	78
Tablo 60- Yerel Kurumlarla İş Birliği ve Koordinasyon Çalışmaları.....	78
Tablo 61- Proje Geliştirme Faaliyetleri.....	79
Tablo 62- Mezopotamya Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması.....	80
Tablo 63- TRC Bölgesi Karanlık Gökyüzü Uygunluk Haritası ve Teknik Raporunun Hazırlanması.....	81
Tablo 64- Mezopotamya Markalaşma ve Tanıtım Çalışmaları Bütçe.....	81
Tablo 65- Viranşehir Eyyüp Nebi Sabır Makamı Yerleşkesi Projesi-GPD.....	82
Tablo 66-2023 Gündümlü Proje Desteği.....	83
Tablo 67- Teknik Destek Programı (Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP).....	84

Tablo 68-Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği.....	84
Tablo 69- Önemli Kamu Yatırımları	85
Tablo 70 Dicle Baraj Gölünde Çevre Dostu Turizm İle Yerel Kalkınma Projesi.....	86
Tablo 71- Diyarbakır Gastro İnovasyon Merkezi Projesi-CMDP	86
Tablo 72- Karahantepe Arkeolojik Alan Koruma Çatısı Projesi-CMDP.....	86
Tablo 73- Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programının Süre ve Zaman Planlaması..	87
Tablo 74- Kurumsal Gelişim Çıktı Hedefleri.....	91
Tablo 75-Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi Çalışması	92
Tablo 76- Programlama Faaliyetleri.....	93
Tablo 77-Ajans Destek Programlarının Yürütülmesi Faaliyetleri.....	94
Tablo 78- Yerel ve Genel Kurumsal Ağların Kurulması Faaliyetleri.....	95
Tablo 79- Bölgesel Koordinasyon ve İş birliği Faaliyetleri	97
Tablo 80- Bölge Planı ve Diğer Planların Uygulanması ve İzlemesine İlişkin Faaliyetler.....	99
Tablo 81-Yeni Dönem Kurumsallaşma Faaliyetleri.....	100
Tablo 82 - Yönetim Kurulu Çalışmaları	101
Tablo 83- Fiziki Mekânlara İlişkin Faaliyetler.....	102
Tablo 84- Demirbaş, Ofis Ekipmanı ve Sarf Malzemeleri İhtiyaç Tespiti ve Teminine İlişkin Faaliyetler.....	102
Tablo 85- İnsan Kaynakları ile İlgili Faaliyetler.....	104
Tablo 86- Personel Eğitimi ile İlgili Faaliyetler	105
Tablo 87- Yazılım ve Donanım İhtiyaçlarının Karşılanması ile Yönetim Bilgi Sistemleri Altyapısının Geliştirilmesi ile İlgili Faaliyetler	110
Tablo 88- Destek Hizmetlerinin Karşılanmasına Yönelik Faaliyetler	111
Tablo 89- Kalite Yönetim Sistemi Tetkiki.....	112
Tablo 90- İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri İle İlgili Faaliyetler	112
Tablo 91- İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri.....	114
Tablo 92- Yatırım Destek Ofislerinin Faaliyetleri.....	116
Tablo 93- Proje Havuzunun Oluşturulması ve Geliştirilmesi.....	118
Tablo 94-Yenilenebilir Enerji Endüstri Bölgeleri Kuruluş Çalışmaları	119
Tablo 95- GAP Melek Yatırım Ağı Çalışmaları	119
Tablo 96- Kooperatifçiliğin Geliştirilmesi Çalışmaları.....	120
Tablo 97- Fizibilite Desteği Programı	120
Tablo 98- Teknik Destek Programı.....	121
Tablo 99- 2023 Yılı GÜdümlü Proje Desteği -GPD	122
Tablo 100-2022 Yılı Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı.....	122
Tablo 101- 2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	123

KISALTMALAR

AB:	Avrupa Birliği
AR-GE	: Araştırma-Geliştirme
BGUS	: Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
B2B	: “Business to Business”, Türkçesiyle “şirketten şirkete” kavramı şirketlerin kendi aralarında gerçekteştirdikleri pazarlama veya satış uygulamaları
CMDP	: Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı
DB	: Destek Birimi
DBB	: Diyarbakır Büyüķşehir Belediyesi
DMI	: (Digital Maturity Index) Dijital Olgunluk Seviyesi
CUGP	: Çalışan ve Üreten Gençler Programı
DİSMEK	: Diyarbakır Büyüķşehir Belediyesi Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları
DTSO	: Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası
EBYS	: Elektronik Belge Yönetim Sistemini
ENHANCER	: Sosyo-Ekonomik Entegrasyon için Girişimcilik Kapasitelerinin İyileştirilmesi Projesi
EURADA	: Avrupa Bölgesel Kalkınma Ajansları Birliği
FİNDES	: Stratejik Sektörlere Finansman Desteği Programı
GAİB	: Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri
GAP BKİ	: Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi
GPD	: Güdümlü Proje Desteği
GSYH	: Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
İBBS	: İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması
İCCIA	: İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası
İCOMOS	: Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi
IDA	: Uluslararası Karanlık Gökyüzü Birliği
İDB	: İzleme ve Değerlendirme Birimi
INNOFOOD-TUGİP	: Gıda İnovasyon Merkezi ve Türkiye Gıda İnovasyon Platformu
İSEDAK	: İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi
İşKUR	: Türkiye İş Kurumu
IUCN	: Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği
İVEP	: İhracat, Verimlilik ve Yalın Üretim Destek Programı
KA	: Kalkınma Ajansı
KAYS	: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

KTB	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
MDP	: Mali Destek Programı
NEET	: (Not in Education, Employment, or Training) «ğretimde, İstihdamda veya Eğitimde Olmayan
NFT	: (Non Fungible Token) "Değiştirilemez Token"
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PPKB	: Planlama Programlama ve Koordinasyon Birimi
PR	: Halkla İlişkiler
PYB	: Program Yönetim Birimi
SEECO	: Türkiye'de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi
SOGEP	: Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı
SOP	: Sonuç Odaklı Program
SS	: Sanayi Sitesi
STEM	: Science (Bilim), Technology (Teknoloji), Engineering (Mühendislik) ve Mathematics (Matematik) sözcüklerinin baş harfleri
şBB	: şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
şTGAş	: şanlıurfa Turizmi Geliştirme Ař
şUTSO	: şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası
TEDx	: (Technology, Entertainment, Design) Bağımsız Düzenlenen Bir Teknoloji, Eğlence ve Tasarım Etkinliği
TGA	: Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPE	: Türk Patent ve Marka Kurumu
TRC2	: Diyarbakır-şanlıurfa Bölgesi İstatistiki Düzey-2 Bölge Birimleri Sınıflandırması
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TTYD	: Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği
TUA	: Türkiye Uzay Ajansı
TUROB	: Türkiye Otelciler Birliği
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür rgt
UR-GE	: Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi
YDO	: Yatırım Destek Ofisi
YKF	: Yerel Kalkınma Fırsatları
YTB	: Yatırım Teşvik Belgesi

YÖNETİCİ ÖZETİ

SUNUŞ

Karacadağ Kalkınma Ajansı, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un istinaden, 10.11.2008 tarih ve 2008/14306 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

2009 yılında faaliyetlerine başlayan Ajans, kurumların yeniden yapılandırılması çerçevesinde yayımlanan 4 Numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinasyonunda yasal statüsünü ve faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir.

Karacadağ Kalkınma Ajansı'nın temel amacı, mevzuatta bütün Kalkınma Ajansları için ortak bir biçimde ifade edildiği üzere; "kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak, bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak"tır.

Ajansın, yukarıda belirtilen temel amaca ulaşma yolunda sürdürülebilir bir kurumsal yapıya kavuşması, bölgesel planlama, programlama, koordinasyon, izleme değerlendirme, yatırım destek ve tanıtım faaliyetlerini sistematik, kurumsal ve sürdürülebilir bir şekilde yürütmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevede, Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21'inci maddesi doğrultusunda hazırlanan Karacadağ Kalkınma Ajansı Çalışma Programı, 2023 yılında Ajansın yapmayı planladığı faaliyetleri kapsamaktadır. Ajans Çalışma Programı; Sonuç Odaklı Programlama (SOP) yaklaşımına göre bütçe yılına ilişkin öncelik alanlarını, tedbirleri, bunlara ayrılacak tahmini mali kaynakları ve bunların ajans bütçesi içindeki tahmini oranları ile belirtilen faaliyetlerin gerekçelerini ortaya koymaktadır.

Çalışma Programı hazırlanırken, TRC2 (2014-2023) Bölge Planına ek olarak On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) ve diğer ulusal planlarda yer alan amaç ve önceliklerle uyumu göz önün-

de bulundurulmuştur.

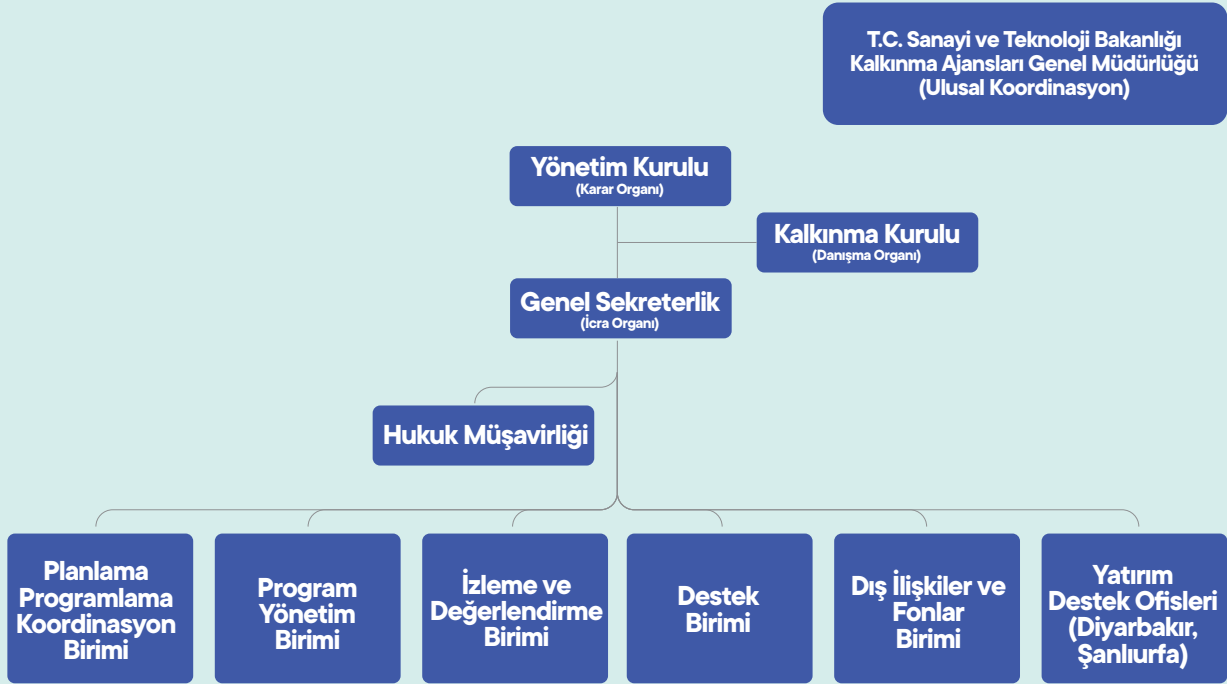
Yukarıda belirtilen öncelik ve amaçlara ilave olarak Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün Sonuç Odaklı Programlama (SOP) yaklaşımına göre Çalışma Programı hazırlanmıştır. Yeni yaklaşıma göre; "Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması", "Çocuklar ve Gençler" ve "Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma" Sonuç Odaklı Programları geliştirilmiştir. SOP'ların yürütülmesi ile ilgili Ajansın kurumsal ve beşerî kapasitesini geliştirmek ve rutin yatırım destek işlemlerini yürütmek için gerçekleştirilmesi gereken faaliyetler "Kurumsal Gelişim" başlığı altında yer almıştır. SOP'lara girmeyen alt program, proje ve faaliyetler ile önceki dönemlere ilişkin devam eden mali ve teknik destek faaliyetleri ise "Yerel Kalkınma Fırsatları" başlığı altında verilmiştir. Ajans tarafından SOP'ların takibine ilişkin teknik çalışma grupları oluşturulmuş ve koordinatörleri belirlenmiştir. Bu çalışma grupları SOP faaliyetlerinin etkin olarak hayata geçirilmesinden sorumlu olacaktır.

1. GİRİŞ

Karacadağ Kalkınma Ajansı, kuruluşunun on üçüncü yılını geride bırakırken; bir taraftan kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının projelerine önemli mali ve teknik destekler sağlamakta, diğer taraftan ulusal ve uluslararası düzeydeki girişimleriyle bölgeye yatırımcı çekmek için tanıtım ve yatırım destek faaliyetlerini sürdürmektedir.

Hükümetimizin ilan ettiği Cumhuriyet tarihinin en geniş kapsamlı teşvik sistemi olarak görülen düzenlemeler ile TRC2 Düzey-2 Bölgesi (Diyarbakır ve Şanlıurfa) yatırım alanında cazibesini önemli ölçüde artırmıştır. Yapılan sınıflandırmada 6. bölgede yer alarak yatırımcıya en avantajlı desteklerin sağlandığı Diyarbakır ve Şanlıurfa İlleri, Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP), Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) ve diğer kamu yatırımlarının yarattığı altyapı ile yerli ve yabancı yatırımcı için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu fırsatların tanıtılması ve değerlendirilmesi, verilen teşviklerin izlenmesi ve raporlanması sürecinde ajansın hizmet birimleri ve yatırım destek ofisleri aktif rol almaktadır.

Ajans, bir taraftan bölgenin ihtiyaç ve potansiyelini tespiti yönelik araştırma ve analiz çalışmalarını sürdürürken, aynı zamanda önceki yıllarda verilen mali ve teknik desteklerin uygulamasını takip etmektedir. Buna ilaveten Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen, yerelde ajans tarafından koordine edilen Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP), Çalışan ve Üreten Gençler Programı (CUGP) ve Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) kapsamında sözleşme imzalanarak uygulanmasına başlanan projeler takip edilmiştir.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1 Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Program

a. Amaç

Programın genel amacı; TRC2 Düzey-2 Bölgesinde stratejik imalat sanayi sektörlerine odaklanarak istihdamın ve katma değerin artırılması ve bu yolla ekonomik büyümenin hızlandırılmasıdır.

Özel Amaç 1: Tekstil-hazır giyim, deri ve ilgili ürünler (ayakkabı imalatı), gıda ve mobilya sektörlerinde verimlilik, yenilik ve katma değer artışına olanak sağlayan üretim ve ortak kullanım alanlarının geliştirilmesi,

Özel Amaç 2: Bu sektörlerde ürün çeşitliliği, ihracat ve katma değer artışının sağlanması için değer zincirlerinin geliştirilmesi,

Özel Amaç 3: Firmaların Ar-Ge, yenilik, tasarım, kurumsallaşma ve ihtisaslaşma kapasitelerinin artırılması.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRC2 Düzey-2 Bölgesi sahip olduğu geniş ve verimli tarım arazileri, tarihi ve kültürel varlıkları, genç ve dinamik iş gücü potansiyeline rağmen sosyo-ekonomik göstergelere göre gelişmişlikte geride kalmaktadır. 2020 Yılı GSYH istatistiklerine göre TRC2 Düzey-2 Bölgesi bölgesel bazda üretilen mal ve hizmet toplamına göre 26 düzey-2 bölgesi içerisinde 18. sırada olmasına karşın, fert başına düşen gelirden 26. sıraya düşmektedir. Bu durum iller bazında incelendiğinde, daha da büyük bir dengesizlik göstermektedir. Diyarbakır 47 milyar 884 milyon TL GSYH ile 81 içinde 21. sırada yer alırken, Şanlıurfa 42 milyar 770 milyon TL ile 24. sırada yer almıştır. Diyarbakır 27 bin 55 TL (3.843 \$) kişi başına GSYH ile 81 içinde 24. sırada, Şanlıurfa ise 20 bin 421 TL (2.901 \$) ile 81. sıradadır. Bu dengesizliğin sebebi; temel olarak imalat sanayinin yetersizliği, düşük katma değerli üretim yapısı ve yüksek işsizliğin bir sonucudur. Ajans tarafından yapılan çalışmalarda, bölgenin kalkınmasının önündeki en büyük engeller olarak işsizlik birinci sırada, sanayinin gelişmemesi ikinci sırada çıkmaktadır. Bölgenin işsizlik oranı 2020 yılı verilerine göre %20,1 ile Türkiye ortalaması olan %13,2'nin çok üstünde ve 26 düzey-2 bölgesi içinde en yüksek 3. sıradadır (TÜİK, 2021).

2014-2023 dönemini kapsayan TRC2 Diyarbakır-Şanlıurfa Bölgesi Bölge Planının Kentsel Ekonomiler ve Ekonomik Büyüme eksenini altında "**Bölge İllerinde Sanayinin Gelişmesi ve Katma Değerli Üretim Yapısına Geçiş**" temel hedef olarak belirlenmiştir. Bölgede görece nitelikli yığılmalar gösteren, kümelenme olanakları açısından ele alınabilecek olan sektörler bölgenin temel sektörleri olarak; emek yoğun ve katma değerli üretim yapısına sahip ve bölge hızlı büyüme trendine sahip sektörler de yükselen sektörler olarak TRC2 Bölgesi Bölge Planında stratejik sektörler olarak belirlenmiştir.

Tablo 1-TRC2 Bölgesi İlleri Stratejik Sektörleri

	Temel Sektörler	Yükselen Sektörler
Diyarbakır	Gıda Ürünleri İmalatı	Tekstil Ürünleri ve Giyim Eşyaları İmalatı
	Metalik Olmayan Mineral Ürünleri İmalatı	Mobilya Ürünleri İmalatı
	Madencilik ve Taş Ocakçılığı	Elektrikli Teçhizat İmalatı
	Ağaç ve Ağaç Ürünleri İmalatı	Makine ve Ekipman İmalatı
Şanlıurfa	Gıda Ürünleri İmalatı	Mobilya Ürünleri İmalatı
	Tekstil Ürünleri İmalatı	Giyim Eşyaları İmalatı
	Metalik Olmayan Ürünler İmalatı	Ana Metal Sanayi
	Makine ve Ekipman İmalatı	Elektrikli Teçhizat İmalatı
	Madencilik ve Taş Ocakçılığı	Kauçuk ve Plastik Ürünler İmalatı

Kaynak: Karacadağ Kalkınma Ajansı, TRC2 Bölge Planı (2014-2023).

Aşağıdaki tabloda 2020 SGK İstatistik Yıllığı ile yayınlanan TRC2 Bölgesi illeri imalat sanayi sektörlerinde işyeri sayısı ve istihdam rakamları görülmektedir.

Tablo 2-TRC2 Bölgesi İlleri İmalat Sanayi Sektörlerinde İşyeri Sayısı ve İstihdam, 2021

Sektör Kodu	Sektör Adı (Nace Rev. 2)	Diyarbakır		Şanlıurfa		Türkiye	
		İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı
10	Gıda Ürünleri İmalatı	532	3.758	668	3.555	48.106	516.398
11	İçecek İmalatı	6	148	8	137	760	17.859
12	Tütün ürünleri imalatı	2	2			115	6.357
13	Tekstil Ürünleri İmalatı	67	2.266	73	3.266	19.515	499.569
14	Giyim Eşyaları İmalatı	256	10.298	145	8.939	39.973	677.395
15	Deri ve İlgili Ürünler İmalatı	5	18	12	2.900	7.086	71.685
16	Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ür.	55	381	30	120	11.666	72.995
17	Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	21	392	15	83	3.602	74.222

Sektör Kodu	Sektör Adı (Nace Rev. 2)	Diyarbakır		Şanlıurfa		Türkiye	
		İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı
18	Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğ.	33	153	25	66	7.286	48.937
19	Kok Kömürü ve Petrol Ürün. İm.	1	2	3	34	276	9.521
20	Kimyasal Ürünler İmalatı	53	574	42	348	6.514	107.120
21	Eczacılık ve Ecz. İlişkin Mal. İm.	14	176	4	315	764	35.754
22	Kauçuk ve Plastik Ürünler İmalatı	118	1.105	106	1.367	15.191	247.522
23	Metalik Olmayan Mineral Ürünler İmalatı	131	2.607	165	2.379	15.197	238.127
24	Ana Metal Sanayi	60	1.078	37	318	7.248	191.351
25	Fabrik. Metal Ürün. (Mak. Teç. Har)	169	1.620	119	1.030	39.056	425.733
26	Bilgisayar, Elektronik ve Optik Ürünler İmalatı	17	180	7	315	2.483	56.275
27	Elektrikli Teçhizat İmalatı	67	643	80	968	7.931	182.995
28	Makine ve Ekipman İmalatı	69	430	74	419	15.503	207.473
29	Motorlu Kara Taşıtı ve Römork İmalatı	18	252	11	129	4.856	238.098
30	Diğer Ulaşım Araçları İmalatı	1	5	3	4	1.643	77.560
31	Mobilya İmalatı	165	1.566	95	776	25.942	188.677
32	Diğer İmalatlar	53	347	44	412	9.054	81.673
33	Makine ve Ekipman Kurulumu ve Onarımı	163	1.106	88	890	21.122	160.289
	Toplam	2.076	29.107	1.854	28.770	310.889	4.433.585

Kaynak: SGK, 2022.

Bu dönemde TRC2 Düzey-2 Bölgesinde içsel rekabet gücü ile yaratılan imalat sanayi istihdamı 15.148'dir. Söz konusu sektörler için bölge illerinde içsel rekabetçilik faktörü yüksek olup, özellikle tekstil-giyim eşyaları ve gıda imalatı sektörleri hızlı büyüme ve istihdam artışı bakımından stratejik görülmektedir. İnşaat sektörünün bölge ekonomisindeki yerinden hareketle, mobilya sektörü de gerek etki alanındaki iç pazarlar gerekse Ortadoğu ve Orta Asya pazarları düşünüldüğünde önemli görülmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Beklenen Sonuçlar:

Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı ile bölgede stratejik sektörler olan tekstil-hazır giyim, deri ve ilgili ürünler (ayakkabı imalatı), gıda ve mobilya alanla-

rında yatırımların gerçekleştirileceği Diyarbakır ve Şanlıurfa'da yeni OSB sayısının artırılması, mevcut OSB'lerin altyapılarının iyileştirilmesi, üretimde kaynak verimliliğinin artırılması, değer zinciri analizlerinin yapılması, UR-GE çalışmalarının yapılması, koordine edilmesi, temiz üretim olanaklarının sağlanması, lojistik köyün hayata geçmesi, ihtisas sanayi alanlarının oluşturulması ile uzmanlaşmanın teşvik edilmesi, rekabetçiliğin artırılması, işgücü verimliliği ve teknik kapasitenin artırılması, kamu-üniversite-sanayi iş birliklerinin oluşturulması, girişimci destek merkezlerinin kurulması, melek yatırımcılık ekosisteminin oluşturulması, bilgi teknolojileri iş fikirlerinin hayata geçirilmesi, OSB'lerde uygun gümrükleme alanları oluşturulması, stratejik imalat sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin kurumsal kapasitesinin artırılması ile rekabet güçlerinin yükseltilmesi beklenmektedir.

Tablo 3- Program Düzeyi Performans Göstergeleri

S. N.	Performans Göstergeleri	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Yeni inşa edilen toplam sanayi alanı (OSB ve SS'ler dahil)	Hektar	870	Proje Nihai Raporları
2	Geliştirilen toplam sanayi alanı (OSB ve SS'ler dahil)	Hektar	870	Proje Nihai Raporları
3	Yeni inşa edilen Lojistik Merkez/Köy sayısı	Adet	1	Proje Sonuç Raporları
4	Parselasyon planları ve altyapı projeleri hazırlanan yeni OSB sayısı	Adet	2	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri Meclis Tutanakları
5	Ürün çeşitliliğine giden firma sayısı	Adet	90	TSO ve Sanayi Teknoloji İl Müdürlüğü Verileri
6	İlk defa ihracat yapan firma sayısı	Adet	100	GAİB ve TSO Verileri
7	İlk defa ihracat yapılan ülke sayısı	Adet	25	GAİB ve TSO Verileri
8	İlave istihdam sayısı	Adet	30.000	TÜİK, SGK ve İŞKUR verileri
9	Patent başvuru sayısı	Adet	15	TPE verileri
10	Marka başvuru sayısı	Adet	60	TPE verileri
11	Endüstriyel tasarım başvuru sayısı	Adet	6	TPE verileri
12	Kurulan/geliştirilen ortak kullanım alanından faydalanan kurum/kuruluş/ işletme sayısı	Adet	600	Güdümlü Proje ve Diğer Proje Raporlamaları, Kurulan/Geliştirilen ortak kullanım alanlarının faaliyet raporları
13	Katılım sağlanan yurt içi organizasyon sayısı	Adet	15	Etkinlik Raporları
14	Katılım sağlanan yurt dışı organizasyon sayısı	Adet	4	Etkinlik Raporları
15	Düzenlenen eğitim/ mentörlük hizmeti sayısı	Adet	90	Faaliyet Raporu

S. N.	Performans Göstergeleri	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
16	Eğitim/Mentörlük hizmeti verilen firma sayısı	Adet	150	Faaliyet Raporu
17	Eğitim/Mentörlük hizmeti verilen kişi sayısı	Kişi	300	Faaliyet Raporu
18	Ar-Ge/Tasarım çalışması yapan firma sayısı	Adet	20	Faaliyet Raporu
19	Yeni açılacak Ar-Ge/Tasarım Merkezi sayısı	Adet	25	Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Mobilya Sektörü Ekosistem Analizi

Belirlenen stratejik sektörlerde müdahalelerin doğru yapılabilmesi için güncel mevcut durum analizlerinin bulunması önem taşımaktadır. Her ne kadar başta bölge planı olmak üzere bölgesel ve ulusal birçok çalışma mevcut olmasına rağmen, bu dört sektöre odaklanmış ve çıktılarının takip edilebileceği bir analiz çalışması mevcut değildir. Bu kapsamda, firma bazlı müdahale yaklaşımlarına altlık teşkil edecek mevcut durum analizlerinin yapılması planlanmaktadır. TRC2 Bölgesi için yapılan analizlerde tekstil-hazır giyim, gıda ve mobilya üretimi rekabet avantajı yüksek olan sektörlerdir. 2020 yılında Diyarbakır için başlatılan ve tamamlanma aşamasına gelen çalışmanın devamı olarak 2022 yılında Şanlıurfa iline yönelik mobilya sektörü için firma bazlı müdahalelerin de olacağı kapsamlı bir ekosistem analizi başlatılmış olup çalışmanın tamamlanması 2023 yılına sarkacaktır. Takip eden yıllarda tekstil-hazır giyim, gıda ve ayakkabı sektörleri için de bu çalışmalar yürütülecektir.

Tablo 4- Mobilya Sektörü Ekosistem Analizi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Mobilya Sektörü Ekosistem Analizi	PPKB, Şanlıurfa YDO	01/03/22-30/10/23

Stratejik İmalat Sektörlerinde Ön Fizibilite/Fizibilitelerin Hazırlanması

SOP kapsamında belirlenen stratejik imalat sektörlerinde bölgenin imkân ve kabiliyetlerinden hareketle fizibilite havuzları oluşturulmaktadır. Bakanlığımızın uygunluk verdiği fizibilite önerileri belirlenen takvim çerçevesinde ön fizibilite formatına dönüştürülmektedir. Bu kapsamda, 2023 yılı içerisinde mutabık kalınan fizibilite konularında öncelikli olarak Ajans eliyle, iş yükünün yoğunluğu durumunda hizmet alımı yoluyla ön fizibiliteler hazırlanacaktır.

Tablo 5-Stratejik İmalat Sektörlerinde Ön Fizibilite/Fizibilite Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlu	Süresi
Stratejik İmalat Sektörlerinde Ön Fizibilite/Fizibilite Çalışmaları	Diyarbakır YDO, Şanlıurfa YDO	01/02/23-30/06/23

Silvan Projesi Etki Analizi Çalışması

GAP'ın en önemli sulama projelerinden biri olan Silvan Barajı ve Sulama kanallarının tamamlanmasıyla yaklaşık 235 Bin hektarlık arazi sulamaya açılacak ve bu sayede Diyarbakır'da ekonomik olarak sulanabilir bütün tarım arazileri suya kavuşacaktır. Diyarbakır'da çalışması devam eden Silvan projesinin sonuçlarına paralel olarak artacak tarımsal gelirin planlanması ve doğru bir şekilde kanalize edilmesi için etki analizi çalışması hazırlanacaktır.

Tablo 6- Silvan Projesi Etki Analizi Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlu	Süresi
Silvan Projesi Etki Analizi Çalışması	Diyarbakır YDO, PPKB	01/02/23-30/12/23

ii. İş birliği ve Koordinasyon

Diyarbakır Mobilya Sektörü Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi (UR-GE) Projesi

Diyarbakır için hazırlanan mobilya değer zinciri analizinde ortaya çıkan en önemli sorunların başında bölgede üretim yapan firmaların yurt dışı pazarlara erişimde sorun yaşamaları çıkmıştır. Bu sorunun çözümü için GAİB ile Ticaret Bakanlığına sunulmak üzere mobilya sektöründe ve farklı ürünler üreten 15 firmanın ihracat yeteneklerini kazanması ve ihracata başlayabilmesi amacıyla UR-GE projesi çalışmalarına 2021 yılında başlanmıştır. Bu proje kapsamında yer alacak firmalar ihtiyaç analizi, eğitim, danışmanlık, tanıtım, istihdam, yurt dışı pazarlama veya alım heyeti ve bireysel danışmanlık gibi desteklerden yararlanacaktır. 2022 yılında ihtiyaç analizleri tamamlanmış bazı eğitim faaliyetleri yürütülmüştür. Proje faaliyetlerinin 2023 yılı içerisinde yoğun bir şekilde yapılması öngörülmektedir.

Tablo 7- Mobilya Sektörü UR-GE Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Mobilya Sektörü UR-GE Projesi	Diyarbakır YDO	01/01/23-31/12/23

iii. Kapasite Geliştirme

Dış Ticareti Artırmaya Yönelik Faaliyetler

Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinin ihracat rakamları son yıllarda artış eğiliminde olsa da ülke içinden aldığı pay ve kişi başına düşen ihracat rakamları oldukça düşük kalmaktadır. Öte yandan Türkiye için önemli bir pazar olan Irak'a yakın konumu ile TRC2 Bölgesi, büyük bir potansiyel barındırmaktadır. Bu potansiyele rağmen Irak ve diğer hedef ülkeler ile TRC2 Bölgesi arasındaki ekonomik ve ticari

ilişkiler sınırlı kalmaktadır. Bu potansiyeli harekete geçirmek için başta Irak olmak üzere diğer hedef ülke pazarlarına yönelik Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde üretilen ürünlerin ve firmaların tanıtımlarının yapılması, fuar ve B2B organizasyonlarının düzenlenmesi, sağlık turizmi başta olmak üzere turizm olanaklarının tanıtılması gibi faaliyetler yürütülecektir. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan Avrupa'ya bölgemizin ihracatı çok sınırlı kalmaktadır. Almanya, İspanya, İngiltere başta olmak üzere Avrupa ülkelerine olan ihracatı artırmak amacıyla tanıtım faaliyetleri yürütülecek, fuar ve B2B organizasyonlarına katılım sağlanarak bölgemizdeki üretici firmaların pazarlama kapasitesi artırılabilecektir.

Bölgemizin ihracatının artırılmasına yönelik olarak başta stratejik sektörlerde yer alan firmalara hedef pazar ve potansiyel müşteri araştırması yapmak suretiyle kapasitelerinin artırılması ve böylece dış ticaret konusundaki işlevlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde faaliyet gösteren 15 firmaya Ajans eli ile yapılması hedeflenmektedir.

Tablo 8- Dış Ticareti Artırmaya Yönelik Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Dış Ticareti Artırmaya Yönelik Faaliyetler	Diyarbakır ve Şanlıurfa YDO	01/01/23-31/12/23

KOBİ'ler İçin Dijital Yol Projesi Çalışmaları

Şanlıurfa ve Diyarbakır'da faaliyet gösteren firmalarda verimlilik artırmaya yönelik dijitalleşme çalışmalarını hızlandırmak üzere uçtan uca dijital olgunluk seviyesi tespit çalışması yapılması planlanmaktadır. 2021 yılında Şanlıurfa'da bu çalışma pilot olarak başlatılmıştır. Dört firmanın DMI (Digital Maturity Index) seviyesi, sektördeki yeri, eksik ve geliştirilmesi gereken yönleri raporlanmış, uygulanan dijital check-up ile süreçlerden organizasyon yapısına, veri ve kaynak yönetiminden, görsel saha yönetimine kadar tüm noktalardaki durum tespit edilmiştir. Firmalarda hedeflenen nokta için dijital dönüşüm yol haritaları oluşturulmuştur. Bakanlığımız ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) iş birliğinde Dijital Yol projesinin uygulamasına başlanmıştır. Proje ile birlikte ülkemizde imalat sanayi ve turizm sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin dijitalleşme seviyesinin artırılması, dijital dönüşüm ekosistemine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında ayrıca www.dijitalyol.org adresi üzerinde çalışan KOBİ Dijitalleşme Platformu faaliyete geçirilmiştir. Söz konusu KOBİ Dijitalleşme Platformu bünyesinde;

- Çevrimiçi dijital olgunluk değerlendirme modülü,
  - Dijitalleşme yönelik farkındalık artırıcı içerikler,
  - KOBİ'lere dijitalleşme tedarikçisi öneri sistemi,
  - Yerli Hizmet Olarak Yazılım (SaaS) galerisi,
- oluşturulmuş olup tanıtılacaktır.

Tablo 9- KOBİ'ler İçin Dijital Yol Projesi Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
KOBİ'ler İçin Dijital Yol Projesi Çalışmaları	Diyarbakır ve Şanlıurfa YDO	01/01/23-31/12/23

Sektörler İçin Tecrübe Paylaşım Çalışmaları

Bu faaliyet çerçevesinde firmaların güncel teknolojileri ve gelişmeleri yerinde görmelerini sağlayacak saha ziyaretleri ve tecrübe paylaşım çalışmaları yürütülecektir. 2023 yılında hazır giyim ve ayakkabı sektöründe yer alan firmalara yönelik ajansımız tarafından başta dijitalleşme konusu olmak üzere hayata geçirdiği çalışmalar ile yapılan tecrübe paylaşımı süreci yerinde ziyaret çalışmaları ile devam ettirilecektir.

Bu kapsamında sektör temsilcileri ile daha önce hayata geçmiş başarılı projelerin yerinde ziyaret edilmesi ve tecrübe paylaşımları gerçekleştirilecektir (İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçılar Birliği Dijital Dönüşüm Merkezi, TÜBİTAK Gebze INNOFOOD-TUGİP, Gaziantep Model Fabrika, Gaziantep Ayakkabı Test Laboratuvarı ziyaretleri, Hatay, Erzurum, Kayseri illerindeki mobilya sektörü ile ilgili iyi örnek uygulamaları).

Tablo 10-Sektörler İçin Tecrübe Paylaşım Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Sektörler İçin Tecrübe Paylaşım Çalışmaları	Diyarbakır YDO, Şanlıurfa YDO	01/01/23-31/12/23

Silvan Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması

Silvan'da kurulması planlanan Organize Sanayi Bölgesinin hayata geçmesi için ihtiyaç duyulmakta olan 1/5000 ve 1/1000'lik halihazır harita, imar planları, jeolojik-jeoteknik etüt raporu vb. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen çalışmalar yapılacaktır.

Tablo 11- Silvan Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Silvan Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	Diyarbakır YDO	01/07/21-31/12/23

Akçakale Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması

Akçakale'de kurulması planlanan Organize Sanayi Bölgesinin hayata geçmesi için ihtiyaç duyulmakta olan 1/5000 ve 1/1000'lik halihazır harita, imar planları, jeolojik-jeoteknik etüt raporu vb. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen çalışmalar yapılacaktır.

Tablo 12- Akçakale Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Akçakale Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	Şanlıurfa YDO	01/04/21-31/12/23

Bismil Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması

Bismil'de kurulması planlanan Organize Sanayi Bölgesinin hayata geçmesi için ihtiyaç duyulmakta olan 1/5000 ve 1/1000'lik halihazır harita, imar planları, jeolojik-jeoteknik etüt raporu vb. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen çalışmalar yapılacaktır.

Tablo 13- Bismil Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Bismil Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	Diyarbakır YDO	01/04/21-31/12/23

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

v. Ajans Destekleri

2021 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerine Finansman Desteği Programı (FİNDES)

Ajansımız tarafından 2021 yılında yürütülmeye başlanan Stratejik İmalat Sektörlerine Finansman Desteği Programının (FİNDES) uygulaması takip edilecektir.

Tablo 14- 2021 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Finansman Desteği Programı (FİNDES)

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Stratejik İmalat Sektörlerinde Finansman Desteği Programı (FİNDES), 2021	İDB	07/09/21-31/12/23

2022 Yılı Stratejik Sektörlere Finansman Desteği Programı (FİNDES)

TRC2 Düzey-2 Bölgesinde tekstil-hazır giyim, ayakkabı, gıda ve mobilya imalatı sektörlerindeki işletmelerin ve konaklama tesislerinin ulusal ve uluslararası standartlara ulaşmalarının sağlanması ve bu yolla ekonomik büyümenin hızlanması için uygulanacak finansman desteği programıdır.

Program 19 Ağustos 2022 tarihinde ilan edilmiş olup son başvuru tarihi 17 Kasım 2022'dir. Program yapılan başvuruların 2022 yılı içerisinde değerlendirme sürecinin tamamlanması, 2023 yılı içerisinde de sözleşmelerin imzalanarak programın yürütülmesi planlanmaktadır.

Tablo 15- 2022 Yılı Stratejik Sektörlere Finansman Desteği Programı (FİNDES)

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Stratejik Sektörlere Finansman Desteği Programı (FİNDES), 2022	PYB, İDB	19/08/23-31/12/23

2023 Yılı İhracat, Verimlilik ve Yalın Üretim Destek Programı (İVEP)

TRC2 Bölgesi'nde tekstil-hazır giyim, ayakkabı, gıda ve mobilya imalatı sektörlerindeki işletmelerin ihracat, verimlilik ve yalın üretim konularında kapasitelerinin geliştirilmesi ile üretim ve pazarlama alanlarında rekabet güçlerinin artırılması amacıyla teknik destek programı yürütülecektir. Ayrıca program başvuru süreçleri KOBİ'lerde Dijitalleşme Platformu çalışmaları ile ilişkilendirilecektir.

Tablo 16- 2023 Yılı İhracat, Verimlilik ve Yalın Üretim Destek Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2023 Yılı İhracat, Verimlilik ve Yalın Üretim Teknik Destek Programı	PYB, İDB	01/01/23-31/12/23

Güdümlü Projeler

İstihdam Odaklı İşgücü Eğitimi Projesi, GPD

2023 yılı Güdümlü Proje Destekleri kapsamında, *Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının* öncelikleri ile uyumlu olan "İstihdam Odaklı İşgücü Eğitim Projesi"nin uygulanması planlanmaktadır. Projenin uygulanacağı mesleki eğitim merkezlerinde (DİS-MEK, YESMEK, Bağlar, Sur, Yenişehir ve Kayapınar HEM) tekstil/hazır giyim alanında faaliyet gösteren toplam 10 sınıfın alt yapı ve kapasiteleri piyasa koşullarına uygun geliştirilecek olup 104 adet yeni makine alımı yapılacaktır. Proje süresi boyunca eğitimci ve kursiyerlere yönelik tekstil ve hazır giyim alanında faaliyet gösteren firmalara toplam 16 mesleki eğitim ziyareti yapılması planlanmaktadır. Proje dönemi boyunca toplam 1.600 kursiyere eğitim verilecek olup eğitim gören kursiyerlerin %80'nin istihdam edilmesi öngörülmektedir. Proje ile Diyarbakır'da hızla gelişmekte olan tekstil sektörüne kalifiye eleman yetiştirilmesi için katkı sağlanacaktır.

Tablo 17- İstihdam Odaklı İşgücü Eğitimi Projesi, GPD

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
İstihdam Odaklı İşgücü Eğitimi Projesi, GPD	PYB, İDB	01/01/23-31/12/23

Teknik Destek Programı

Ajans tarafından ilk defa 2020 yılı içerisinde SOP bazlı çağrısı yayınlanan Teknik Destek Programı, 2023 yılı içerisinde de *Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının* öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde tasarlanacaktır.

Teknik destekler öncelikle ajans personeli vasıtasıyla sağlanacaktır. Ancak talep edilecek eğitim spesifik bir alanda ve ajans personelinin uzmanlık alanı dışında kalıyorsa hizmet alımı yapılabilecektir.

Tablo 18- Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması SOP Teknik Destek Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2022 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı, Teknik Destek Programı	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB, İDB	01/03/22-30/06/23
2023 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı, Teknik Destek Programı	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB, İDB	01/01/23-30/06/24

Fizibilite Desteği

Ajans tarafından ilk defa 2020 yılı içerisinde SOP bazlı çağrısı yayınlanan Fizibilite Desteği Programı, 2023 yılı içerisinde de *Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının* öncelikleriyle uyumlu olacak şekilde tasarlanacaktır.

Tablo 19-Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması SOP Fizibilite Desteği

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2020 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı, Fizibilite Desteği	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB, İDB	01/03/21-30/06/23
2021 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı, Fizibilite Desteği	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB, İDB	01/03/22-30/12/23
2022 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı, Fizibilite Desteği	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB, İDB	01/03/22-30/07/23
2023 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı, Fizibilite Desteği	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB, İDB	01/01/23-31/12/24

vi. Önemli Kamu Yatırımları

Tablo 20- Önemli Kamu Yatırımları

No	Yatırımın Adı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Bütçe (TL)	İşin	
				Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi
1	Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi 4. Etap Altyapı Çalışmaları	OSB Müdürlüğü	60.000.000	2019	2023
2	Diyarbakır Karacadağ OSB Plan, Proje ve Altyapı Uygulama Çalışmaları	Diyarbakır 2. OSB Müdürlüğü	400.000.000	2019	2024
3	Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi 2. Kısım ve 2. Etap Altyapı Çalışmaları (2022 yıl sonunda tamamlanmış olacaktır)	OSB Müdürlüğü	24.752.000	2017	2023
4	Şanlıurfa OSB Tevsi Batı Altyapı Yapım İşİ (2022 Yıl Sonunda tamamlanmış olacaktır)	OSB Müdürlüğü	27.204.351	2017	2023
5	Şanlıurfa OSB Tevsi Doğu 1. ve 2. Etap Altyapı İşİ (2022 Yılı Sonunda İşin 1.Etap Bölümünün % 100'ü bitecek olup 2.Etap'ın İhale Süreci 2023 Yılında yapılacak olup proje tamamlanması 2024 Sonunda olacaktır.)	OSB Müdürlüğü	27.900.000	2019	2023
6	Birecik Organize Sanayi Bölgesi Altyapı Çalışmaları (Yatırım Tamamlanıp Kesin Kabulü yapılmıştır)	Birecik OSB Müdürlüğü	14.844.700	2017	2023
7	Siverek Organize Sanayi Bölgesi Altyapı Çalışmaları (Alt Yapı Çalışmaları Tamamlanmıştır)	Siverek OSB Müdürlüğü	25.000.000	2019	2023
8	Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Altyapı Çalışmaları (Alt Yapı Çalışmaları % 57 oranında yapılmıştır. Elektrik alt yapı ihalesi yeni yapılmış olup % 5 oranında yapılmıştır. Her iki işin 2023 yılında tamamlanması ön görülmektedir)	Şanlıurfa Gıda İhtisas OSB Müdürlüğü	50.000.000	2019	2023
9	Viranşehir OSB 2. Etap Altyapı Çalışmalarının Tamamlanması (2022 Yıl Sonunda tamamlanmış olacaktır)	Viranşehir OSB Müdürlüğü	6.000.000	2019	2023

vii. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler**viii. Diğer Proje ve Faaliyetler****Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgelerine Su Götürme Projesi (CMDP)**

Şanlıurfa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının başvuru sahibi olduğu ve 2022 yılı CMDP kapsamında desteklenen projenin amacı, Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgelerine (Şanlıurfa OSB-Gıda OSB-Besi OSB) 10.770 metre isale hattı, 2 adet pompa istasyonu ve 2 adet su deposu yapılması ile su temininde organize sanayi bölgelerinde yaşanan sıkıntıların ortadan kaldırılması; ticari, endüstriyel ve kamusal genel su ihtiyacının kesintisiz karşılanmasına katkıda bulunulmasıdır.

Tablo 21- Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgelerine Su Götürme Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgelerine Su Götürme Projesi	Şanlıurfa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının	15/09/21-10/02/24

ŞUTGEM'in Kapasitesinin Geliştirilmesi ve Nitelikli Eleman Yetiştirilmesi Projesi (CMDP)

Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası'nın başvuru sahibi olduğu proje Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi'nde yaklaşık 3000 bin metrekare kapalı alan içerisinde kurulu olan ve mesleki eğitim faaliyetleri ile belgelendirme faaliyetleri yürüten Şanlıurfa Teknoloji Geliştirme ve Eğitim Merkezinin (ŞUTGEM), 4 yeni atölye kurularak, kapasitesinin artırılmasına yöneliktir. Yapılan çalışmalar sonucu Plastik Enjeksiyon Kalıpcısı Teknolojisi Atölyesi, Makine Teknolojileri CNC Freze Atölyesi, Tekstil Teknolojileri Dikim Atölyesi ve Ayakkabı Teknolojisi İmalat (Sayacı) Atölyeleri ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir. Projede inşaat maliyetinin olmaması ve mevcut kapasitenin çeşitlendirme yolu ile artırılacak olması olumlu olarak değerlendirilmiştir. 280 gence 2.120 saat eğitim verilmesi ve bunların 50'sinin istihdam edilmesi öngörülmektedir. Proje bakanlığımızca uygun görülmüş olup sözleşme imzalamama aşamasındadır.

Tablo 22- ŞUTGEM'in Kapasitesinin Geliştirilmesi ve Nitelikli Eleman Yetiştirilmesi Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
ŞUTGEM'in Kapasitesinin Geliştirilmesi ve Nitelikli Eleman Yetiştirilmesi Projesi	Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	15 Ay

2021 Yılı Çalışan ve Üreten Gençler Programı (CUGP) Projeleri

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında 28/04/2021 tarihinde imzalanmış Protokole dayanılarak yürütülen Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında genç işsizliğin yüksek olduğu bölgelerde gençlerin istihdam edilebilirliklerini artırmak amaçlanmıştır.

Tablo 23- 2021 Yılı Çalışan ve Üreten Gençler Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2021 Yılı Çalışan ve Üreten Gençler Programı (CUGP) Projeleri	Proje Faydalanıcıları	01/06/21-01/04/23

Diyarbakır Lojistik Eğitim ve Girişimcilik Merkezi

Proje ile Diyarbakır'ın lojistik altyapısının geliştirilmesi, bu sayede lojistik, sanayi ve ticari işletmelerin lojistik maliyetlerinin azaltılarak rekabet güçlerinin artırılması hedeflenmektedir. Ajansımızın uzun yıllardan bu yana kurulması için çalışma yürüttüğü Lojistik Merkez Projesi için 15 Ekim 2021 tarihinde Büyükşehir Belediyesince alt yapı ve üst yapı işi için kat karşılığı modeli ile ilgili ihale gerçekleştirilmiş ve en uygun teklif veren yüklenici ile 27 Ekim 2021 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Firmanın temelini attığı projenin 3 yıl içerisinde tamamlanması planlanmaktadır. Diyarbakır'ı lojistikte bölgenin dağıtım üssü yapacak söz konusu projenin en önemli unsuru AR-GE ve nitelikli insan kaynağı ekosistemi oluşturulmasıdır. Bu çerçevede GAP BKİ'den alınan bu proje desteği ile Diyarbakır'da Lojistik Eğitim ve Girişimcilik Merkezi kurulacaktır.

Tablo 24- Diyarbakır Lojistik Eğitim ve Girişimcilik Merkezi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Diyarbakır Lojistik Eğitim ve Girişimcilik Merkezi	Karacadağ Kalkınma Ajansı, Diyarbakır YDO	01/01/22-31/12/23

i. Program Süresi ve Zaman

Tablo 25- Program Süresi ve Zaman Planlaması

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
1	Mobilya Sektörü Ekosistem Analizi	Araştırma ve Analiz	1,2,3	2020 yılında Diyarbakır için başlatılan ve tamamlanma aşamasına gelen çalışmanın devamı olarak 2022 yılında Şanlıurfa iline yönelik mobilya sektörü için firma bazlı müdahalelerin de olacağı kapsamlı bir ekosistem analizi başlatılmış olup çalışmanın tamamlanması 2023 yılına sarkacaktır.	2022/1	2023/2
2	Stratejik İmalat Sektörlerinde Ön Fizibilitelerin Hazırlanması	Araştırma ve Analiz	1,2,3	2022 yılı içerisinde mutabık kalınan fizibilite konularında öncelikli olarak ajans eliyle iş yükünün yoğunluğu durumunda hizmet alımı yoluyla ön fizibiliteler hazırlanacaktır.	2023/1	2023/2
3	Silvan Projesi Etki Analizi Çalışması	Araştırma ve Analiz	1,2,3	Diyarbakır'da çalışması devam eden Silvan projesinin sonuçlarına paralel olarak artacak tarımsal gelirin, planlanması ve sürecin doğru bir şekilde yönetilebilmesi için etki analizi çalışması hazırlanacaktır.	2022/1	2023/2

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
4	Diyarbakır Mobilya Sektörü Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi (Ur-Ge) Projesi	İşbirliği ve Koord.	2,3	GAİB ile Ticaret Bakanlığı'na sunulmak üzere mobilya sektöründe ve farklı ürünler üreten 15 firmanın ihracat yeteneklerini kazanması ve ihracata başlayabilmesi amacıyla Ur-Ge projesi çalışmalarına başlanmıştır.	2022/1	2023/2
5	Dış Ticareti Artırmaya Yönelik Faaliyetler	Kapasite Geliştirme	2,3	Irak pazarına yönelik Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde üretilen ürünlerin ve firmaların tanıtımlarının yapılması, fuar ve B2B organizasyonlarının düzenlenmesi, turizm olanaklarının tanıtılması gibi faaliyetler yürütülecektir. Ayrıca 15 firmaya dış ticaret istihbarat raporu hazırlanacaktır.	2023/1	2023/2
6	KOBİ'ler İçin Dijital Yol Projesi Çalışmaları	Kapasite Geliştirme	2,3	Bölgemizin ihracatının artırılmasına yönelik olarak başta stratejik sektörlerde yer alan firmalara hedef pazar ve potansiyel müşteri araştırmaları yapmak suretiyle kapasitelerinin artırılması ve böylece dış ticaret konusundaki işlevlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.	2023/1	2023/2
7	Sektörler İçin Tecrübe Paylaşım Çalışmaları	Kapasite Geliştirme	2,3	Firmaların güncel teknolojileri ve gelişmeleri yerinde görmelerini sağlayacak saha ziyaretleri ve tecrübe paylaşım çalışmaları yürütülecektir.	2023/1	2023/2
8	Silvan Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	Kapasite Geliştirme	1	Silvan'da Organize Sanayi Bölgesinin hayata geçmesi için ihtiyaç duyulmakta olan 1/5000 ve 1/1000'lik halihazır harita, imar planları, jeolojik-jeoteknik etüt raporu vb. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen çalışmalar yapılacaktır.	2021/2	2023/2
9	Akçakale Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	Kapasite Geliştirme	1	Akçakale'de Organize Sanayi Bölgesinin hayata geçmesi için ihtiyaç duyulmakta olan 1/5000 ve 1/1000'lik halihazır harita, imar planları, jeolojik-jeoteknik etüt raporu vb. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen çalışmalar yapılacaktır.	2021/1	2023/2
10	Bismil Organize Sanayi Bölgesi Projesi Kuruluş Çalışması	Kapasite Geliştirme	1	Bismil'de Organize Sanayi Bölgesinin hayata geçmesi için ihtiyaç duyulmakta olan 1/5000 ve 1/1000'lik halihazır harita, imar planları, jeolojik-jeoteknik etüt raporu vb. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen çalışmalar yapılacaktır.	2021/1	2023/2
11	2021 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Finansman Desteği Programı (FİNDES)	Ajans Destekleri	2,3	TRC2 Bölgesinde tekstil-hazır giyim, ayakkabı, gıda ve mobilya imalatı sektörlerindeki işletmelerin uluslararası standartlarda katma değeri yüksek üretim yapmalarının sağlanması ve bu yolla ekonomik büyümenin hızlanması için uygulanacak finansman desteği sağlanacaktır.	2021/2	2023/2

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
12	2022 Yılı Stratejik Sektörlere Finansman Desteği Programı (FİNDES)	Ajans Destekleri	2,3	TRC2 Bölgesinde tekstil-hazır giyim, ayakkabı, gıda ve mobilya imalatı sektörlerindeki işletmelerin uluslararası standartlarda katma değeri yüksek üretim yapmalarının sağlanması ve bu yolla ekonomik büyümenin hızlanması için finansman desteği programı uygulanacaktır.	2022/2	2024/1
13	2023 Yılı İhracat, Verimlilik ve Yalın Üretim Destek Programı	Ajans Destekleri	2,3	TRC2 Bölgesi'nde tekstil-hazır giyim, ayakkabı, gıda ve mobilya imalatı sektörlerindeki işletmelerin ihracat, verimlilik ve yalın üretim konularında kapasitelerinin geliştirilmesi ile üretim ve pazarlama alanlarında rekabet güçlerinin artırılması amacıyla teknik destek programı yürütülecektir.	2023/1	2024/1
14	İstihdam Odaklı İşgücü Eğitimi Projesi, 2023 Yılı GPD	Ajans Destekleri	2,3	Projenin uygulanacağı mesleki eğitim merkezlerinde (DİSMEK, YESMEK, Bağlar, Sur, Yenişehir ve Kayapınar HEM) tekstil/hazır giyim alanında faaliyet gösteren toplam 10 sınıfın alt yapı ve kapasiteleri piyasa koşullarına uygun geliştirilecek olup 104 adet yeni makine alımı yapılacaktır.	2023/1	2023/2
15	2022 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı Teknik Destek Programı	Ajans Destekleri	1,2	2022 yılı teknik destekleri, Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde verilecektir.	2022/1	2023/1
	2023 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı Teknik Destek Programı	Ajans Destekleri	1,2	2023 yılı teknik destekleri, Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde verilecektir.	2023/1	2024/1
16	2020 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2	2020 yılı fizibilite destekleri, Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde verilecektir. Projeler 2023 yılına sarkacaktır.	2021/1	2023/1

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
17	2021 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2	2021 yılı fizibilite destekleri, Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde verilecektir. Projeler 2023 yılına sarkacaktır.	2021/1	2023/2
18	2022 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2	2022 yılı fizibilite destekleri, Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde verilecektir. Projeler 2023 yılına sarkacaktır.	2022/1	2023/2
19	2023 Yılı Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programı Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri		2023 yılı fizibilite destekleri, Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde verilecektir. Projeler 2024 yılına sarkacaktır.	2023/1	2024/2
20	Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgelerine Su Götürme Projesi	CMDP	1	Proje ile su temininde organize sanayi bölgelerinde yaşanan sıkıntıların ortadan kaldırılması; ticari, endüstriyel ve kamusal genel su ihtiyacının kesintisiz karşılanmasına katkıda bulunulacaktır	2022/2	2024/1
21	ŞUTGEM'in Kapasitesinin Geliştirilmesi ve Nitelikli Eleman Yetiştirilmesi Projesi	CMDP	1,3	Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası'nın başvuru sahibi olduğu proje Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi'nde yaklaşık 3000 bin metrekare kapalı alan içerisinde kurulu olan ve mesleki eğitim faaliyetleri ile belgelendirme faaliyetleri yürüten Şanlıurfa Teknoloji Geliştirme ve Eğitim Merkezinin (ŞUTGEM), 4 yeni atölye kurularak, kapasitesinin artırılmasına yöneliktir.	2023/1	2023/2
22	Çalışan ve Üreten Gençler Programı	CUGP 2021	1,2,3	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında 28/04/2021 tarihinde imzalanmış Protokole dayanılarak yürütülen Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında genç işsizliğinin yüksek olduğu bölgelerde istihdam edilebilirliklerini artırmak amaçlanmıştır.	2021/2	2023/1
23	Diyarbakır Lojistik Eğitim ve Girişimcilik Merkezi	Diğer Proje ve Faaliyetler	1,2	Temel atma aşamasına gelen Diyarbakır Lojistik Merkez ekosistemine katkı sunması amacıyla Lojistik Eğitim ve Girişimcilik Merkezi kurulacaktır.	2022/1	2023/2

b. İzleme ve Değerlendirme

Stratejik İmalat Sektörlerinde Rekabetçiliğin Artırılması Sonuç Odaklı Programının izleme ve değerlendirilmesi için;

Dicle ve Harran Üniversiteleri tarafından belirlenen birer üye,

- Her iki ilin Sanayi ve Teknoloji İl Müdürleri,
- Her iki ilin Organize Sanayi Bölgesi Müdürleri,
- Her iki ilin Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreteri,
- Diyarbakır ve Şanlıurfa'daki Tekstilci Dernekleri
- GAP Bölge Kalkınma İdaresinin İlgili Genel Koordinatörü

olmak üzere Ajans Genel Sekreterinin başkanlığında SOP Yönetim Komitesi oluşturulmuştur.

Altışar aylık dönemlerde SOP Yönetim Komitesi toplantısı yapılarak programın ilerlemesi, varsa yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri ortaya konacaktır. Talep edilmesi ve SOP Yönetim Komitesinin onaylaması durumunda SOP Yönetim Komitesine yeni üyeler alınabilecektir. SOP Yönetim Komitesinin isteği doğrultusunda SOP kapsamında iş birliği yapılan kurum ve kuruluşlar da SOP Yönetim Komitesi toplantısına katılabilecek ve fikirlerini beyan edebilecektir.

Mali destekler, güdümlü projeler, teknik destekler ve fizibilite destekleri için Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmenliği ile Destek Yönetimi Kılavuzu çerçevesinde izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürütülecektir.

2.2 Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Program

a. Amaç

Programın genel amacı; Bölge illerinde beşerî sermayenin güçlendirilmesi suretiyle ekonomik ve sosyal kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlamaktır.

Özel Amaç 1: Çocukların yaratıcılık, girişimcilik, spor, sanat, teknoloji ve kültür alanındaki kabiliyetlerinin artırılması, buna yönelik altyapıların ve hizmet modellerinin geliştirilmesi,

Özel Amaç 2: Gençlerin girişimcilik ve mesleki eğitim alanlarında kabiliyetlerinin artırılması suretiyle gıda, mobilya, tekstil-hazır giyim, ayakkabı imalatı ve turizm sektörleri öncelikli olmak üzere nitelikli işgücü altyapısının oluşturulması.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Sürdürülebilir kalkınma ve kapsayıcı büyüme; istikrarlı bir ekonomiyi hedefleyen etkin ekonomi politikaları ile huzurlu bir topluma yönelik sosyal politikaların bir arada ve koordine bir şekilde yürütülmesi yoluyla mümkündür.

On Birinci Kalkınma Planı çerçevesinde çocuklarımızın insani ve ahlaki değerlere sahip, bilinçli, iyi eğitilmiş, saygılı ve kendine güvenen fertler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca kalkınmanın önemli itici gücü olan gençlerin potansiyellerini öne çıkarmak için yaşam *becerileri yüksek, özgüven sahibi, insani ve milli değerlere haiz, bilgi toplumunun gerekleriyle donanmış, yetenekleri, eği-*

timleri ve tercihleri ile sosyal, siyasal ve ekonomik hayata aktif katılan, yaşadığı topluma ve sorunlarına duyarlı gençler yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

TRC2 Düzey 2 Bölgesi (Diyarbakır-Şanlıurfa) genç ve dinamik nüfus yapısı ile Türkiye'nin yakaladığı demografik fırsat penceresinden en çok yararlanabilecek bölgelerden biri konumundadır. Çocuk nüfus oranı bakımından 26 Düzey 2 Bölgesi arasında birinci sırada yer alan Bölgemiz, çocuk ve genç nüfusu sayısı bakımından İstanbul'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Çocuk nüfusunun büyüklüğüne göre İstanbul'dan sonra Diyarbakır-Şanlıurfa bölgesinin gelmesi oldukça kritik bir duruma işaret eder. Zira İstanbul Bölgesi ile TRC2 Bölgesi nüfusu arasında yaklaşık 5 kat fark bulunmaktadır. Çocuk ve genç nüfus oranının Türkiye ortalamasının çok üstünde olduğu Bölgede beşerî sermayenin geliştirilmesi önemli bir fırsat olduğu kadar müdahale edilmesi gereken öncelikli sosyal politika alanlarından biridir.

TRC2 Düzey-2 Bölgesi **1.649.863** kişilik 18 yaş altı nüfus büyüklüğü sıralamasında İstanbul'dan sonra en fazla nüfusa sahip olan **ikinci bölge** olup **%41,9**'luk çocuk nüfus oranıyla **1. sırada** yer almaktadır. TRC2 Düzey-2 Bölgesindeki toplam çocuk nüfusu Estonya, Letonya, İzlanda, Lüksemburg, Karadağ gibi Avrupa ülkelerinin nüfuslarından daha fazladır.

Tablo 26-Düzey 2 Bölgeleri İtibarıyla Çocuk Nüfusu Sayısı ve Oranları (2021)

Bölge Adı	Çocuk Nüfus (0-17)	Çocuk Nüfusun Toplam Nüfus İçindeki Oranı (%)
Şanlıurfa, Diyarbakır	1.649.863	41,9
Van, Muş, Bitlis, Hakkari	832.620	38,3
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	1.052.392	36,2
Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	390.719	35,4
Adana, Mersin	1.168.911	28,1
Konya, Karaman	704.599	27,8
Erzurum, Erzincan, Bayburt	300.014	27,8
Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	474.052	26,9
Kayseri, Sivas, Yozgat	659.095	26,5
Kırkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	418.459	25,8
Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	1.051.108	25,6
Ankara	1.393.036	24,2
Bursa, Eskişehir, Bilecik	1.036.222	24,2
Antalya, Isparta, Burdur	806.299	24,1
Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak	744.263	23,6
Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	656.630	23,2
Aydın, Denizli, Muğla	715.498	22,3
Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	419.484	22,2
İzmir	963.387	21,8

Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	587.930	21,8
Zonguldak, Karabük, Bartın	208.758	20,1
Kastamonu, Çankırı, Sinop	156.296	19,8
Balıkesir, Çanakkale	352.041	19,5
Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	946.166	40
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	1.087.406	32
İstanbul	3.963.052	25
Türkiye	22.738.300	26,9

Kaynak: TÜİK, 2022

TRC2 Düzey-2 Bölgesi **727.122** genç nüfusu (15-24) ile nüfus büyüklüğü bakımından 26 Düzey 2 bölgesi içinde en fazla nüfusa sahip olan üçüncü bölge konumundadır. TRC2 Düzey-2 Bölgesi **%59,92**'lik oran ile **genç bağımlılık** oranında ise **1. sırada** yer almaktadır. Diyarbakır-Şanlıurfa illerinde 15-29 yaş grubunda **1.061.7331** kişi yer alıp bu nüfus ile Düzey 2 Bölgeleri arasında üçüncü sırada yer almaktadır.

Genç nüfusun yüksek olduğu bölgede genç işsiz oranı da %21,8 olup Türkiye ortalamasının biraz altında yer almaktadır.

Tablo 27-TRC2 Bölgesinde Gençlerin (15-24 Yaş) İşgücü Durumu, 2021

Bölge Adı	İşsizlik oranı (%)	İşgücüne Katılım Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
TRC2	21,8	31,5	24,6
Türkiye	22,6	41,7	32,2

Kaynak: TÜİK, 2022

Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi, TÜİK Yaşam Endeksi ve İllerarası Rekabetçilik Endeksi araştırmalarında Diyarbakır ve Şanlıurfa'nın sosyo-ekonomik olarak oldukça geri sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bu araştırmalarda belirlendiği üzere TRC2 Bölge İlleri **sosyal yaşam, rekreasyon, beşerî sermaye (eğitim, sağlık vb.), kültürel aktivite** olanakları gibi başlıklarda ülke ortalamasının gerisinde yer almaktadır.

Ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması ve diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkının azaltılması için bölge illerinde beşerî sermayenin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedefe ulaşmak için çocuklar ve gençlerin yaratıcılık, yenilikçilik ve girişimcilik alanlarındaki kabiliyetlerinin artırılması, buna yönelik altyapıların ve hizmet modellerinin geliştirilmesi öncelikli amaçlardan biridir. Bölge insanının iş yaşamının gerektirdiği beceri ve yetkinliklere sahip olması için uygun beceri geliştirme ve kişisel gelişim programları ile desteklenmesi, girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması, uygulamalı eğitim imkanlarının iyileştirilerek nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması öne çıkan stratejilerdir. Ayrıca çocuk ve gençlere hizmet verecek sportif, sanatsal, kültürel, bilimsel ve teknolojik donatı ve olanakların artırılması ile stratejik sektörler başta olmak üzere işgücü ihtiyacı olan alanlarda nitelikli işgücü potansiyelinin oluşturulması bölgemizin beşerî kapasitesinin gelişmesinin sağlanma-

sı için kritik önem arz etmektedir.

Gelinen noktada; Diyarbakır ve Şanlıurfa kentlerinin ekonomik olarak gelişmesi için gereken toplumsal dönüşümde (sosyal yaşam, kentlilik kültürü, sosyal sermaye, insan kaynakları ve kurumsal kapasite) çocuk ve genç dostu yaklaşımlar stratejik bir araç olarak kullanılacaktır.

Nitekim **TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) 2014-2023 Bölge Planının** “Beşerî Gelişme ve Sosyal Sermaye” eksenini ile sosyal sermayenin dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Bölge vizyonumuz olan “Büyüyen Ekonomisi ve Yükselen Yaşam Kalitesi ile Ortadoğu’nun Yeni Çekim Merkezi Diyarbakır-Şanlıurfa Bölgesi” vizyonuna ulaşılması ve bölgenin kalkınmasının sağlanması için beşerî ve sosyal sermaye dönüşümü gerekmektedir.

On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) beş ekseninden ikincisi olan “Nitelikli İnsan Güçlü Toplum” eksenini Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programının amaç ve hedeflerini tamamlayıcı politikalar içermektedir. Söz konusu eksende, kalkınma hedeflerini yakalamak üzere yüksek çocuk ve genç nüfusa sahip olan ülkemizin bu nüfus potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmesi ve avantaja çevirmesi için özel politikaların hayata geçirileceği belirtilmektedir.

Bu yaklaşıma paralel olarak Diyarbakır ve Şanlıurfa merkezlerinin 2014-2023 döneminde de Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde (BGUS) belirtilen bölgesel büyüme merkezleri politikası ile ele alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Bölgesel büyüme merkezleri için geliştirilen politika hedeflerinden “Beşerî ve sosyal sermayenin geliştirilmesi” bölümünde “*Dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonuna yönelik olarak cinsiyet eşitliğini sağlayıcı, yoksulluğu azaltıcı, gençlerin üretkenliğini, istihdam edilebilirliğini ve sosyal imkanlarını artırıcı tedbirlerin geliştirileceği ve düşük nitelikli yaşam alanlarında bulunan dezavantajlı kesimlerin yaşam kalitesinin artırılması ve şehre entegrasyonu amacıyla ilgili şehir özelliklerine uygun mekânsal düzenlemelerin yapılacağı*” belirtilmiştir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programı ile bölge illerinde çocuk ve gençlere hizmet veren merkezlerin kapasitelerinin iyileştirilmesi, yaratıcılık ve yenilikçiliği teşvik edecek yeni modellerin geliştirilmesi, bu modellerin uygulamaya geçmesini hızlandıracak eğitimcilerin kapasitelerinin artırılması ile nitelikli işgücü altyapısının oluşturulması için mesleki eğitim ve girişimcilik kapasitelerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 28- Program Düzeyi Performans Göstergeleri

S. N.	Performans Göstergeleri	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Hayata Geçirilen Bilim Merkezi	Adet	2	Program Kapanış Raporları
2	Hayata Geçirilen STEM Merkezi	Adet	10	Program Kapanış Raporları
3	Oluşturulan Tasarım-Beceri Atölyeleri Sayısı	Adet	20	Program Kapanış Raporları
4	Hayata Geçirilen Çocuk Tematik Kütüphane Sayısı	Adet	4	Program Kapanış Raporları

S. N.	Performans Göstergeleri	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
5	Oluşturulan Çocuk Bilişim ve Yaratıcılık Merkezi Sayısı	Adet	2	Program Kapanış Raporları
6	Eğitim Sayısı	Adet	30	Program Kapanış Raporları
7	Eğiticilerin Eğitimi Eğitimlerine Katılan Kişi Sayısı	Kişi	300	Program Kapanış Raporları
8	Eğitilen Genç Sayısı	Kişi	2000	Program Kapanış Raporları
9	İyileştirilen ve/veya Dönüştürülen Merkez/Atölye (Çocuk)	Adet	4	Program Kapanış Raporları
10	İyileştirilen ve/veya Dönüştürülen Girişimcilik/Kuluçka Merkezi	Adet	10	Program Kapanış Raporları
11	Gençlere ve Çocuklara Yönelik Hizmet Kapasitesi Geliştirilen Kurum Sayısı	Adet	10	Program Kapanış Raporları
12	Eğitim Standartları Yükseltilen Okul Öncesi Kurum/Okul Sayısı	Adet	50	Program Kapanış Raporları
13	Düzenlenen Etkinlik Sayısı (Proje Pazarı, Demoday, Hackaton vb.)	Adet	10	Katılımcı Formları, Kapanış Tutanakları
14	Genç Girişimciler Tarafından Kurulan Şirket Sayısı	Adet	60	Faaliyet Raporları
15	Genç Girişimcilerin Ürettiği/Tasarladığı Ticarileşen Ürün/Hizmet Sayısı	Adet	10	Proje Final Raporları
16	Düzenlenen İnovasyon Kampı Sayısı	Adet	2	Proje Final Raporları
17	Yapılan Araştırma/Analiz/Rapor Sayısı	Adet	8	Analiz Raporu
18	Hazırlanan Fizibilite Sayısı	Adet	6	KAYS Raporları

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

ii. İş birliği ve Koordinasyon

Genç Girişimciliğin Teşvik Edilmesi

Sosyal Medya Girişimciliğinin gençler arasında profesyonel bir şekilde yürütülmesi için Diyarbakır ve Şanlıurfa'da gençlere yönelik "Sosyal Medya Yönetimi" eğitimleri düzenlenecek ve eğitim alan gençlerin bir kısmının ünlü sosyal medya fenomenleriyle network oluşturmaları sağlanacaktır. Bu eğitim programından faydalanan gençlerin bölgede devam eden benzer projeler kapsamında bölgenin tanıtımına katkı sağlayacak çalışmalarda bulunması teşvik edilecektir. Ayrıca dijital medyanın yoğun kullanıldığı bu dönemde başta gençler olmak üzere kullanıcıların dijital dünyada

doğru kullanıma teşvik edilmesi ve dijital araçlarla yetkinliğin artırılması için “Dijital Okur-Yazarlık” ve “Dijital Pazarlama” eğitimlerinin verilmesi de planlanmaktadır.

Tablo 29- Genç Girişimciliğin Teşvik Edilmesi

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlu	Süresi
Sosyal Medya Yönetimi Eğitimi	Eğitime katılacak gençlerin belirlenmesi Eğiticilerin belirlenmesi Eğitimlerin verilmesi ve ilgili networklerle iletişim	Diyarbakır YDO, Şanlıurfa YDO, PPKB	01/02/23-31/12/23
Dijital Okur-Yazarlık Eğitimi	Katılımcıların belirlenmesi Eğiticilerin belirlenmesi	Diyarbakır YDO, Şanlıurfa YDO, PPKB	01/02/23-31/12/23
Dijital Pazarlama Eğitimi	Katılımcıların belirlenmesi Eğiticilerin belirlenmesi	Diyarbakır YDO, Şanlıurfa YDO, PPKB	01/02/23-31/12/23

İstihdam Garantili Eğitim Programları

Bölgede sanayi ve diğer sektörlerde ihtiyaç duyulan niteliklerin karşılanmasına yönelik eğitimler verilecektir. Bu kapsamda; bölgedeki firmalar, teknokentler, OSB’ler, ticaret ve sanayi odaları gibi kurum/kuruluşlarla yapılacak görüşme ve iş birlikleri doğrultusunda piyasanın ihtiyaç duyduğu nitelikler belirlenecek ve bu niteliklerin kazandırılmasına yönelik istihdam garantili eğitim programları düzenlenecektir.

Bu kapsamda 2022 yılında Türkiye’nin en genç nüfusuna sahip olan Şanlıurfa ilinde gerek bölgemiz gerekse de ülkemiz için katma değeri yüksek olan yazılım sektöründe Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Mezopotamya Living Lab ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı BTK Genel Müdürlüğü ve özel sektör iş birliği ile istihdam garantili eğitim çalışmaları başlatılmıştır. Çalışmalar neticesinde yazılım sektöründe 60 kişilik istihdam hedeflenmiş olup 50 kişi istihdam edilmiştir. 2023 yılında bu modelin hem Şanlıurfa hem de Diyarbakır illerinde yaygınlaştırılması için yeni çalışmalar başlatılacaktır.

Tablo 30- İstihdam Garantili Eğitim Programı

Faaliyet Adı	Sorumlu	Süresi
İstihdam Garantili Eğitim Programı	Karacadağ KA, İŞKUR	01/03/22-31/12/23

i. Kapasite Geliştirme

Gençlere Yönelik Bilgi Teknolojileri Eğitimleri

Diyarbakır ve Şanlıurfa’da Gençlere yönelik Bilgi Teknolojileri Eğitimleri verilecektir. Bu faaliyet kapsamında BTK ile iş birliği protokolü imzalanarak gençlerin BTK Akademi olanaklarından faydalanması sağlanacaktır.

Tablo 31- Gençlere Yönelik Bilgi Teknolojileri Eğitimleri

Faaliyet Adı	Sorumlu	Süresi
Gençlere Yönelik Bilgi Teknolojileri Eğitimleri	Karacadağ KA, BTK	01/03/23-31/12/23

ii. Tanıtım ve Yatırım Destek

İlham Buluşmaları

Başta bölgenin stratejik sektörleri olmak üzere her sektörden uzman ve yöneticilerin yer aldığı üniversite, meslek yüksekokulları ile meslek lisesi öğrencilerinin katılacağı etkileşimli organizasyonların düzenlenmesi planlanmaktadır. Bölge üniversitelerinde özellikle son sınıf, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin özel sektörle buluşmalarına olanak sağlanacaktır. Bu şekilde özel sektör temsilcilerinin kendine uygun profildeki öğrencilerle bir araya gelmesi ve böylece öğrencilerin staj yeri bulma ve istihdamlarına katkı sunulacaktır. Ayrıca başta bölge illerindeki kütüphaneler olmak üzere çocuk ve gençlerin edebiyat ve sanat alanında önde gelen şahsiyetlerle buluşmaları sağlanarak bu anlamda teşvik edilmeleri sağlanacaktır.

Tablo 32- İlham Buluşmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
İlham Buluşmaları	Karacadağ KA, PPKB, YDO'lar	01/01/23-31/12/23

Teknofest Katılımı

2022 yılında Samsun'da düzenlenen Teknofest etkinliğine Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi iş birliği ile çeşitli kategorilerdeki yarışmalara başvurmuş ancak kabul alamamış olan gençlerden 75 kişilik bir gurubun katılımı sağlanmıştır. 2023 yılında da TRC2 bölgesindeki ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin yeni nesil teknolojileri ve trendleri yerinde görebilmeleri ve deneyimlemeleri amacıyla Teknofest'e katılmaları teşvik edilecektir. Ayrıca bölge illerindeki ilgili kurum/kuruluşların katılımının artırılması için farkındalık bilgilendirme çalışmaları da yürütülecektir.

Tablo 33 -Teknofest Katılımı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Teknofest Katılımı	Karacadağ KA, PPKB, YDO'lar	01/01/23-31/12/23

iii. Ajans Destekleri

2023 Yılı Genç İstihdamının Artırılması MDP

2023 Yılı Genç İstihdamının Artırılması Mali Destek Programı ile, TRC2 Bölgesinde tarım, sanayi, enerji ve turizm başta olmak üzere tüm stratejik sektörlerde potansiyelin değerlendirilerek, genç nüfusa uygun iş ve istihdam olanaklarının artırılması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda yatırım ve girişim maliyetlerini azaltacak alt ve üstyapıların desteklenmesi, genç nüfusun yeteneklerini geliştirmeleri ve güncel tutmaları için dijital eğitim, uzaktan eğitimler ve yapay

zekâdan yararlanılması vb. çalışmaların desteklenmesi amaçlanmaktadır. Genç İstihdamı temasına uygun bir mali destek programına çıkılması düşünülmektedir.

Tablo 34- 2023 Yılı Genç İstihdamının Artırılması Mali Destek Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2023 Yılı Genç İstihdamının Artırılması Mali Destek Programı	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB, İDB	01/01/23-31/12/23

Teknik Destek Programı

Sonuç Odaklı Program bazlı yayınlanan Teknik Destek Programı kapsamında, 2022 yılında başlanan projelere devam edecek olup 2023 yılında da *Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programının* amaç ve önceliklerine uygun hususlarda yerel yönetimler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkı sunabilecek ve kapasitesini geliştirici çalışmalara teknik destek verilecektir.

Tablo 35- Çocuklar ve Gençler SOP Teknik Destek Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2022 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Teknik Destek Programı	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/22-30/06/23
2023 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Teknik Destek Programı	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/23-30/06/24

Fizibilite Desteği

Ajans tarafından ilk defa 2020 yılı içerisinde SOP bazlı ilan edilen Fizibilite Desteği Programı ile, Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı programının amaç ve önceliklerine uygun olarak yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya destekleyecek, yenilikçi, modern, model ve uygulamaların hayata geçmesine katkı sunabilecek çalışmalara fizibilite desteği verilmesi planlanmıştır. 2021 ve 2022 yılında Fizibilite Desteği Programı kapsamında başlatılan projelere devam edilecek olup 2023 yılında da desteklenmesi planlanmaktadır.

Tablo 36- Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2020 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/03/21-30/06/23
2021 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/22-26/03/23
2022 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği (Genç İstihdamı Teması)	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/22-30/03/23
2023 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/23-31/12/24

iv. Önemli Kamu Yatırımları

Tablo 37- Önemli Kamu Yatırımları

No	Yatırımın Adı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Bütçe (TL)	İşin	
				Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi
1	İ.K Annesiyle Kalan Çocuklar İçin Kur. Mod. Gel.	Diyarbakır Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü	18.525.000	2020	2023
2	Ağaçsever Mahallesi Anaokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	6.400.000	2022	2023
3	Ahmet Arif Anadolu Lisesi Cıvarı Anaokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	9.768.000	2022	2023
4	Alabaş Mahallesi Anaokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	9.768.000	2022	2023
5	Alıpınar Mahallesi İlkokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	27.704.000	2021	2023
6	Ambar Mahallesi Anaokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	7.832.000	2022	2023
7	Aşağıkonak Mahallesi Anaokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	9.768.000	2022	2023
8	Üçkuyu Tokiler anaokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	9.768.000	2022	2023
9	Kayapınar Talaytepe Mahallesi Tekel Cıvarı İlkokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	31.893.863	2021	2023
10	Kayapınar Talaytepe Mahallesi İlkokulu	Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü	34.720.000	2021	2023
11	Gençlik Merkezi Yapım İşİ	Lice Belediye Başkanlığı	5.500.012	2022	2023

v. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

Kayapınar Belediyesi Bilim Merkezi Projesi, TÜBİTAK

Kayapınar Bilim Merkezi içerisinde yapılması planlanan atölyeler matematik ve fizik atölyesi, biyoloji ve kimya atölyesi, astronomi ve uzay bilimleri atölyesidir.

Ülkemizin teknoloji üreten bir Türkiye hedefiyle çıktığı yolda Millî Teknoloji Hamlesine omuz verebilmek ve geleceğin Türkiye'sinin bilim, teknoloji dünyasına ihtiyaç duyduğu insan kaynağına yatırım yapılması Kayapınar Belediyesi olarak hedeflenmektedir. Proje altyapısı için Kayapınar Belediyesi 10.000.000 harcamış olup TÜBİTAK'tan talep edilen destek miktarı ise 4.000.000 TL'dir.

Tablo 38-Kayapınar Bilim Merkezi Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Kayapınar Belediyesi Bilim Merkezi Projesi	TUBİTAK, Kayapınar Bel.	14/02/23-15/12/23	14.000.000*

* Söz konusu projenin bütçesi bilgi amaçlı verilmiş olup Ajans bütçesinde gösterilmemiştir.

NEET'lerin Dijital Tasarım Sektöründe İstihdamını Artırma Projesi

Projenin amacı, Diyarbakır'da faaliyet gösteren reklam, tanıtım, görsel tasarım, prodüksiyon, medya, animasyon, sinema, video, fotoğrafçılık, drone operatörü vb. alanlarda NEET (Youth Not in Employment, Education or Training, Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler)'lerin mesleki eğitim ve istihdamını sağlamak ve ildeki genç işsizliğin azaltılmasına katkıda bulunmaktır. Avrupa Birliği tarafından fonlanacak projenin sözleşme makamı ise Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Avrupa Birliği Mali Yardım Başkanlığıdır.

Tablo 39-NEET'lerin Dijital Tasarım Sektöründe İstihdamını Artırma Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (EUR)
NEET'lerin Dijital Tasarım Sektöründe İstihdamını Artırma Projesi	DTSO Bilim ve Eğitim Vakfı, Karacadağ KA,	14/01/23-15/12/23	300.000*

*Söz konusu projenin bütçesi bilgi amaçlı verilmiş olup Ajans bütçesinde gösterilmemiştir.

Sosyo-Ekonomik Entegrasyon için Girişimcilik Kapasitelerinin İyileştirilmesi (ENHANCER) Projesi

AB tarafından finanse edilen ve Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, Kalkınma Ajansları ve Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi Türkiye Ofisi tarafından uygulanan Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Entegrasyon için Girişimcilik Kapasitelerinin İyileştirilmesi (ENHANCER) projesinin hibe programı uygulaması başlamıştır. Projenin amacı, girişimcilik ve geçim kaynakları imkanlarını iyileştirerek geçici koruma altındaki Suriyelilerin toplumla karşılıklı uyumunu sağlamaya katkıda bulunmaktır. Proje kapsamında Suriyelilerin ve Türk vatandaşlarının girişimcilik faaliyetlerinin artırılması, yerel girişimcilik ekosistemlerinin etkin ve kapsayıcı hizmet vermek üzere geliştirilmesi, merkezi ve yerel düzeyde politika, uygulama ve koordinasyonun güçlendirilmesine katkıda bulunulmasının sağlanması yönünde çalışılacaktır. Proje hedef illeri İstanbul, Şanlıurfa, Gaziantep, Adana, Mersin, Bursa, İzmir, Ankara, Konya, Kayseri ve Hatay olmak üzere on bir ildir. Yaklaşık 32 milyon Euro olan proje bütçesinden 12,1 Milyon Euro'luk kısmı girişimcilere ve yerel kurumlara sağlanacak hibe destekleri için tahsis edilmiştir. Proje kapsamında pilot uygulamalar ilk olarak Gaziantep ve Şanlıurfa illerinde başlamıştır. Pilot proje ile Şanlıurfa'da aşağıdaki projeler destek almaya hak kazanmıştır. Bu projeler kapsamında Şanlıurfa'daki gençlere yönelik girişimcilik, e-ticaret, e-ihracat, dijital pazarlama konularında eğitimler ve mentörlük hizmetleri verilmektedir. Programın Şanlıurfa ili ilerlemeleri takip edilmekte olup gerekli teknik destek 2023 yılında da verilmeye devam edilecektir.

Tablo 40- ENHANCER Şanlıurfa Projeleri

Faaliyet Adı*	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet
Şanlıurfa "E-Ticaret ve E-İhracat Merkezi: Girişimciliğe Destek" Projesi	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	10/01/21-31/12/23	€247.318
"Şanlıurfa Girişimcilik ve Dizayn Merkezi" Projesi	Suruç Belediyesi	10/01/21-31/12/23	€249.992
"Karaköprü Girişimcilik, İş Geliştirme, İnovasyon ve Ticarileştirme" Projesi	Karaköprü Belediyesi	10/01/21-31/12/23	€226.638
Viranşehir Girişimcilik ve İnkübasyon Merkezi Projesi	Viranşehir Belediyesi	10/01/21-31/12/23	€247.304

* Söz konusu projelerin bütçeleri bilgi amaçlı verilmiş olup Ajans bütçesinde gösterilmemiştir.

Türkiye’de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi (SEECO)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Dünya Bankası ortaklığında yürütülen ve AB tarafından finanse edilen Türkiye’de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi- Social Entrepreneurship, Empowerment and Cohesion in Refugee and Host Communities in Türkiye Project (SEECO)- Projesinin geliştirilme amacı, Türkiye’nin hedeflenen bölgelerindeki mülteci ve ev sahibi toplulukların geçim olanaklarını iyileştirmektir. Projenin toplam bütçesi 39,5 Milyon Euro olup üç bileşenden oluşmaktadır. Projenin birinci bileşeni "Mülteci ve Ev Sahibi Topluluklarda Kadınlar ve Gençler için Sosyal Girişimcilik" için 26 Milyon Euro, ikinci bileşeni "Mülteci ve Ev Sahibi Topluluklarda Toplumun Geçim Kaynakları ile ilgili Tesisler" için 9,5 Milyon Euro ve üçüncü bileşen "Kurumsal Kapasite Güçlendirme ve Proje Yönetimi" için de 4 Milyon Euro bütçe ayrılmıştır. 2022 yılında Şanlıurfa ilinde 1 (bir) ve Diyarbakır ilinde de 2 (iki) girişimcilik merkezi olabilecek tesisin desteklenmesine karar verilmiş olup bunlara ilişkin süreçler Ajansımız tarafından takip edilmiştir. Proje ile ilgili gelişmeler ve diğer faaliyetler 2023 yılında takip edilmeye devam edilecektir.

Tablo 41- TRC2 Bölgesi SEECO Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) Bölgesi SEECO Projesi Takibi	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Karacadağ KA, Dünya Bankası	14/02/20-15/12/24	112.000.000*

*Bölge illeri için toplam 8 Milyon Euro kullanılacağı öngörülmektedir. Proje 4 yıl sürecek olup 2023 yılında tabloda belirtilen rakamın harcanacağı değerlendirilmektedir.

İşten Sosyal Uyuma (Business to Social Cohesion) Projesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Kalkınma Ajansları ile iş birliği halinde yürütülen proje kapsamında kadın girişimciler ve kadın kooperatiflerinin sosyal ve ekonomik hayata katılımlarının ve kendilerine yeterliliklerinin artırılması yolu ile sosyal uyumun desteklenmesini amaçlamaktadır. Proje ile kadın kooperatiflerinin ve kadın girişimcilerin ihtiyaçlarına yönelik danışmanlık

hizmeti verilmesi, danışmanlık hizmeti sonucu ortaya çıkan ihtiyaçlar için aynı destek sağlanması ve desteklenen kooperatiflerin ticarileşme ve satış kanallarını geliştirmeleri amacıyla yerel, bölgesel ve uluslararası tedarik zincirleri, e-ticaret platformları ve hedef illerdeki potansiyel alıcılar nezdinde girişimde bulunulmasına yönelik faaliyetler yer almaktadır. Yerel ürünlerin ticarileşmesi ve tanıtımı için envanter çalışması yürütülerek Türkiye'nin yöresel ürün haritasının çıkarılması ve yöresel ürün platformu oluşturulması da proje kapsamında gerçekleştirilecek çalışmalar arasındadır. Bu kapsamda 2022 yılında Şanlıurfa'da (2) iki ve Diyarbakır'da 2 (iki) olmak üzere dört adet kadın kooperatifi ajansımız koordinesinde projeden desteklenmiştir. 2023 yılında proje izlemesi ile ilgili faaliyetler takip edilecektir.

Tablo 42- İşten Sosyal Uyuma (Business to Social Cohesion) Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet
İşten Sosyal Uyuma (Business to Social Cohesion) Projesi	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Karacadağ KA,	Haziran/2021- Mayıs/2023	1.110.427 \$ *

*Proje kapsamındaki illerin tamamı için kullanılacağı öngörülmektedir. Söz konusu projelerin bütçeleri bilgi amaçlı verilmiş olup Ajans bütçesinde gösterilmemiştir.

vi. Diğer Proje ve Faaliyetler

Tasarım-Beceri Atölyeleri ile İnovasyon ve Girişimciliğin Sağlanması-SOGEP

2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile Şanlıurfa iline bağlı 13 ilçede eğitim altyapısının geliştirilmesi, 13 ilçede belirlenen 13 okulda, her okulda 2 adet olmak üzere toplamda 26 adet Tasarım ve Beceri Atölyesi kurulması amaçlanmaktadır.

Tablo 43-Tasarım-Beceri Atölyeleri ile İnovasyon ve Girişimciliğin Sağlanması Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Tasarım-Beceri Atölyeleri ile İnovasyon ve Girişimciliğin Sağlanması Projesi	Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü, PYB, İDB	12/09/22-16/02/24

Kadın Ayakkabı Bağcığı Üretim Tesisi İleri Teknolojiye Geçiyor Projesi-SOGEP

2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile S.S. Göbeklitepe Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifinin sahip olduğu ayakkabı bağcığı üretim imalathanesinin üretim kapasitesinin ve ürün çeşitliliğinin artırılması ve yeni istihdam yaratılması amacıyla ilave makine-ekipman alınması amaçlanmaktadır.

Tablo 44- Kadın Ayakkabı Bağcığı Üretim Tesisi İleri Teknolojiye Geçiyor Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Kadın Ayakkabı Bağcığı Üretim Tesisi İleri Teknolojiye Geçiyor Projesi	S.S. Göbeklitepe Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi, PYB, İDB	17/08/22-18/08/23

Dudak Damak Yarığı Bebek Tedavi Kliniği ve Ebeveynlerini Bilinçlendirme Eğitim Ünitesi- nin Kurulumu-SOGEP

2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile yüz bölgesinde yaygın bir şekilde görülen dudak damak yarığı anomalisine sahip yeni doğan bebekler ve çocuklar için koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin sunulmasını sağlayacak olan dudak damak yarığı tedavi ünitesi kurulması amaçlanmaktadır.

Tablo 45-Dudak Damak Yarığı Bebek Tedavi Kliniği ve Ebeveynlerini Bilinçlendirme Eğitim Ünitesinin Kurulumu Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Dudak Damak Yarığı Bebek Tedavi Kliniği ve Ebeveynlerini Bilinçlendirme Eğitim Ünitesinin Kurulumu Projesi	Dicle Üniversitesi, PYB, İDB	27/09/22-10/02/24

Toplumun Görünmeyen Rengi Dom Kadınlar Projesi-SOGEP

2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile Diyarbakır'da yaşayan Domların işgücü piyasasına girişlerini kolaylaştırması ve bu yolla sosyal içermenin artırılması; bu kapsamda Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi DİSMEK tekstil atölyelerine makine ve malzeme alınması ve Diyarbakır'da yaşayan 18-35 yaş aralığındaki 100 Dom kadına bu atölyelerde tekstil eğitimleri verilerek minimum %20'sinin de İŞKUR ile yapılacak protokol kapsamında istihdam edilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 46-Toplumun Görünmeyen Rengi Dom Kadınlar Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Toplumun Görünmeyen Rengi Dom Kadınlar Projesi	Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, PYB, İDB	12/08/22-13/08/23

a. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 47 -Program Süresi ve Zaman Planlaması

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
1	Genç Girişimciliğin Teşvik Edilmesi	İş birliği ve Koord.	1,2	Bölgede çocukların yaratıcılığın artırılması, girişimcilik kültürünün tanıtılması ve farkındalığının teşvik edilmesi konularında çalışmalar yapılması planlanmaktadır.	2021/1	2023/2
2	İstihdam Garantili Eğitim Programları	İş birliği ve Koord.	1,2	Bölgede sanayi ve diğer sektörlerde ihtiyaç duyulan niteliklerin karşılanmasına yönelik eğitimler verilecektir.	2022/1	2023/1
3	Gençlere Yönelik Bilgi Teknolojileri Eğitimleri	Kapasite Geliştirme	1,2	Diyarbakır ve Şanlıurfa'da Gençlere yönelik Bilgi Teknolojileri Eğitimleri verilecektir. Bu faaliyet kapsamında BTK ile iş birliği protokolü imzalanarak gençlerin BTK Akademi olanaklarından faydalanması sağlanacaktır.	2022/1	2023/2

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
4	İlham Buluşmaları	Tanıtım ve Yatırım Destek	2	Başta bölgenin stratejik sektörleri olmak üzere her sektörden uzman ve yöneticilerin katılacağı, üniversite, meslek yüksek okulları ile meslek lise öğrencilerinin katılacağı etkileşimli bir organizasyon düzenlenmesi planlanmaktadır.	2023/1	2023/2
5	Teknofest Katılımı	Tanıtım ve Yatırım Destek	1,2	TRC2 Düzey 2 bölgesindeki ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin yeni teknolojileri yerinde görebilmeleri ve deneyimlemeleri için 2022 ve 2023 yıllarında Teknofest'e katılım sağlanacaktır.	2023/1	2023/2
6	2023 Yılı Genç İstihdamının Artırılması MDP	Ajans Destekleri	1,2	Programı ile, TRC2 Bölgesinde tarım, sanayi, enerji ve turizm başta olmak üzere tüm stratejik sektörlerde potansiyelin değerlendirilerek, genç nüfusa uygun iş ve istihdam olanaklarının artırılması hedeflenmektedir.	2023/1	2023/2
7	2022 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Teknik Destek Programı	Ajans Destekleri	1,2	Teknik Destek Programı, Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı programın amaç ve önceliklerine uygun hususlarda yerel yönetimler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkısı olacak ve kapasite geliştirici eğitim desteklerini içermektedir.	2022/1	2023/1
8	2023 Yılı Teknik Destek Programı	Ajans Destekleri	1,2	Teknik Destek Programı, Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı programın amaç ve önceliklerine uygun hususlarda yerel yönetimler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkısı olacak ve kapasite geliştirici eğitim desteklerini içermektedir.	2023/1	2024/2
9	2020 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2	Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programın amaç ve önceliklerine uygun hususlarda yerel yönetimler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkısı olacak ve yenilikçi ve modern model ve uygulamaların geliştirilmesi için fizibilite desteği uygulanacaktır.	2021/1	2023/1

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
10	2021 Yılı Çocuklar ve Gençler SOP Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2	Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programın amaç ve önceliklerine uygun hususlarda yerel yönetimler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkısı olacak ve yenilikçi ve modern model ve uygulamaların geliştirilmesi için fizibilite desteği uygulanacaktır.	2021/2	2023/1
11	2022 Yılı Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2	Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programın amaç ve önceliklerine uygun hususlarda yerel yönetimler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkısı olacak ve yenilikçi ve modern model ve uygulamaların geliştirilmesi için fizibilite desteği uygulanacaktır.	2022/2	2023/2
12	2023 Yılı Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2	Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programın amaç ve önceliklerine uygun hususlarda yerel yönetimler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkısı olacak ve yenilikçi ve modern model ve uygulamaların geliştirilmesi için fizibilite desteği uygulanacaktır.	2023/1	2024/2
13	Kayapınar Belediyesi Bilim Parkı Projesi, TÜBİTAK	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	1,2	Ülkemizin teknoloji üreten bir Türkiye hedefiyle çıktığı yolda Milli Teknoloji Hamlesine omuz verebilmek ve geleceğin Türkiye'sinin bilim, teknoloji dünyasına ihtiyaç duyduğu insan kaynağına yatırım yapılması Kayapınar Belediyesi olarak hedeflenmektedir.	2023/1	2023/2
14	NEET'lerin Dijital Tasarım Sektöründe İstihdamını Artırma Projesi	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	1,2	Projenin amacı, Diyarbakır'da faaliyet gösteren reklam, tanıtım, görsel tasarım, prodüksiyon, medya, animasyon, sinema, video, fotoğrafçılık, drone operatörü vb. alanlarda NEET (Youth Not in Employment, Education or Training, Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler)'lerin mesleki eğitim ve istihdamını sağlamak ve genç işsizliğin azaltılmasına katkıda bulunmaktır.	2023/1	2023/2

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
15	Sosyo-Ekonomik Entegrasyon için Girişimcilik Kapasitelerinin İyileştirilmesi (ENHANCER) projesinin	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler		AB tarafından finanse edilen ve Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü Kalkınma Ajansları ve Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi Türkiye Ofisi tarafından uygulanan Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Entegrasyon için Girişimcilik Kapasitelerinin İyileştirilmesi (ENHANCER) projesinin hibe programı uygulaması başlamıştır.	2021/1	2023/2
16	Türkiye'de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi (SEECO)	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	1,2	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Dünya Bankası ortaklığında yürütülen ve AB tarafından finanse edilen Türkiye'de Mülteciler ve Ev Sahibi Topluluklar Arasında Sosyal Girişimcilik, Güçlendirme ve Uyum Projesi- Social Entrepreneurship, Empowerment and Cohesion in Refugee and Host Communities in Turkey Project (SEECO)- Projesinin geliştirilme amacı, Türkiye'nin hedeflenen bölgelerindeki mülteci ve ev sahibi toplulukların geçim olanaklarını iyileştirmektir.	2020/2	2024/2
17	İşten Sosyal Uyuma (Business to Social Cohesion) Projesi	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	1,2	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Kalkınma Ajansları ile iş birliği halinde yürütülen proje kapsamında kadın girişimciler ve kadın kooperatiflerinin sosyal ve ekonomik hayata katılımlarının ve kendilerine yeterliliklerinin artırılması yolu ile sosyal uyumun desteklenmesini amaçlamaktadır.	2021/2	2023/1
18	Tasarım-Beceri Atölyeleri ile İnovasyon ve Girişimciliğin Sağlanması-SOGEP	Diğer Proje ve Faaliyetler	1,2	2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile Şanlıurfa iline bağlı 13 ilçede eğitim altyapısının geliştirilmesi, 13 ilçede belirlenen 13 okulda, her okulda 2 adet olmak üzere toplamda 26 adet Tasarım ve Beceri Atölyesi kurulması amaçlanmaktadır.	2022/2	2024/1
19	Kadın Ayakkabı Bağcığı Üretim Tesisi İleri Teknolojiye Geçiyor Projesi-SOGEP	Diğer Proje ve Faaliyetler	1,2	2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile S.S. Göbeklitepe Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifinin sahip olduğu ayakkabı bağcığı üretim imalathanesinin üretim kapasitesinin ve ürün çeşitliliğinin artırılması ve yeni istihdam yaratılması amacıyla ilave makine-ekipman alınması amaçlanmaktadır.	2022/2	2024/1

İKY Kodu	Bileşen Adı	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ	BTŞ
20	Dudak Damak Yarığı Bebek Tedavi Kliniği ve Ebeveynlerini Bilinçlendirme Eğitim Ünitesinin Kurulumu Projesi-SOGEP	Diğer Projeler ve Faaliyetler	1,2	2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile yüz bölgesinde yaygın bir şekilde görülen dudak damak yarığı anomalisine sahip yeni doğan bebekler ve çocuklar için koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin sunulmasını sağlayacak olan dudak damak yarığı tedavi ünitesi kurulması amaçlanmaktadır.	2022/2	2024/1
21	Toplumun Görünmeyen Rengi Dom Kadınlar Projesi-SOGEP	Diğer Projeler ve Faaliyetler	1,2	2022 yılı SOGEP kapsamında destek alan Proje ile Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi DİSMEK tekstil atölyelerine makine ve malzeme alınması ve Diyarbakır'da yaşayan 18-35 yaş aralığındaki 100 Dom kadına bu atölyelerde tekstil eğitimleri verilerek minimum %20'sinin de İŞKUR ile yapılacak protokol kapsamında istihdam edilmesi amaçlanmaktadır.	2022/2	2023/2

b. İzleme ve Değerlendirme

Çocuklar ve Gençler Sonuç Odaklı Programının izleme ve değerlendirmesi Diyarbakır ve Şanlıurfa'daki Büyükşehir Belediyelerinin ilgili daire başkanlıkları ile eğitim, spor, kültür sektörlerinden kurum/kuruluşların ilgili personellerinin katılımıyla 6 aylık periyotlarla gerçekleşen Bölge Planı İzleme ve Koordinasyon komisyon toplantılarında Ajans Genel Sekreteri başkanlığında;

- Her iki ilin Büyükşehir Belediyelerinin İmar Daire Başkanlığı
- Her iki ilin Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı,
- Dicle ve Harran Üniversiteleri tarafından belirlenen birer üye,
- Her iki ilin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden birer üye,
- Her iki ilin Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreteri,
- Her iki ilin İl Milli Eğitim Müdürlüğü veya belirleyecekleri yetkililer,
- Her iki ilin Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü veya belirleyecekleri yetkililer,

olmak üzere SOP Yönetim Komitesi toplanacaktır.

Altışar aylık dönemlerde gerçekleşecek SOP Yönetim Komitesi toplantılarında, programın ilerlemesi, varsa yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri ortaya konacaktır. Talep edilmesi halinde ilgili komisyonlarda bulunmayan kurum ve kuruluş üyeleri de davet edilebilecektir.

SOP Yönetim Komitesi tarafından 6 aylık dönemlerde Sonuç Odaklı Program ilerleme raporlarının hazırlanması, akabinde izleme ve değerlendirmenin yapılması ve tespitler doğrultusunda gerekli görülürse Sonuç Odaklı Program'da revizyonlar yapılması planlanmaktadır.

2.3 Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

Bölgemizin stratejik sektörleri arasında yer alan, hızlı büyüme potansiyeline sahip, aynı zamanda hızlı istihdam artışı sağlayabilecek turizmin bölgesel ölçekte markalaşma, tanıtım ve pazarlanması ile bölgesel kalkınmanın hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Özel Amaç 1: Mezopotamya turizm destinasyonunun küresel ölçekte markalaşma, tanıtım ve pazarlama çalışmalarının yapılması,

Özel Amaç 2: Doğal, tarihi ve kültürel değerlerin koruma kullanma dengesi gözetilerek turizme kazandırılması,

Özel Amaç 3: Çeşitli tematik turizm rotalarının geliştirilmesi,

Özel Amaç 4: Stratejik sektörlerden kültür ve turizm sektörlerinde kurumsallaşma ve hizmet kalitesinin artırılması.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi, insanlık tarihinin gelişiminde ilklere ev sahipliği yapmış, Bereketli Hilal diye adlandırılan bölgenin kuzeyini oluşturan Yukarı Mezopotamya Havzasıdır. Kültürel miras bakımından çok zengin olan bölgemiz, küresel ölçekte eşsiz değerlere ve özgünlüklere sahiptir. Dünyada artan turizm ve seyahat harcaması trendleri düşünüldüğünde bölgenin istenen payı alamadığı görülmektedir. Bu doğrultuda, GAP Bölge Kalkınma İdaresi 2014 yılı eylül ayında bölge turizminin geliştirilmesi, tanıtımı, markalaşması için uzun soluklu bir proje başlatmıştır. GAP Bölgesi Turizm Odaklı Tanıtım ve Markalaşma Projesi bütüncül bir yaklaşımla 9 GAP ilini (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak) kapsayan bölgeyi tek bir isimle markalaştırıp, önemli bir sürdürülebilir turizm destinasyonu yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaç kapsamında belirlenen "MEZOPOTAMYA/MESOPOTAMIA" markasının tüm bölgeyi kapsamı, bölgenin tüm tarih, kültür, doğa, inanç, dil, folklor, gastronomi öğelerini içerecek biçimde ulusal ve uluslararası arenada tanıtımı ile bölgenin markalaşması sağlanacaktır.

Proje kapsamında GAP Bölge Kalkınma İdaresi bölgede bulunan bütün turizm cazibe merkezlerinin ve faaliyetlerinin envanterini çıkarmış, illerin kültürel miras ve turizm alanlarını dijital ortamda haritalamış, bölge ölçeğinde daha cazip ve güçlü alternatif varış noktaları, yeni turizm türleri, turizm gelişme bölgeleri/koridorları ve rotalarının bütüncül bir yaklaşımla yer aldığı Mezopotamya Travel web sitesi ve interaktif uygulamalarını hizmete sunmuştur.

2019 yılı mayıs ayında Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı başlatılmıştır. Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı belirli sektör ve temalarda çalışmaları bulunan veya çalışma yapmayı amaçlayan ajansların birbirleriyle eşleştirilerek ajanslar arasında iyi uygulamaların yaygınlaştırılması, başarısız uygulamalardan edinilen derslerin paylaşılması ve yeni fikirler ile ortak projelerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, GAP Bölgesinde bulunan Karacadağ Kalkınma Ajansı, Dicle Kalkınma Ajansı ve İpekyolu Kalkınma Ajansı ile GAP BKİ turizm sektörü temasıyla eşleştirilmiştir.

Bu gelişmelere paralel olarak 2020 yılında Mezopotamya Turizm Destinasyonu için bölgede ça-

İlşan TRC Bölgesi Kalkınma Ajanslarının GAP BKİ ile iş birliği içinde ortak bir “Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programı” hazırlaması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, İpekyolu Kalkınma Ajansı tarafından 75 sorudan oluşan online bir anket hazırlanarak uygulanmış ve elde edilen veriler Sonuç Odaklı Programa altlık oluşturmuştur.

Yukarı Mezopotamya havzasının orta kısmında konumlanan Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri tarih öncesi devirlerden günümüze kadar sürekli olarak yerleşim ve ticaret merkezlerine ev sahipliği yapmış, insanlığın kültürel gelişimine ve önemli uygarlıkların ortaya çıkmasına sahne olmuştur.

Şanlıurfa’da bulunan dünyanın bilinen en eski tapınağı olan Göbeklitepe (MÖ 10.000), Diyarbakır’da bulunan Körtik Tepe (MÖ 10.400), Çayönü (MÖ 8.000) gibi dünya mirası değerlerine sahip bölge çok sayıda kültür varlığına sahiptir. 2021 yılı sonu itibarıyla Diyarbakır’da 355 adet sit alanı, Şanlıurfa’da 865 olmak üzere TRC2 Bölgesi’nde 1.220 adet sit alanı bulunmaktadır. Şanlıurfa ili sit alanları sayısı bakımından Türkiye’nin 81 ili içinde 5. sıradadır. Diyarbakır tarihi kent merkezini içine alan Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçesi kültürel peyzaj alanı 4 Temmuz 2015 tarihinde UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine alınmıştır. Tarihin yeniden yorumlanmasına yol açan ve uluslararası arenada büyük yankı uyandıran Göbeklitepe 2018 yılı Temmuz ayı içerisinde UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine alınmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2019 yılı Göbeklitepe Yılı olarak ilan edilmiştir. Bun ilaveten Şanlıurfa Karahantepe’de son dönemde ortaya çıkan bulgular tekrar tüm dünyanın ilgisini bölgemize çekmiştir.

TRC2 Diyarbakır-Şanlıurfa Bölgesi, Türkiye’deki 26 İBBS Düzey 2 Bölgesi içinde en fazla kültür mirası ögesi bulunduran Bölgelerin başında gelmektedir. Geçici listede bulunan “Malabadi Köprüsü”nün ve “Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağı”nın UNESCO Dünya Kültür Miras Listesine alınması durumunda, Bölgemiz en fazla dünya kültür mirasına sahip Düzey 2 bölgesi olacaktır. Bölgemizin sahip olduğu eşsiz kültürel miras, koruma kullanma dengesi ilkesi ışığında, işsizliğin, yoksulluğun ve göçün oldukça yüksek olduğu Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri için büyük bir fırsat ve turizm potansiyeli barındırmaktadır.

TRC2 Diyarbakır-Şanlıurfa Bölgesi Bölge Planında (2014-2023), zengin kültürel mirasa sahip olan bölgemizin kalkınması için turizm “**stratejik hizmet sektörü**” olarak belirlenmiştir. Bölge Planının “Ekonomik Büyüme ve Kentsel Ekonomiler” gelişme ekseninde “**Bölge Ekonomisinde Turizm Sektörünün Payının Artırılması**” hedefi doğrultusunda yatırım kararları geliştirilmiştir. Bunun yanında “Yaşam Kalitesi ve Mekânsal Organizasyon” gelişme ekseninde farklı ölçek ve gelişme potansiyeline sahip yerleşim grupları için farklı politikalar ve yatırım kararları oluşturulmuştur.

Ajansımız tarafından 2010-2019 döneminde, turizm sektörü kesintisiz olarak mali destekler, teknik destekler, koordinasyon, kurumlar arası iş birliği, tanıtım ve markalaşma gibi birçok araç ile desteklenmiştir. Geldiğimiz noktada turizm altyapısı görece iyi bir duruma gelmiş, bölgemizde gerek konaklama hizmetleri gerekse de yiyecek-içecek hizmetleri sektörü oldukça gelişmiştir. Aşağıda 2014-2023 dönemini kapsayan Bölge Planının 2023 hedefleri ve 2018 ve 2019 yılı gerçekleştirmeleri yer almaktadır.

Tablo 48-TRC2 Diyarbakır- Şanlıurfa Bölgesi Bölge Planı, Bölgesel Hedef Gerçekleşmeleri

Performans Göstergesi	Başlangıç Değeri	Yılı	Doğrulama Kaynağı	2023 Yılı Hedefi	2019 Yılı Gerçekleşme Durumu*	2021 Yılı Gerçekleşme Durumu**
Gelen Turist Sayısı	346.793	2011	Kültür ve Turizm Bakanlığı	2.000.000	1.164.041	1.038.086
Konaklama Tesisi Sayısı	110	2011	Kültür ve Turizm Bakanlığı	350	141	154
Ortalama Kalış Süresi (gün)	1,4	2011	Kültür ve Turizm Bakanlığı	2,3	1,6	1,6
Yatak Sayısı	9.741	2011	Kültür ve Turizm Bakanlığı	30.000	12.919	12.671

* Pandemi nedeniyle 2020 yılında tüm dünyada olduğu gibi bölgemizde de turizm sayılarında ciddi bir azalış yaşanmıştır. Bu nedenle 2020 yılı verileri eklenmemiştir.

Bölgemizin 2015 yılından günümüze turizm istatistiklerindeki değişimler aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 49- Diyarbakır ve Şanlıurfa Turizm İşletme ve Belediye Belgeli Tesislere Geliş Sayısı, Geceleme Sayısı, Ortalama Kalış Süresi ve Doluluk Oranları

Tesislere Geliş Sayısı	Şanlıurfa			Diyarbakır		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
2015	24 143	250 520	274 663	81 175	343 161	424 336
2016	17 843	244 200	262 043	20 133	268 302	288 435
2017	20 005	386 684	406 689	11 884	290 339	302 223
2018	63 453	461 430	524 883	23 709	397 996	421 705
2019	24 074	603 271	627 345	41 961	494 735	536 696
2021	24 496	472 525	497 021	27 443	513 622	541 065
Geceleme Sayısı	Şanlıurfa			Diyarbakır		
2015	44 459	388 165	432 624	120 286	535 599	655 885
2016	35 105	414 221	449 326	32 369	405 034	437 403
2017	37 213	667 302	704 515	20 142	465 057	485 199
2018	33 419	974 900	1 008 319	35 838	626 457	662 295
2019	39 758	1 017 575	1 057 333	61 624	750 917	812 541
2021	42 170	768 196	810 366	41 591	795 613	837 204
Ortalama Kalış Süresi	Şanlıurfa			Diyarbakır		
2015	1,84	1,55	1,58	1,48	1,56	1,55
2016	1,97	1,70	1,71	1,61	1,51	1,52
2017	1,83	1,73	1,74	2,28	1,64	1,65
2018	1,54	1,58	1,58	1,61	1,64	1,64
2019	1,66	1,67	1,67	1,45	1,59	1,58

2021	1,74	1,60	1,61	1,50	1,63	1,63
Doluluk Oranı	Şanlıurfa			Diyarbakır		
2015	A (%)	3,53	31,25	34,78	3,20	28,89
	B (%)	2,12	18,01	20,13	10,29	29,40
2016	A (%)	2,66	28,58	31,24	1,04	23,74
	B (%)	1,80	24,54	26,35	2,48	18,20
2017	A (%)	0,99	30,14	31,13	0,15	44,72
	B (%)	3,18	37,36	40,54	1,53	30,65
2018	A (%)	1	43,16	44,16	0,79	45,06
	B (%)	2,55	54,04	56,60	2,45	36,79
2019	A (%)	1,30	43,21	44,51	1,25	44,99
	B (%)	2,66	50,09	52,75	1,30	43,21
2021	A (%)	1,23	29,11	30,34	0,59	44,71
	B (%)	2,69	34,61	37,30	2,33	36,89

Kaynak: KTB, 2022

TRC2 Bölgesi'nin sahip olduğu kültürel miras ve turizm potansiyeline karşın bölgeyi ziyaret eden turist sayısının düşük kalması, bu potansiyelin yeterince değerlendirilemediğini göstermektedir. Yerli ve yabancı ziyaretçi sayılarında TRC2 Bölgesi turizmden yeteri kadar pay alamamakta, Bölgeyi ziyaret eden yabancı turist sayısı düşük değerlerde kalmaktadır. Bölgede yerli ve yabancı turistlerin ortalama kalış süreleri Türkiye ortalamasının oldukça altındadır. Bölgeye gelen turistler, her iki ilin şehir merkezinde bulunan tarihi ve turistik yapıları ziyaret ederek kısa sürede bölge dışına çıkmaktadır. Bölgenin turizm altyapısının geliştirilmesi, tarihi ve kültürel zenginliğin restore edilmesi ve bölge yerleşmelerinin çekim gücünü artırması, turist sayılarını artıracak, kalış sürelerini uzatacak ve sektörün gelişimine katkı sağlayacaktır.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Programın amacı, bölgenin "marka" değerini artırarak turizm sektörünü geliştirmek ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesine ivme kazandırmaktır. Program sonucunda, TRC Bölgesi'nde kültür ve turizme yönelik yürütülen çalışmaların bütüncül ve bölgesel bir yaklaşımla ele alınarak yürütülmesini sağlamak, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, bölge ölçeğinde turizm çekim merkezleri oluşturmak, bölge turizmini çeşitlendirmek, bölgenin turizm gelirlerini artırmak ve yeni istihdam alanları oluşturmak amaçlanmaktadır.

Tablo 50- Program Düzeyi Performans Göstergeleri

S. N.	Performans Göstergeleri	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Bölgeye gelen turist sayısı	Kişi	2.000.000	KTB
2	Bölgeye çekilen turist sayısındaki artış (%)	Yüzde	%50	KTB
3	Bölge içerisinde tur güzergahlarına kazandırılan destinasyon sayısı	Adet	10	Tur Operatörleri
4	Bölgenin destinasyon olarak dahil edildiği tur sayısı	Adet	90	TÜRSAB
5	Tamamlanan turizm planı/ alan yönetim planı sayısı	Adet	3	Faaliyet Raporu
6	Destinasyonların geliştirilmesi için hazırlanan proje sayısı	Adet	15	İlerleme Raporu
7	Hazırlanan fizibilite raporu sayısı	Adet	10	Faaliyet Raporu
8	Tanıtım ve bilgilendirme elemanları vb. sayısı	Adet	50	İlerleme Raporu
9	İş birliği yapılan etkinlik sayısı	Adet	10	Faaliyet Raporu
10	Eğitim sayısı	Adet	100	Faaliyet Raporu
11	Eğitime katılan kişi sayısı	Kişi	1000	Alan Yönetim Dosyaları
12	Turizm belgeli konaklama tesisi	Adet	8	GAP BKİ
13	Turizm varış noktalarında geliştirilen yenilikçi uygulama sayısı	Adet	4	İlerleme Raporu
14	Katılım sağlanan yurt içi fuar sayısı	Adet	18	Fuar Raporu
15	Katılım sağlanan yurt dışı fuar sayısı	Adet	6	Fuar Raporu
16	Bölgeye getirilen acente sayısı	Adet	100	İlerleme Raporu
17	Bölgeye getirilen influencer sayısı	Adet	100	İlerleme Raporu
18	Hazırlanan tanıtım video film sayısı	Adet	5	GAP BKİ

d. Proje ve Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağının Alan Yönetim Planı ve Başvuru Dosyasının Hazırlanması

Evrensel kültürel miras niteliği taşıyan Zerzevan Kalesi'nin Dünya Kültür Mirası Geçici Listesine dahil olması için 2019 yılında çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda Ajansımız ve ilgili kurumlar arasında etkin iş birlikleri başlatılmıştır. "Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağı" Ajansımızın başlattığı Dünya Kültür Mirası adaylık süreci neticesinde UNESCO Geçici Miras Listesine alınmıştır. Bu doğrul-

tuda 2022 yılı içerisinde Alan Yönetim Planlarının hazırlıklarına başlanmış ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından alan sınırları belirlenmiştir. Alan Yönetim Planının 2023 yılında tamamlanması ve asil adaylık dosyasının hazırlanması planlanmaktadır. Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağı UNESCO süreçleri hususunda Ajansımız, Zerzevan Kalesi Kazı Başkanlığı, Diyarbakır Valiliği, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, ICOMOS ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında güçlü bir koordinasyon ve iş birliği tesis edilmiş durumdadır.

Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzajı Alan Yönetim Planı Revizyonu

Alan Yönetim Planları, Dünya Miras Varlıklarının ve adaylarının; özgün yapılarına uygun olarak akılcı, sürdürülebilir ve bütüncül bir anlayışla, ilgili tüm paydaşlarıyla birlikte korunmasını, varlığın üstün evrensel değerinin yanı sıra gelişiminin ve canlılığının muhafaza edilmesini ve bunlar arasında bir denge kurarak gelecek kuşaklara aktarılan bir yol haritası olarak tanımlanmaktadır.

Uluslararası önem taşıyan ve bu nedenle takdire ve korunmaya değer doğal oluşumlara, anıtlara ve sitlere “Dünya Mirası” statüsü tanınmaktadır. Sözleşmeyi kabul eden üye devletlerin UNESCO’ya başvurusuyla başlayan ve Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS) ve Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) uzmanlarının başvuruları değerlendirmesi sonunda tamamlanan bir işlem dizisinden sonra aday varlıklar Dünya Miras Komitesinin kararı doğrultusunda bu statüyü kazanmaktadır.

UNESCO 39’uncu Dünya Miras Komitesi Toplantısında “Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanı” tüm üyelerin oybirliği ile verdiği karar sonucunda kalıcı listeye girmeye hak kazanmıştır.

Bu kapsamda hazırlanmış olan Alan Yönetim Planı 2020 yılı itibari ile güncelliğini yitirmiş ve revizyon ihtiyacı duyulmaktadır. UNESCO Kalıcı Liste içerisinde kalmanın şartlarının sağlanması için güncel bir alan yönetim planına ihtiyaç duyulmaktadır. UNESCO Dünya Mirası Kalıcı Listesinde yer alan “Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanı” Alan Yönetim Planının 2023 yılı içerisinde Ajansımızca güncelleştirilmesi planlanmaktadır.

Karahantepe-Şuayp Şehri Rotasında Mimari Tasarım ve Uygulama Projelerinin Geliştirilmesi

Mezopotamya Markasının Tanıtılması amacıyla GAP BKİ tarafından hazırlanan tematik turizm rotalarından “Dev Taşların Gizemi” rotası üstünde bulunan Karahantepe- Bazda Mağaraları- Han-el Barrur- Soğmatar- Şuayp Şehri destinasyonları, Şanlıurfa merkez, Harran ve Viranşehir ilçelerinin kesiştiği geniş bir bölgede yer alan 5 farklı arkeolojik alandır. Yapılacak çalışma ile destinasyonlar bütüncül olarak ele alınacak, ihtiyaç duyulan fonksiyonların belirlenmesi ve altyapı eksikliklerinin tamamlanmasına yönelik projelendirme işlemleri yapılacaktır.

Tablo 51- Araştırma, Analiz ve Programlama Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağının Alan Yönetim Planı ve Başvuru Dosyasının Hazırlanması	Karacadağ KA, Dicle Üniversitesi, Kazı Başkanlığı	01/01/23-31/06/23
Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzajı Alan Yönetim Planı Revizyonu	Karacadağ KA, KTB, DBB Dicle Üniversitesi, Kazı Başkanlığı	01/01/23-31/12/23
Karahantepe-Şuayp Şehri Rotasında Mimari Tasarım ve Uygulama Projelerinin Geliştirilmesi	ŞBB, Karacadağ KA, Turizm Paydaşları, GAP BKİ,	01/01/23-31/12/23

ii. İş birliği ve Koordinasyon

2023 Yılı UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Diyarbakır ve Şanlıurfa Başvuru Hazırlıkları

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Programı (Creative Cities Network), UNESCO tarafından 2004 yılında yaratılmış olup, çeşitli bölgelerden, farklı gelir seviyeleri, kapasite ve nüfusa sahip şehirleri yaratıcı endüstriler alanında çalışmak üzere bir araya getiren bir girişimdir.

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına başvurular, iki yılda bir (sonu tek rakamla biten yıllar:2017-2019-2021-2023...) Mart-Haziran aylarında yapılmaktadır.

UNESCO 2021 Yaratıcı Şehirler Ağı Programına Türkiye genelinde 18 şehir, farklı temalar ile katılım gösterirken Diyarbakır gastronomi alanında, Şanlıurfa ili ise müzik alanında başvuru yapmıştır. Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Yaratıcı Şehirler Ağı Ulusal Listesine girmeye hak kazanarak Milli Komisyon tarafından gerçekleştirilen her türlü etkinliğe dahil edilmiş ve bir sonraki başvuru döneminde eşitler arasında öncelikli olarak değerlendirileceği bildirilmiştir.

Bu nedenle 2023 yılında başvuru dosyalarının hazırlanması ve bunlara ilişkin etkinliklerin desteklenmesi planlanmaktadır.

Yaratıcı Kültür Endüstrileri Alanında İş Birliklerinin Geliştirilmesi

On binlerce yıllık kültürel birikime sahip olan bölgemiz, evrensel nitelikte kabul gören oldukça zengin kültür mirasına sahiptir. Bu potansiyel, bölgede katma değer artırılması ve turizm sektörünün geliştirilmesi ile bölgemizin kalkınması için büyük bir fırsat teşkil etmektedir. Diyarbakır somut ve somut olmayan kültürel miras değerleri ile yaratıcı kültür endüstrileri için önemli bir ilham kaynağı olmaya adaydır. Bölgemizde özellikle müzik, sinema ve tiyatro gibi performans alanlarında önemli girişimler bulunmaktadır.

Sinema en çok ilgi gören alanların başında gelmektedir. Bu alanda kısa film, uzun metraj film ve belgesel çekimleri yapan ve kentin geçmişten bugüne hikayelerini derleyen girişimler ve sanatçılar bulunmaktadır. Bu süreç içerisinde üretim süreçlerinde teknik ekipmanların kiralanması için ciddi meblağlar gerekmektedir. Performansların kamuoyuna ulaşması ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Çeşitli organizasyonlar ile yereldeki kültürel miras değerlerinden beslenen çalışmaların gösteriminin desteklenmesi önem kazanmaktadır. Müzik sektörü bölge açısından çok önemli olmakla beraber Şanlıurfa UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Yaratıcı Şehirler Ağı Ulusal Listesinde müzik alanında yer almaktadır. Müzik sektörü için de ses kayıt, ses düzenleme alanında yerelde teknik malzeme ve insan kaynağı eksikliği bulunmaktadır. Müzik sektöründe artan maliyetlerden kaynaklı yeni girişimlerin kurulması zorlaşmaktadır.

Bu alanlarda girişimciler, girişimlerini başlatmadan önce piyasanın taleplerine uygun ürünleri üretebilmesi için çeşitli eğitimlere ihtiyaç duymaktadır. 2023 yılı içerisinde sinema alanında ortak atölye, özel atölye çalışmalarının yerel aktörler ile yapılması planlanmaktadır. Kısa film, senaryo, yazarlık atölyeleri gibi atölyelerin yerel aktörler ile iş birliğiyle yapılması amaçlarımız arasındadır.

Ajansımız kültür endüstrilerinin geliştirilmesi konusunda 2023 yılında iş birlikleri ve ortaklıklar kurmayı planlanmaktadır. Bu alanda bir güdümlü projenin geliştirilmesi için yerel ortakların yönlendirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 52- İş Birliği ve Koordinasyon Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlu	İş birliği Yapılan Kurum	Süresi
2023 Yılı UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Diyarbakır Başvuru Dosyası Hazırlıkları	Karacadağ Kalkınma Ajansı	Karacadağ Kalkınma Ajansı, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	01/01/23-31/06/23
2023 Yılı UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Şanlıurfa Başvuru Dosyası Hazırlıkları	Karacadağ Kalkınma Ajansı	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	01/01/23-31/06/23
Yaratıcı Kültür Endüstrileri Alanında İş Birliklerinin Geliştirilmesi	Karacadağ Kalkınma Ajansı	KTB, İl Müdürlükleri, DBB, ŞBB, DTSO, ŞUTSO	01/01/23-31/12/23

Turizm Sektörü İş Birliği Geliştirme Faaliyetleri

2023 Yılı İslam Dünyası Turizm Kenti İş birliği Çalışmaları

İslam İşbirliği Teşkilatı'na üye olan 57 ülkenin katılımıyla 27-29 Haziran 2022 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Bakü şehrinde gerçekleştirilen İslam Konferansı Turizm Bakanları 11. oturumunda Şanlıurfa "2023 yılı İslam İşbirliği Teşkilatı Turizm Kenti" ilan edildi. Bu kapsamda 2023 yılı içerisinde, üye ülkelerin de katılım sağlayacağı etkinlikler yapılması planlanmaktadır. Tarihi ve kültürel tanıtım etkinliklerinin yanı sıra üye ülkeler arasında ticari ekonomik işbirliklerini geliştirmeye yönelik faaliyetlerin de gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu amaçla 2023 yılı içerisinde Şanlıurfa ilinde kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar ve özel sektör temsilcileri ile işbirlikleri yapılarak birçok etkinlik düzenlenmesi planlanmaktadır. **İslam Ticaret ve Sanayi Odaları Toplantısı;** TOBB ve İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Ortaklığında İslam Dünyası Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları buluşmasının Şanlıurfa'da gerçekleşmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda Şanlıurfa'da bir Yatırım Road Show gerçekleştirilecektir.

Kültürel Miras Forumu; Türkiye'de UNESCO Dünya Miras Listesinde yer alan 19 alan ile geçici listede yer alan 11 alanın katılımıyla gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Buna ek olarak İslam İşbirliği Teşkilatının başlıca organlarından olan Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) Üyesi Ülkeler davet edilecektir. Bu forum kapsamında iyi uygulama örnekleri ve bilgi alışverişi hedeflenmektedir. Forum konuları ise "Kültürel Mirasın Korunması", "Kültürel Miras ve Turizm", "Kültürel Miras ve Yerel Kalkınma", "UNESCO Süreçleri" ve "Glasgow Deklarasyonu ve Etkileri" olacaktır.

Turizm Yatırım Forumu; Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TTYD)'nin İstanbul'da gerçekleştirdiği forumda Şanlıurfa'nın yatırım potansiyeli hakkında sunum yapılmış ve oldukça ilgi çekmiştir. Bu defa benzer bir forumun TTYD İşbirliğiyle Şanlıurfa'da yapılarak turizm yatırım alanlarının ve turizm potansiyelinin yatırımcılara yerinde gösterilmesi planlanmaktadır.

Uluslararası Müzik Festivali (Mistik); İki Haziran 2021'de gerçekleştirilen etkinliğe 5 ülkeden 8 kent katılım göstermiştir. Festival tamamen online olarak gerçekleştirilmiş kültürel miras-müzik birlikteliğini ortaya çıkarmıştır. UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına üye olunabilmesi için bu etkinliğin sürekli gerçekleştirilmesi gerekmektedir. İslam Dünyası Turizm Başkenti ile etkinlik Haziran 2023'e Mistik ve Dini Müzik teması ile planlanmaktadır.

Urfest Gastronomi Festivali; Her yıl Ekim ayının ilk haftasında gerçekleştirilen festivalin, daha kapsamlı tüm ilçeleri kapsayacak şekilde, bir İslam ülkesinin ana ortaklığında ve diğer İslam ülkelerinin de katılımıyla gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 53- Turizm Sektörü İş Birlikleri Geliştirme Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlu	Süresi
İslam Ticaret ve Sanayi Odaları Toplantısı	TOBB, ICCIA, Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası, Şanlıurfa Ticaret Borsası, Karacadağ Kalkınma Ajansı	01/01/23-31/12/23
Kültürel Miras Forumu	Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	01/01/23-31/12/23
Turizm Yatırım Forumu	TTYD, TUROB, ŞTGAŞ, Şanlıurfa Valiliği, Karacadağ Kalkınma Ajansı	01/01/23-31/12/23
Uluslararası Müzik Festivali (Mistik)	Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası	01/04/23-31/06/23
Urfest Gastronomi Festivali	Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyeleri, Gastronomi Paydaşları	01/09/23-30/10/23

iii. Kapasite Geliştirme

iv. Tanıtım ve Yatırım Destek

Mezopotamya Markalaşma ve Tanıtım Çalışmaları

Bu bölümde GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve TRC Bölgesi Kalkınma Ajanslarının 2023 yılında iş birliği içerisinde yapacakları çalışmalara yer verilmiştir. Genel yaklaşım MEZOPOTAMYA markasının tanıtımı olup bütçelerin Ajanslar arasında eşit bir şekilde dağıtımına dikkat edilmiştir. Ancak bazı faaliyetlerin sadece bir bölgede gerçekleştirilmesinin öngörüldüğü durumlar olması nedeniyle spesifik bazı faaliyetler için Ajanslar özelinde bütçelendirme yapılmıştır. Ajanslar için belirlenen ortak faaliyetler tablosundaki bütçeler arasında farklılık olmasının nedeni bu husustur.

GAP İdaresi ve TRC Bölgesi Ajansları, MEZOPOTAMYA markasının uluslararası arenada bilinirliği yüksek olan diğer destinasyonlar gibi bir turizm destinasyon markası olarak bilinmesi için çalışmalar yürütmeyi hedeflemektedir. Marka sadece bölgeyi ve bölgenin sahip olduğu tarih, kültür, doğa, inanç unsurlarını öne çıkaracak şekilde planlanmıştır. Bu kapsamda 2023 yılı içerisinde yapılması planlanan ortak faaliyetler ve detayları aşağıda verilmiştir. Bu faaliyetlerin ana çatısını GAP Bölge Kalkınma İdaresi tarafından 2021 yılında hazırlanan GAP Bölgesi Turizm Odaklı Tanıtım ve Markalaşma Projesi Stratejik İletişim Planı oluşturmaktadır.

Mezopotamya Destinasyonu Tanıtım Çalışmaları

Mezopotamya ismi dünyada medeniyetin beşiği olarak kabul görmüş tarihi bir isim olmasına rağmen turizm destinasyonu ve markası olarak tanıtımı yapılmamıştır. Turizm destinasyonu olarak hafızalarda yer alabilmesi için tanıtım çalışmaları yapılması gerekmektedir. GAP BKİ koordinasyonunda TRC Bölgesinde yer alan Ajanslarla gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Mezopotamya Marka Danışmanlığı ve PR Hizmeti

Küreselleşme ile birlikte, markalaşma konusu pazarlama stratejileri için odak noktasına haline gelmiş olup, bu stratejilerin yeniden tanımlanması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte, markalaşma konusu pazarlama stratejilerinin ana konusu haline dönüşmüştür. Küreselleşme ile birlikte, turizm destinasyonları da pazarlama stratejilerinin bir parçası olmuştur. Markalaşma ile birlikte, ilk olarak destinasyonun bilinirliğinin artırılması, akabinde ise destinasyona yönelik çağrışımların doğması hedeflenmektedir. Böylelikle, iyi bir markalaşma çalışması ile turizm destinasyonu rakiplerinden ayrılmasına katkı sağlamaktadır. 2021 yılında gerçekleşen marka lansmanının ardından ulusal ve uluslararası alanda marka bilinirliğini artmaya başladı. Ulusal ve uluslararası alanda markanın bilinirliğini daha fazla artırmak ve öne çıkmasını sağlamak amacıyla marka danışmanlığı alınması kararlaştırıldı. Böylelikle orta ve uzun vadede Mezopotamya markası özellikle uluslararası alanda daha rekabetçi olacaktır. Bununla birlikte sosyal medya hesaplarının yönetilmesine yönelik profesyonel PR hizmeti de alınacaktır.

Mezopotamya Dijital Platformu Hazırlanması

Bu faaliyet ile kullanıcılar için erişilebilirliği yüksek, anlaşılması ve kullanılması kolay olacak şekilde bölge bilgilerin yer aldığı deneyim odaklı bir platform oluşturulması hedeflenmektedir. Mezopotamya tanıtım çalışmaları kapsamında halihazırda Mezopotamya.travel isimli bir web sayfası hazırlanmıştır. Ancak mevcut web sitesindeki yapı katalog şeklinde olup güncel trendlerden uzak olması nedeniyle, kullanıcının ilgisini çekmemektedir. Sitenin deneyim ve data odaklı interaktif bir siteye dönüştürülerek, trafiğin dolayısı ile de bölgeye ilgi ile gelişin artmasını sağlayacak bir formata dönüştürülmesinde fayda görülmektedir.

Mezopotamya Markasına Ait İnternet Siteleri, Sosyal Medya ve Diğer Mecralarda Tanıtım Çalışmaları Yapılması

Bu faaliyet kapsamında Mezopotamya markasının etkin tanıtımı amacıyla açılan sosyal medya hesaplarının daha çok kullanıcıya erişmesine yönelik internet siteleri, sosyal medya ve diğer mecralar üzerinden daha fazla kullanıcı kitlesine ulaşılmasını sağlamak ve markanın bilinirliğini ve görünürlüğünü arttırmak amacıyla hazırlanan bir strateji çerçevesinde tanıtım çalışmaları yürütülecektir.

Bu çalışmalar arasında öncelikle Mezopotamya Youtube Kanalının bir TV Kanalı gibi kurgulanarak "5 Duyu 4 Mevsim ve Mezopotamya'nın Renkleri" konseptiyle tarihi, doğa, gastronomi, kültür çekimlerinin yapılması, konuyla ilgili ünlülerle söyleşi yapıp Youtube üzerinden yayınlanması hedeflenmektedir. Bu sayede markanın bilinirliği ve görünürlüğü artacak, gezginlerde merak uyandırarak bölgeye gelmeleri sağlanacaktır.

Diğer bir faaliyet olarak Spotify gibi dünyanın en çok takip edilen müzik ve podcast platformunda Mezopotamya ile ilgili seslerin, yani şarkıların çalma listelerinin yapılması ve yazılan hikayelerin

Podcast haline getirilerek Podcast olarak dinlenmesini sağlamak amacıyla Mezopotamya Spotify hesabı açılacaktır. Bu faaliyeti destekleyici bir çalışma olarak Spotify'da çok takip edilen ünlü isimlerle irtibata geçilerek Mezopotamya'ya özel çalma listeleri oluşturmaları sağlanacaktır. Ayrıca bölgenin zengin bir yanı olan hikâyeler hazırlanarak podcast olarak hem Spotify hem de diğer platformlara yüklenecektir.

Tanıtım için öngörülen bir diğer önemli çalışma İstanbul başta gezginlerin en çok dinlediği radyo kanallarında Mezopotamya müziklerine özel bir yayın yapılması ve güçlü bir reklam kampanyası başlatılmasıdır. Bu sayede marka, A, A+, B gezginlere yönelik konumlanmış olacaktır.

Lego Turları

Mezopotamya çalışmaları kapsamında 2023 yılında ulusal ve uluslararası kanaat önderi önemli isimlerin kendi zevkleri doğrultusunda hazırlanacak turlarla farkındalık yaratmalarını ve Mezopotamya'nın gönüllü elçileri haline gelmelerini sağlamak amacıyla Lego Turlar diye özel bir konsept hayata geçirilecektir. Bu kapsamda ülkenin önemli isimleri ve kültürel rehberleri ile deneyim haritaları paylaşılacak ve gezmek istedikleri yerleri kendilerinin belirlemeleri istenecektir. Böylece çok daha bilinçli ve içselleştirilmiş yolculukları ile Mezopotamya Elçileri olmaları sağlanacaktır.

Sosyal Medya Temsilcileri, Seyahat Yazarları ve Ünlü Fotoğrafçılar Aracılığıyla Tanıtım Yapılması

Hedef pazar olarak belirlenen ülkelerden sosyal medya temsilcileri ve seyahat yazarları belirlenecek program çevresinde TGA iş birliğinde ağırlanacaktır. Temsilciler hem etkileşimleri yüksek hem de bölgenin turizm potansiyeli ile örtüşen (doğa, kültür, gastronomi vs.) hesaplar ve yazarlardan oluşturulacaktır.

Artık ağırlıklı olarak görsele dönen dijital dünyada güçlü bir varlık sergileyerek bölgeyi gezginlerin ilk ve tekrar gelmek isteyecekleri bir destinasyon olarak konumlandırmak ve sosyal medya gibi mecralarda kullanılmaya başlanacak üzere data ve görsel toplamak amacıyla ünlü fotoğrafçılarla iş birliğine giderek 9 ayı ilde fotoğraf çekmeleri sağlanacak, sergiler, çeşitli fotoğraf yarışmaları düzenlenecek ve fotoğraf uygulamalarında görünür olmak için çalışmalar yürütülecektir.

TEDx Mezopotamya

Yıl içerisinde Dünyaca ünlü TEDx (Technology, Entertainment, Design) konuşmalarından birini TEDx Mezopotamya markası altında gerçekleştirerek TEDx'in ulusal ve uluslararası entelektüel gücünü ve kalıcılığının Mezopotamya markasının tanıtımı ve güçlendirilmesi için kullanılmaya başlanacaktır. Bu çalışmanın başarılı olması durumunda TEDx Mezopotamya isimli marka tescilli yapılarak, mümkünse uluslararası konuşmacılarla da renklendirilmiş tek günlük bir etkinliğin her yıl gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Tarihi Yapıların Konuşturulması

2023 yılında markanın tanıtımı amacıyla bölgede onlarca medeniyetten bizlere ve dünyaya miras bırakılmış olan anıtları anlatmak yerine onlara konuşma yeteneği vererek, ait oldukları dönemden günümüze şahit olduklarını, onların gözünden, sesinden dinlemeye yönelik bir seri film çalışması

olan “Tarihi Yapıların Konuşturulması” (Let Them Speak) projesinin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda İpekyolu Kalkınma Ajansı tarafından Nemrut için ilk pilot uygulama yapılacaktır.

Metaverse Evreninde Tanıtım Çalışmaları

Dünyada hızla başlayan Metaverse’de yer alan öncülerden olarak dijital gezginleri çekmek, fiziksel gezilerinin planlamasında başı çekmek, Metaverse’ün ilklerinden olarak dünya çapında haber olmak amacıyla seçilecek özel noktalardan bazıları Metaverse evrenine uyarlanacaktır. Bu kapsamda ilk olarak İpekyolu Kalkınma Ajansı tarafından Nemrut için pilot bir uygulama yapılacaktır.

Tarihi değerlerin NFT’ye dönüştürülmesi ile sonsuzluğunun sağlanması, özellikle yerel dijital sanatçıların uluslararası görünürlük sağlaması amacıyla Mezopotamya değerleri üzerinden bir NFT koleksiyonu oluşturulacak ve dijital sanat sergisi düzenlenecektir. Bu kapsamda NFT olabilecek resim, ses, çizim, grafik gibi alanlara yönelik bir çağrı yapılarak, seçilenler hem NFT dijital marketler hem de dijital sergiler için hazırlanacak ve sergilenecektir.

Bölge İllerinin Sokak Görünümünün Haritalara İşlenmesi

Bölgede yer alan yollara ek olarak ören yerleri, tarihi şehirler, özel coğrafi noktalar gibi yerlerin de çekimleri yapılarak, saklı kalmış noktaların bilinirliğini artırmak ve bilinen noktaların da güncel durumunu sokak görünümü (street view) olarak Google, Yandex vb. haritalara eklemek amacıyla çalışmalar yürütülecektir.

Mezopotamya Kitapları Serisi

Mezopotamya Kitapları Serisi, 2023 yılında yine tanıtım için hayata geçirilmesi planlanan yeni yaklaşımlardan biri olacaktır. Bu çerçevede ülkemizdeki ünlü yazarlardan bazıları bölgede ağırbaşlı olarak, kendilerine bölgenin tanıtımı yapılacak, deneyimlemeleri sağlanacak ve bölgeden gelen ilhamla hikayeler yazmaları istenecektir. Bu çalışma neticesinde önemli yazarlar tarafından kaleme alınmış bir Mezopotamya Kitabı yayınlanacaktır. Çalışmanın ilk uygulamasının başarılı olması durumunda bu konsept tematik hale getirilerek sürdürülecektir.

Yurt İçi ve Yurt Dışı Turizm Acentelerinin Bölgede Ağırbaşlı, Tanıtım Turlarının (Fam Trip) Düzenlenmesi

Yurtdışı, yurtiçi tur operatörleri, acenteler, turizm destinasyon tanıtım ve pazarlaması yapan kurum ve kuruluşlar ile personelinin Mezopotamya destinasyonu ile sunulan hizmetlere aşina kılmak için yurtiçi ve yurtdışı turizm acenteleri bölgede ağırbaşlı, tanıtım turları (fam trip) düzenlenerek acentelerin ve operatörlerin hizmet sağladıkları müşterilerine Mezopotamya turlarını alternatif olarak sunmaları sağlanacaktır. Bunun yanı sıra İstanbul, İzmir ve Antalya’da hem TÜRSAB hem de otel yetkilileri ile VIP toplantılar gerçekleştirilecektir.

TÜRSAB ile gerçekleştirilen görüşmelerde yetkililer, İskandinavya, Almanya ve İtalya gibi ülkelerde yer alan acentelerle görüşmelerini ve bölgeye davet edeceklerini iletmişlerdir. Bu doğrultuda, yıl içinde uygun tarih aralıklarında bu ülkelerin turizm acenteleri için de tanıtım turları düzenlenecektir.

Mevcut Rotaların İşlevlendirilmesi ve Yeni Rotaların Oluşturulması

Diğer taraftan, yukarıda belirtilen faaliyetlerin yanı sıra hazırlanan rotaların işlevlendirilmesi ve yeni rotaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yürütülecektir. Gastronomi rotası çok ilgi görmesi nedeniyle özel olarak çalışılacak ve kapsamlı tanıtımı yapılacaktır. Rotalarla ilgili yapılacak her türlü çalışma, geliştirilecek dijital platforma da altlık oluşturacaktır.

Kadim Mezopotamya aynı zamanda kadim kokuların da merkezi olarak kabul edilebilir. Son dönemde Harran'da ortaya çıkan bulgular bunu destekler niteliktedir. Bu kapsamda önceki yıllarda tasarımına başlanan koku rotasının da hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra şifanın, astrolojinin, ezoterizmin dünyaya yayıldığı bu topraklarda bu tarz mistik rotalar için de çalışmalara başlanacaktır.

Mezopotamya'da Astroloji, Numeroloji ve Semboller

Tanıtım çalışmaları kapsamında ülkemizdeki önemli ve popüler astrologları ile bölgeye özel sohbetler, yorumlamalar, hikâyeler gerçekleştirilerek Bölgenin gökyüzü hareketleri ve görsel şölenini bambaşka bir deneyime dönüştürmek ve son dönemlerin gittikçe daha çok ilgi çeken içeriği astroloji ile Mezopotamya gökyüzü, mitleri ve sembolleri üzerinden farklı bir ilgi alanı yaratmak hedeflenmektedir. Aynı zamanda Mezopotamya gizemlerinin anahtarını taşıyan semboller ve son dönemlerin yükselen trendi numerolojinin kadim bilgileri de bir potada eritilerek bunlara özel turlar ve etkinlikler gerçekleştirilecektir.

Mezopotamya Tanıtım Filmlerine Yeni Kurgu Yapılması ve Yeni Video İçerik Üretilmesi

GAP BKİ ve Bölge Kalkınma Ajansları tarafından bugüne kadar farklı dönemlerde birçok tanıtım filmi hazırlanmıştır. Yıl içerisinde bu filmlerinin Mezopotamya Markasının tanıtımına katkı sunacak şekilde yeniden kurgulanarak platformlara altlık teşkil etmesi sağlanacaktır. Ayrıca ihtiyaç duyulan temalarda yeni video içerikleri üretilecektir.

Tablo 54- Mezopotamya Destinasyonu Tanıtım Çalışmaları

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Mezopotamya Marka Danışmanlığı ve PR Hizmeti	GAP BKİ	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi
Mezopotamya Dijital Platformu Hazırlanması	Karacadağ Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi
Mezopotamya Markasına Ait İnternet Siteleri, Sosyal Medya ve Diğer Mecralarda Tanıtım Çalışmaları Yapılması	İpekyolu Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl boyu	TRC Bölgesi
Lego Turlar	Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi

Sosyal Medya Temsilcileri, Seyahat Yazarları ve Ünlü Fotoğrafçılar Aracılığıyla Tanıtım Yapılması	Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl boyu	TRC Bölgesi
TEDx Mezopotamya	Karacadağ Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	4. Çeyrek	TRC2 Bölgesi
Tarihi Yapıların Konuşturulması	İpek Yolu Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	2. ve 3. Çeyrek	TRC1 Bölgesi
Metaverse Evreninde Tanıtım Çalışmaları	İpek Yolu Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl boyu	TRC Bölgesi
Bölge İllerinin Sokak Görünümünün Haritalara İşlenmesi	GAP BKİ ve Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl boyu	TRC Bölgesi
Mezopotamya Kitapları Serisi	Karacadağ Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl boyu	TRC Bölgesi
Yurt İçi ve Yurt Dışı Turizm Acentelerinin Bölgede Ağırlanması, Tanıtım Turlarının (Fam Trip) Düzenlenmesi	İpek Yolu Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi
Mevcut Rotaların İşlevlendirilmesi ve Yeni Rotaların Oluşturulması	Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi
Mezopotamya'da Astroloji, Numeroloji ve Semboller	Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi
Mezopotamya Tanıtım Filmlerine Yeni Kurgu Yapılması ve Yeni Video İçerik Üretilmesi	Karacadağ Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi

Mezopotamya Temalı Nitelikli Etkinlik ve Festivallerin Düzenlenmesi, Sektör Profesyonelleri ile İşbirliğine Gidilmesi

Mezopotamya bölgesinin tanıtımı amacıyla 2022 yılında bölgeye has festivaller, etkinlikler araştırılmış ve bu kapsamda geniş bir yelpazede farklı şehirlerinde ve farklı alanlarda uygulanabilecek etkinlik ve festivaller belirlenmiştir. Yine değişik sektör profesyonelleri ile yapılabilecek muhtemel iş birlikleri çalışılmıştır.

Film Sektörü ile İşbirliği

Yukarı Mezopotamya somut kültür varlıkları ve somut olmayan kültürel zenginlikleri açısından eşsiz bir bölgedir. 2000'li yıllarda bölgenin ulusal çapta dikkat toplaması ve yerli turistlerin uğrak yeri haline gelmesinde dizi ve sinema filmlerinin etkisi çok büyüktür. Ancak bölge birçok yapıma konu olsa da sektörün gereklilikleri ve belki de zorunlulukları açısından seyircinin görmek istediği ve merak ettiği 'doğu' kültürü ve yaşayışı teması ön planda tutulmaktadır. Bu anlayış bir açıdan bakıldığında bölgeye olan ilgiyi canlı tutsa da insanlığın başladığı ve en fazla medeniyetin yaşam sürdüğü bu destansı topraklar dünyanın üst kültür tabakasına hitap etmelidir. Son dönemde üretilen ve dünya çapında internet yayını yapan bir platformda sunulan 'Atiye' dizisi ile ulusal çapta sinemada büyük

rağbet gören 'Rafadan Tayfa Göbeklitepe' çizgi filmi bu önerilen çerçeveye uygun birer örnektir. Bölgenin sahip olduğu kültürel zenginliklerin yer aldığı bu doğal film platosunun daha önemli ve geniş bir perspektifle değerlendirilmesi için yerli ve yabancı yapımcılar ve sektör kuruluşları ile iş birliğinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu iş birliği çerçevesinde bölgenin somut ve somut olmayan kültür varlıklarının tanıtılmasının yanı sıra sektörün talep ve ihtiyaçlarının alınarak bunlara yönelik öneri setinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bölgenin sinema ve televizyon çekimlerine uygun olan lokasyonlarının yapımcılara yerinde tanıtılması, bölgeye dair endişeleri yok etmek adına lojistik, güvenlik ve sosyal anlamda illerin "yapımcı dostu" olduğunun anlatılması ile yeni yapımların önünü açılması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra kurulacak olan web sitesi üzerinden dijital platform oluşturularak yapımcıların ve yönetmenlerin ihtiyaç duydukları her türlü bilgiye erişebildikleri dijital bir platform kurulacaktır. Bu doğrultuda yıl içerisinde ülkemizde sinema ve kültür alanında faaliyet gösteren çatı kuruluşlar ile iş birliği hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra Mezopotamya Markasının tanıtımına katkısı olduğu düşünülen belgesel ve filmlerin bölgede çekimine yönelik çalışmalar da yapılacaktır.

Tarihi Yerlerde Etkinliklerin Organize Edilmesi

Dünyadaki bütün turizm akımları etkinlik ve deneyime dayalı olarak gelişim göstermektedir. Kültür turizmine ilgi duyan kesim aynı zamanda sanat algısı ve ilgisi yüksek olan bir kitledir. Yüzyıllar boyunca Pers ve Roma mücadelesinin kilit noktası olan Dara'da bu mizansenin bir müzikal ile canlandırılması olağanüstü etki oluşturabilecek bir deneyim sunabilir. Kentin nekropol alanları açık hava konserlerine ev sahipliği yapabilir ve sarnıçları senfoni orkestraları ile müthiş bir etki oluşturabilir. Bunun gibi Yukarı Mezopotamya'nın hemen her yerinde kültür varlığı zenginliklerinin hikayelerinin sanat aktiviteleri ile bütünleştirilmesi ile bölgenin imajına büyük katkı sağlanacaktır. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde bulunan ve gerçekleşen keşiflerle önemi günden güne artan Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağı, yapılan ön incelemelerde ülkemizdeki önemli gökyüzü gözlem noktalarından biri olarak tespit edilmiştir. Bu kapsamda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının himayelerinde Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi (TUG), Diyarbakır Valiliği, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, GAP BKİ ve Karacadağ Kalkınma Ajansı ortaklığında Uluslararası Mezopotamya Zerzevan Gökyüzü Gözlem Etkinliği'nin ilki 2021, ikincisi 2022 yılında gerçekleştirilmiştir. Etkinlikte katılımcıların profesyonel ve amatör astronomlarla buluşması sağlanmış, şenlik süresince astronomi konulu seminerler verilmiş, gökyüzünü ve gökcisimlerini tanıtmaya yönelik teleskoplarla gözlemler ve atölye çalışmaları düzenlenmiştir. 2023 yılında da Gözlem etkinliği, GAP BKİ ve Karacadağ Kalkınma Ajansı iş birliğiyle gerçekleştirilecek olup, çalışma koşulları protokolle belirlenecektir. Gözlem etkinliğinin yanı sıra Dara, Nemrut Dağı vb. yerlerde etkinlikler düzenlenmesi planlanmaktadır.

Bienaller

Bölge illeri bienaller için de önemli bir potansiyel taşımaktadır. 20 Mayıs-20 Haziran 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen 5. Uluslararası Mardin Bienali ile 2022 yılı Ağustos Ekim ayları arasında 23 ülkeden 53 sanatçının katılımıyla gerçekleşen 1. Komagene Bienali öne çıkan örneklerdir. Gerçekleştirildiği dönemde oldukça ses getiren ve yurtdışından da yüksek bir katılımı ile gerçekleşen bu bienaller ile tarihsel ve mekânsal olarak zengin geçmişe sahip illerin eşsiz mimarisiyle bütünleşen sanat etkinlikleri, dünyanın kültür ve sanat haritasında kalıcı bir yer edinmesinde önemli bir etken olacaktır. Bu kapsamda 2023 yılı içerisinde Gastronomi temalı bir bienal ile bölgenin birkaç iline yayılacak bir

Mezopotamya Bienali gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, 2. Komagene Bienali için hazırlık çalışmaları yapılacaktır. Bununla birlikte daha geniş çapta yapılacak bienaller için hazırlık çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Yazar ve Senarist Evi Çalışması

Bu doğrultuda 2023 yılı içerisinde genç beyinlerin, üniversite öğrencilerin ve profesyonellerin fahri birer Mezopotamya tanıtım elçisi olmalarını sağlamak ve yazarlık/senaristlik kabiliyetlerini geliştirmek amacıyla bir Yazar ve Senarist Evi Çalışması yapılması planlanmaktadır. Bu kapsamda, belli temalarda yarışma çağrısına çıkılacak, çağrı sonucu gerçekleştirilen yarışmada başarılı olan katılımcıların bölge illerinden uygun görülen bir veya iki merkezde Türkiye'nin önemli yazar ve senaristlerinden 6 ay süren eğitimler almaları sağlanacaktır. Bu yapı dijital ve fiziksel hibrit bir akademi görevi görecektir. Yazar ve Senarist Evinden çıkan her bir eser, film ve dizi Mezopotamya dokuları ile doğal olarak bezeneyecek ve böylece bölge, ülke ve dünya edebiyatında ve yapımlarında güçlü ve sürdürülebilir bir şekilde yer almaya devam edecektir.

Diğer Etkinlik ve Festivaller

Bölgede hem de ülkede kültür ve sanatın gelişimine ve tanınırlığına katkı sağlayan, medya görünürlüğü ile bölgenin turizm etkileşimini arttıran festival ve etkinlikler gerçekleştirilecektir.

Gastronomiyi geçmiş ve tarihsel birikimi de hesaba katarak, geçmiş menülerden esinlenerek gündeme getirecek GastroArcheo etkinliğinin düzenlenmesi planlanmaktadır.

Dijitali kullanarak çocukların Mezopotamya'ya olan ilgisini artıracak Dijital Çağda Çocuk Olmak ve Çocuk Buluşmaları Etkinliği yıl içerisinde düzenlenmesi planlanmaktadır.

Bölgenin kadim kültüründe önemli rol oynayan Dengbejler ve Masalcıların yer alacağı şölenler yapılması planlanmaktadır. Yerel ünlüler ile ulusal/uluslararası ünlülerin bir araya getirileceği Karma Müzik Etkinliklerinin yapılması planlanmaktadır.

Tablo 55- Mezopotamya Temalı Nitelikli Etkinlik ve Festivallerin Düzenlenmesi, Sektör Profesyonelleri ile İşbirliğine Gidilmesi

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Film Sektörü ile İş Birliği	İpekyolu Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları Yerel Yönetimler	Yıl boyu	GAP BKİ
Tarihi Yerlerde Etkinliklerin Organize Edilmesi	Karacadağ Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları Yerel Yönetimler	Yıl boyu	GAP BKİ
Bienaller	İpekyolu Kalkınma Ajansı ve Karacadağ Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları Yerel Yönetimler	Yıl boyu	GAP BKİ

Yazar ve Senarist Evi Çalışması	Karacadağ Kalkınma Ajansı ve Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları Yerel Yönetimler	Yıl boyu	GAP BKİ
Diğer Etkinlik ve Festivaller	Karacadağ Kalkınma Ajansı ve Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl boyu	GAP BKİ

Turizmde İnsan Kaynağı Geliştirme Programı

Emek-yoğun bir sektör olan turizmde hizmet kalitesini etkileyen en başta unsurlardan biri, insan kaynağıdır. Bu yüzden bölgede turizm sektörünün başarısı, iyi bir ekonomik ve fiziksel altyapının yanında, etkili ve verimli bir insan kaynağı yönetimine de bağlıdır. Türkiye Turizm 2023 Stratejisi'nde turizm eğitimi ile işgücü kalitesinin artırılması ve sektörde sertifikasyon sisteminin etkin bir şekilde uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, ülke turizminin itibarı ve karlılığı, sektördeki personelin eğitilmiş olmasına, bu eğitimin kalitesine ve sürekliliğine bağlanmış ve turizm sektörünün gelişimi için sektör çalışanlarının ve hizmet sağlayıcıların beceri ve niteliklerinin artırılmasına yönelik mesleki eğitimlerin hayata geçirilmesi hedeflenmiştir.

Bölgenin en büyük problemi; turizm vizyonuna sahip, yetişmiş, nitelikli insan kaynağı eksikliğidir. Turizm hizmet sektörüne yönelik, Ajans tarafından yerli ve yabancı turistlerle yapılan anket çalışmalarında, bu alanda faaliyet gösteren otel ve restoranların hizmet kalitesinde bir standardın olmadığı ve verilen hizmetlerin kalitesinin oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda, Turizm sektöründe faaliyet gösteren otel ve restoran çalışanların kapasitesini artırmak aynı zamanda otellerin ve restoranların hizmet kalitesini yükseltmek amacıyla eğitim ve mentörlük desteği verilecektir. Bu çalışmalarda belirli bir kapasite oluşması sonrası Bölgedeki hizmet sektörünün standartlarının tespiti, el kitabı haline getirilmesi ve bunun sürdürülebilir hale getirilerek korunması ve uygulanması için işletmelerde Mezopotamya Sertifikasyonu Çalışması yürütülecektir.

Tablo 56- Turizmde İnsan Kaynağı Geliştirme Programı

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Turizmde İnsan Kaynağı Geliştirme Programı	Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi
İşletmelerde Mezopotamya Sertifikasyonu Çalışması	Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi

Ulusal ve Uluslararası Turizm Fuarlarına Katılım

Mezopotamya Markasının tanıtımı için uluslararası fuarlar önemli bir platform niteliğindedir. Bakanlığımız ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokol doğrultusunda yurtdışında gerçekleşecek olan fuarlara Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) ile iş birliği çerçevesinde katılım sağlanacaktır. Yıl içerisinde dünyanın en önemli turizm fuarlarından biri olan ITB Berlin Fuarına (07-09 Mart 2023) katılım sağlanması planlanmaktadır. Japonya'da düzenlenecek JATA Fuarına (26-29 Ekim 2023) katılım Uzakdoğu piyasasına giriş için önemli bir uluslararası organizas-

yon mahiyetindedir. Bu fuarlara ilaveten yine dünyanın en önemli turizm fuarlarından biri olan WTM London'a (06-08 Kasım 2023) katılım sağlanması hedeflenmektedir. Diğer taraftan bölgemizde Mezopotamya bölgesinin ulusal ve uluslararası alanlarda tanıtımının yapılması amacıyla 2023 yılı Mart ayında TÜRSAB ve Diyarbakır Valiliği iş birliği ile gerçekleştirilmesi planlanan 2. Mezopotamya Turizm ve Gastronomi Fuarına katılım sağlanması planlanmaktadır.

Tablo 57- Ulusal ve Uluslararası Turizm Fuarlarına Katılım

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Ulusal ve Uluslararası Turizm Fuarlarına Katılım	GAP BKİ TRC Ajansları	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	ITB Berlin, JATA, WTM London 2. Mezopotamya Turizm ve Gastronomi Fuarı

UNESCO Adaylık Süreçlerine İlişkin Kurumsal Altyapının Güçlendirilmesi

Yukarı Mezopotamya Havzası'nın en eski yerleşimlerini barındıran TRC bölgesi, ev sahipliği yaptığı pek çok medeniyetin bıraktığı eşsiz kültürel ve tarihi değerler ile bir açık hava müzesi konumundadır. Hali hazırda TRC Bölgesinde 3 lokasyon Dünya Mirası Kesin Listesinde ve 10 tanesi ise geçici listede yer almaktadır. Bu listeye hem yeni lokasyonların eklenmesi hem de geçici listede olan alanların kalıcı listeye taşınması için kurumsal altyapı çalışmalarının sürdürülmesi gerekmektedir. Bölgede yürütülen birçok Ajans Gündümlü Projesi, CMDP ve kamu yatırımı projesi hayata geçirilse de kültür turizmi ziyaretçilerine tam anlamıyla hitap etmek adına UNESCO Dünya Mirası Listesine dâhil olmak bir zorunluluktur. Bu amaçla yerel yönetimlerle ve kamu kurum ve kuruluşlarla bir araya gelerek oluşturulacak teknik çalışma ekipleri, Bölge'nin kültür varlıklarının UNESCO Dünya Mirası Listesine dâhil olması için başvuru dosyalarına altlık oluşturacak çalışmaları yürütmeleri oldukça önemlidir. Bununla birlikte, 11.11.2021 tarihinde Şanlıurfa Turizm A.Ş. ve Karacadağ Kalkınma Ajansı ile birlikte Mezopotamya Jeoparkı Bilgilendirme Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda öncelikle UNESCO Global Jeoparkları hakkında bilgilendirme yapılarak, yönetim modelleri ve Mezopotamya Jeoparkı yönetim model önerisi Mezopotamya Jeoparkı'nın jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri ve jeopark sınırları içerisinde yer alan bazı jeositlerin özellikleri aktarılmıştır. Mezopotamya Jeoparkı için belirlenen alan Şanlıurfa'nın merkez ilçeleri (Haliliye, Eyyübiye, Karaköprü) yanı sıra, Birecik, Bozova, Siverek, Viranşehir, Halfeti ve Harran ilçelerini, Diyarbakır'ın Bağlar ve Çınar ilçelerini ve Mardin'in ise Derik ilçesini kapsamaktadır. 2023 yılında başvurunun yapılması için çalışmalar devam etmektedir.

Tablo 58- UNESCO Adaylık Süreçlerine İlişkin Kurumsal Altyapının Güçlendirilmesi

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
UNESCO Adaylık Süreçlerine İlişkin Kurumsal Altyapının Güçlendirilmesi	Karacadağ Kalkınma Ajansı ve Dicle Kalkınma Ajansı	GAP BKİ	Yıl Boyu	Mardin, Diyarbakır Şanlıurfa

Turizm Eşleştirme Yönlendirme Grubu Koordinasyon Çalışmaları

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan ‘Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programı’ kapsamında GAP BKİ, Dicle KA, İpekyolu KA ve Karacadağ KA arasında sonuç odaklı programa dönüştürülen program kapsamında 2023 yılında da ortak turizm faaliyetleri ile muhtemel iş birliğine ilişkin koordinasyon çalışmalarına devam edilecektir.

Tablo 59-Turizm Eşleştirme Yönlendirme Grubu Koordinasyon Çalışmaları

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Turizm Eşleştirme Yönlendirme Grubu Koordinasyon Toplantıları	GAP BKİ	GAP BKİ TRC Ajansları Yerel Yönetimler	Yıl boyu	GAP BKİ

Yerel Kurumlarla İş Birliği ve Koordinasyon Çalışmaları

Mezopotamya markasının yerel yönetimler ve kamu kurum ve kuruluşlar tarafından sahiplenilmesini sağlamak, başarılı bir destinasyon yönetişimi gerçekleştirmek ve bununla birlikte yapılacak faaliyetler hakkında bilgilendirme yapmak için üç ayda bir kurumlarla toplantılar gerçekleştirilecektir.

Tablo 60- Yerel Kurumlarla İş Birliği ve Koordinasyon Çalışmaları

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Yerel Kurumlarla İş Birliği ve Koordinasyon Çalışmaları	GAP BKİ	GAP BKİ TRC Ajansları Yerel Yönetimler	Yıl Boyu	TRC Bölgesi

Proje Geliştirme Faaliyetleri

Ajans, Bölgedeki potansiyeli açığa çıkaracak ve bölgenin ekonomik kalkınmasına ivme kazandıracak projeler geliştirerek turizm alanında bölgeyi destekleyecek ve ön fizibilite çalışmaları hazır şekilde proje havuzu oluşturacaktır. Geliştirilecek projeler, yalnızca güdümlü proje olarak değil kamu yatırımı, devlet destekleri, kamu-özel iş birliği, dış kaynaklı krediler, uluslararası fonlar ya da bizzat özel sektörün öz kaynakları ile finanse edilecek nitelikte olacaktır. Söz konusu ön fizibilite çalışmaları ‘fizibilite desteği’ kapsamında yaptırılabilen gibi Ajans tarafından bizzat uzman kurum/kuruluş/kişilere de hazırlattırılabilir.

Tablo 61- Proje Geliştirme Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Proje Geliştirme Faaliyetleri	GAP BKİ	GAP BKİ TRC Ajansları Yerel Yönetimler	Yıl Boyu	TRC Bölgesi

Mezopotamya Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması

Mezopotamya markasının çeşitli sanal ve gerçek platformlarda tanıtılması için tanıtım materyallerine ihtiyaç duyulacaktır. Çağımızdaki gelişmelere uygun olarak yaratıcı, inovatif, ulaşılabilirliği ve taşınması kolay, farklı tasarımlı tanıtım materyallerinin hazırlanması hedeflenmektedir. Bu materyaller yapılması planlanan tüm faaliyetlerde en önemli tanıtım araçlarından biri olacaktır. Hem sosyal medya üzerinden hem internet sitesi ve e-posta üzerinden hem de yüz yüze görüşmelerde bu materyallerden faydalanılacaktır.

Hazırlanacak tanıtım materyalleri GAP İdaresi koordinasyonunda yürütülen GAP Turizm Odaklı Tanıtım ve Markalaşma Projesi kapsamında ortaya konan Strateji İletişim Planı'nda mevcut bulunan tanıtım çerçevesine uygun olarak bölgedeki ürünler ve turizm etkinliklerine göre tematik (gastronomi, yöresel ürünler, zanaatlar, tarih, kültür, doğa, inanç, dil, folklor vb.) olarak özgün biçimde iş birliği ve koordinasyon içerisinde hazırlanacaktır. Bu materyallerin öteden beri yapılagelmiş klasik broşür ve kataloglardan farklı olarak inovatif ve çevreci olmasına özen gösterilecektir. Bununla birlikte, otel ve restoranların kullanımına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. Örneğin, otellerin ve restoranların kullanımına yönelik etiket, plaket vb. çalışmalar yapılarak 3 ve üzeri yıldız sahibi otellere, alanında başarılı restoranlara verilecektir.

İstanbul, İzmir ve Ankara gibi şehirlerde billboardlara reklam verilecek, İstanbul, İzmir, Antalya ve Ankara gibi dış hatlar terminali bulunan havalimanlarında güvenlik bölümlerinde bulunan ve eşya konulan kutuların içerisine Mezopotamya temalı reklamlar yerleştirilecektir. Ayrıca TÜRSAB ile görüşülerek hem TÜRSAB'ın hem de büyük tur operatörlerinin web sitelerine reklam verilecektir. Ulusal ve uluslararası acentelerle görüşülerek bölgenin tanıtım materyalleri otellere ve acentelere verilecektir. Ayrıca tur otobüslerinin giydirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Tablo 62- Mezopotamya Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
Mezopotamya Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması	GAP BKİ	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi

TRC Bölgesi Karanlık Gökyüzü Uygunluk Haritası ve Teknik Raporunun Hazırlanması

Karanlık park, doğal gece karanlığına sahip, yakın çevresinde yapay ışık kaynağı olmayan alanların bu özelliklerini kaybetmemeleri için koruma altına alınmasına olanak sağlayan bir statüdür. Uluslararası Karanlık Gökyüzü Birliği (IDA) kriterleri çerçevesinde dünya genelinde ilan edilmiş farklı statülerde toplam 195 karanlık bölge bulunmaktadır. Bu bölgeler arasında 115 tanesi karanlık park olarak ilan edilmiştir. Ülkemizde halen ilan edilmiş bir karanlık alan/park bulunmamaktadır.

TRC Bölgesi'nde var olan astro-turizm potansiyeli, eko-turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve kırsal yerleşim alanlarında gelir getirci faaliyetlerin oluşturulabilmesi adına önemli fırsatlar sunmaktadır. Çalışma ile bölgede uygun karanlık gökyüzü gözlem noktalarının tespit edilmesi ve bu alanlarda gökyüzü gözlem faaliyeti yapılabilecek turizm tesislerinin oluşturulması amaçlanmaktadır.

TRC Bölgesi Karanlık Gökyüzü Uygunluk Haritası ve Teknik Raporu kapsamında uydu verilerinden oluşan AstroGIS veri tabanı kaynak olarak kullanılacak ve söz konusu veriler Coğrafi Bilgi Sistemleri ile işlenecektir. Ayrıca; ışık kirliliği verileri, bulutluluk, yükseklik ve mekânsal arazi kullanım verileri çalışma kapsamında kullanılacaktır. Söz konusu analizler neticesinde TRC Bölgesi'nde IDA kriterlerine uygun karanlık park alanlarının tespiti yapılacaktır. Çalışma kapsamında; Uluslararası Karanlık Gökyüzü Birliği (IDA), Türkiye Uzay Ajansı (TUA), üniversiteler ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılması planlanmaktadır.

Tablo 63- TRC Bölgesi Karanlık Gökyüzü Uygunluk Haritası ve Teknik Raporunun Hazırlanması

Faaliyet Adı	Koordinatör Kurum	İş Birliği	Zaman Planı	Uygulama Yeri
TRC Bölgesi Karanlık Gökyüzü Uygunluk Haritası ve Teknik Raporunun Hazırlanması	İpekyolu Kalkınma Ajansı	GAP BKİ TRC Ajansları	Yıl Boyu	TRC Bölgesi

Tablo 64- Mezopotamya Markalaşma ve Tanıtım Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlu	Süresi
Mezopotamya Destinasyonu Tanıtım Çalışmaları	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
Mezopotamya Temalı Nitelikli Etkinlik ve Festivallerin Düzenlenmesi, Sektör Profesyonelleri ile İşbirliğine Gidilmesi	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
Turizmde İnsan Kaynağı Geliştirme Programı	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
Ulusal ve Uluslararası Turizm Fuarlarına Katılım	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
UNESCO Adaylık Süreçlerine İlişkin Kurumsal Altyapının Güçlendirilmesi	GAP BKİ Karacadağ KA Dicle KA	01/01/23- 31/12/23
Turizm Eşleştirme Yönlendirme Grubu Koordinasyon Çalışmaları	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
Yerel Kurumlarla İş Birliği ve Koordinasyon Çalışmaları	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
Proje Geliştirme Faaliyetleri	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
Mezopotamya Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23
TRC1 Bölgesi Karanlık Gökyüzü Uygunluk Haritası ve Teknik Raporunun Hazırlanması	GAP BKİ, TRC Bölge Kalkınma Ajansları	01/01/23- 31/12/23

v. Ajans Destekleri

Güdümlü Proje Destekleri

2021 Yılı Viranşehir Eyyüp Nebi Sabır Makamı Yerleşkesi Projesi-GPD

Proje ile Viranşehir’de bulunan Hz. Eyyüp Peygamber Türbesi ve çevresindeki diğer türbeleri kapsayacak şekilde, çevre düzenlemesi, peyzaj çalışmaları, yeşil alanların artırılması gibi işlerin yapılması ile inanç ve tarih turizmini canlandıracak bir cazibe merkezinin oluşturulması hedeflenmektedir.

Tablo 65- Viranşehir Eyyüp Nebi Sabır Makamı Yerleşkesi Projesi-GPD

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2021 yılı Viranşehir Eyyüp Nebi Sabır Makamı Yerleşkesi Projesi-GPD	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, PYB, İDB	03/06/21-04/06/23

2023 Yılı Güdümlü Proje Destekleri

Çayönü Tepesi Turizm Potansiyelinin Güçlendirilmesi Projesi, GPD

2023 yılı Güdümlü Proje Destekleri, Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olan “Çayönü Tepesi Turizm Potansiyelinin Güçlendirilmesi Projesi”nin uygulanması planlanmaktadır. Projenin amacı, Neolitik dönem kerpiç bir yapının yeniden ayağa kaldırılması, arkeolojik kazı ve açık hava müzesi alanının genişletilmesi, çevre düzenleme çalışmaları ile tematik sergi alanı çalışmalarının yürütülmesi, karşılama merkezinin kurulması, UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi başvuru süreçlerinin başlatılması ve eğitim ve turizm sektörlerine katkılarının artırılmasıdır. Proje ile kültür ve turizm alanında önemli noktalardan biri olan Çayönü Tepesinin potansiyelinin harekete geçirilmesine ve turizme kazandırılmasına katkı sunulacaktır.

Tablo 66- Çayönü Tepesi Turizm Potansiyelinin Güçlendirilmesi Projesi, GDP

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Çayönü Tepesi Turizm Potansiyelinin Güçlendirilmesi Projesi, GDP	Karacadağ KA, PYB	12 Ay

*Proje Bakanlığımız onayına sunulmuş olup uygun görülmesi halinde uygulanacaktır.

Eski Halfeti Çekem Yolu Sahil Düzenlemesi Güdümlü Projesi, GDP

2023 yılı Güdümlü Proje Destekleri, Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programının öncelikleri ile uyumlu olan “Çayönü Tepesi Turizm Potansiyelinin Güçlendirilmesi Projesi”nin uygulanması planlanmaktadır. Bölgenin tarihi ve kültürel yapısının sistemli ve bir bütün olarak tanıtımı vasıtasıyla, yöreye gelen turist sayısının artırılması, bölge ekonomisine canlılık kazandırılması, bölge yörede istihdamın artırılması proje hedefidir. Eski Halfeti de Çekem mahallesi güzergahında bulunan yola 2 km uzunluğunda ve 30 metre genişliğinde ek yapılarak insanların daha fazla zaman geçirmesi için rekreasyon alanı oluşturmaktır. Proje ile önemli turizm destinasyonlarından biri olan Halfeti’nin altyapısı geliştirilerek turizm kapasitesi artırılabilecektir.

Tablo 67-Eski Halfeti Çekem Yolu Sahil Düzenlemesi GÜDÜMLÜ PROJESİ, GPD

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Eski Halfeti Çekem Yolu Sahil Düzenlemesi, GPD	Karacadağ KA, PYB	12 Ay

Teknik Destek Programı

Bölgedeki yerel aktörlerin turizm sektörü açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamak amacıyla Ajans tarafından teknik destek verilmesi planlanmaktadır. Turizm sektöründe yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, birliklerin ve kooperatiflerin ve sayılan bu kurum ve kuruluşların kurduğu veya ortağı olduğu işletmelerin yerel ve bölgesel kalkınmaya turizm sektöründe katkıda bulunabilecek çalışmaları için teknik destek sağlanacaktır. Ajans tarafından sağlanan teknik destek; eğitim verme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, geçici uzman personel görevlendirme, danışmanlık sağlama, lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici hizmetleri içerir. Teknik Destek Programı kapsamında yukarıda belirlenen amaçlara ulaşma adına Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP'u için kaynak ayrılmıştır. Bu başlık altında ayrıca önceki yıllardan kalan teknik desteklerin uygulamaları takip edilecektir.

Tablo 68- Teknik Destek Programı (Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP)

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2023 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Teknik Destek Programı	PYB, İDB	01/01/23-31/12/24

Fizibilite Desteği

Ajansımız tarafından ilk defa 2020 yılı içerisinde SOP bazlı çağrısı yayınlanan Fizibilite Desteği Programı, 2023 yılı içerisinde de Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP çalışmaları ile uyumlu olacak şekilde yürütülecektir. Bu başlık altında ayrıca önceki yıllardan kalan projeler takip edilecektir.

Tablo 69-Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2020 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	İDB	01/12/20-30/05/22
2021 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	İDB	01/12/21-31/12/22
2022 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	PYB, İDB	01/02/22-30/03/22
2023 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	PYB, İDB	01/01/23-31/12/24

vi. Önemli Kamu Yatırımları

Tablo 70- Önemli Kamu Yatırımları

Sıra	Projenin Adı	Karakteristiği	Projenin Yeri	Toplam Proje Tutarı (TL)
1	Han El Barur Kervansarayı Restorasyon İşİ (Tamamlanmıştır)	İnşaat	Şanlıurfa	9.292.942
2	Harran Ulucami Restorasyon ve Proje Uygulama İşİ (Tamamlanmıştır)	İnşaat	Şanlıurfa	4.071.660
3	Turizm Fiziki Altyapı Güçlendirilmesi	Turizm	Diyarbakır-Gaziantep	3.372.000
4	Suriçi Tarihi Sokaklarının Turizme Kazandırılması	Turizm	Diyarbakır	1.500.000

vii. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

viii. Diğer Proje ve Faaliyetler

Dicle Baraj Gölünde Çevre Dostu Turizm İle Yerel Kalkınma Projesi-CMDP

2022 yılı CMDP kapsamında destek alan Proje ile fosil yakıtlı teknelerin yerine elektrik enerjisi ile çalışan çevreye duyarlı 6 adet tekne ve baraj gölü havzasında su kalitesi ölçümü yapacak 1 adet ICP-MS cihazı alınacaktır.

Tablo 71 Dicle Baraj Gölünde Çevre Dostu Turizm İle Yerel Kalkınma Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Dicle Baraj Gölünde Çevre Dostu Turizm ile Yerel Kalkınma Projesi	Eğil Belediyesi, PYB, İDB	25/08/22-25/02/24

Diyarbakır Gastro-İnovasyon Merkezi Projesi-CMDP

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasının yürütücüsü olduğu ve 2020 Yılı CMDP kapsamında desteklenen projenin amacı, Sur ilçesinde bulunan tescilli yapıda ilin yöresel ürünlerinin, lezzetlerinin ekonomiye kazandırılması, üretim ve pazarlama süreçlerinin desteklenmesi, bu amaçla eğitim, danışmanlık, Ar-Ge, standardizasyon, tescil, gastronomi turları vb. çalışmaların yapılacağı bir merkez kurulmasıdır.

Tablo 72- Diyarbakır Gastro İnovasyon Merkezi Projesi-CMDP

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Diyarbakır Gastro İnovasyon Merkezi	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası	20/01/21-20/01/23

Karahantepe Arkeolojik Alan Koruma Çatısı Projesi- CMDP

2021 yılı CMDP kapsamında desteklenen projenin amacı Göbeklitepe ile yaşıt olan ve Taştepeler destinasyonunun iki ana noktasından biri olan ve aynı zamanda Şanlıurfa Kültür Yolu güzergahında yer alan Karahantepe'de ortaya çıkan eserlerin korunması ve turizme kazandırılması için gerekli altyapı olanaklarının tamamlanmasıdır.

Proje kapsamında Karahantepe’de ortaya çıkan arkeolojik eser ve buluntuların yerinde korunması ve ziyaretçilere açılması için gerekli çatı ve gezi yolu altyapısı tamamlanacak, Karahantepe Taştepeler ve Kültür Yolu Rotaları ile turizme açılacaktır.

Tablo 73- Karahantepe Arkeolojik Alan Koruma Çatısı Projesi-CMDP

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Karahantepe Arkeolojik Alan Koruma Çatısı Projesi	Şanlıurfa Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı	01/03/22-02/09/23

i. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 74- Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programının Süre ve Zaman Planlaması

İKY Kodu	Bileşen Adı*	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ.	BTŞ.
1	Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağının Alan Yönetim Planı ve Başvuru Dosyasının Hazırlanması	Araştırma Analiz, Planlama	1,2,3	Zerzevan Kalesi ve Mithras Tapınağı'nın UNESCO Kalıcı Miras Listesine alınması için Alan Yönetim Planlarının yapılması ve asil adaylık dosyasının hazırlanması planlanmaktadır.	2022/1	2023/2
2	Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzajı Alan Yönetim Planı Revizyonu	Araştırma Analiz, Planlama	1,2,3	UNESCO Dünya Mirası Kalıcı Listesinde yer alan "Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzaj Alanı" Alan Yönetim Planının 2023 yılı içerisinde Ajansımızca güncelleştirilmesi planlanmaktadır.	2023/1	2025/1
3	Karahantepe-Şuayp Şehri Rotalarında Mimari Tasarım ve Uygulama Projelerinin Geliştirilmesi	Araştırma Analiz, Planlama	2,3,4	Turizm rotası üstünde gerekli altyapılar planlanacak ve projelendirilecektir.	2022/1	2023/2

İKY Kodu	Bileşen Adı*	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ.	BTŞ.
4	2023 Yılı UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Diyarbakır ve Şanlıurfa Başvuru Hazırlıkları	İş birliği ve Koord.		Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Yaratıcı Şehirler Ağı Ulusal Listesine girmeye hak kazanarak Milli Komisyon tarafından bir sonraki başvuru döneminde eşitler arasında öncelikli olarak değerlendirileceği bildirilmiştir. Bu nedenle 2023 yılında başvuru dosyalarının hazırlanması ve bunlara ilişkin etkinliklerin desteklenmesi planlanmaktadır.	2023/1	2023/2
5	Yaratıcı Kültür Endüstrileri Alanında İş Birliklerinin Geliştirilmesi	İş birliği ve Koord.	1,2,3	Bölgemizde dijital teknolojiler ve yaratıcı çözümler kullanılarak pilot projelerin hayata geçirilmesi, bu sayede kültür ekonomisinin inşasına öncülük edilmesi planlanmaktadır.	2023/1	2023/2
6	Turizm Sektörü İş Birliği Geliştirme Faaliyetleri	İş birliği ve Koord.	1,2,3,4	2023 yılında Şanlıurfa'nın İslam Başkenti olarak ilan edilmesi nedeniyle çeşitli işbirliklerinin yapılmasını kapsamaktadır.	2023/1	2023/2
7	Mezopotamya Markalaşma ve Tanıtım Çalışmaları	Tanıtım ve Yatırım Destek	1	GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve TRC Bölgesi Kalkınma Ajanslarının 2021-2023 yılında iş birliği içerisinde yapacakları çalışmaları kapsamaktadır.	2023/1	2023/2
8	Viranşehir Eyyüp Nebi Sabır Makamı Yerleşkesi GPD	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Viranşehir Eyyüp Nebi Sabır Makamı Yerleşkesi çevre düzenlemesi, peyzaj çalışmaları, yeşil alanların artırılması gibi faaliyetler neticesinde inanç ve tarih turizmini canlandıracak bir cazibe merkezinin oluşturulması hedeflenmektedir.	2021/2	2023/1

İKY Kodu	Bileşen Adı*	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ.	BTŞ.
9	Çayönü Tepesi Turizm Potansiyelinin Güçlendirilmesi Projesi, 2023 Yılı GPD	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Proje ile kültür ve turizm alanında önemli noktalardan biri olan Çayönü Tepesinin potansiyelinin harekete geçirilmesine ve turizme kazandırılmasına katkı sunulacaktır.	2023/1	2025/2
10	Eski Halfeti Çekem Yolu Sahil Düzenlemesi, GPD	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Bölgenin tarihi ve kültürel yapısının sistemli ve bir bütün olarak tanıtımı vasıtasıyla, yöreye gelen turist sayısının artırılması, bölge ekonomisine canlılık kazandırılması, böylece yörede istihdamın artırılması proje hedefidir.	2023/1	2023/2
11	2023 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Teknik Destek Programı	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Bölgedeki yerel aktörlerin turizm sektörü açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamak amacıyla Ajans tarafından teknik destek verilecektir.	2023/1	2024/2
12	2020 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2,3,4	2020 yılından kalan projeler takip edilecektir.	2020/2	2023/1
13	2021 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2,3,4	2021 yılından kalan projeler takip edilecektir.	2021/2	2023/2
14	2022 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Ajans fizibilite desteği programı ile bölgemiz kültür ve turizmi açısından kritik olan yatırım fizibilitelerinin hazırlanması için proje desteği verilecektir.	2022/1	2023/2

İKY Kodu	Bileşen Adı*	Yöntem	Özel Amaç	Açıklama	BAŞ.	BTŞ.
15	2023 Yılı Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Fizibilite Desteği	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Ajans fizibilite desteği programı ile bölgemiz kültür ve turizmi açısından kritik olan yatırım fizibilitelerinin hazırlanması için proje desteği verilecektir.	2023/1	2024/2
16	Dicle Baraj Gölünde Çevre Dostu Turizm İle Yerel Kalkınma Projesi-CMDP	Diğer Projeler	1,2,3,4	2022 yılı CMDP kapsamında destek alan Proje ile fosil yakıtlı teknelerin yerine elektrik enerjisi ile çalışan çevreye duyarlı 6 adet tekne ve baraj gölü havzasında su kalitesi ölçümü yapacak 1 adet ICP-MS cihazı alınacaktır.	2022/2	2023/2
17	Diyarbakır Gastro-İnovasyon Merkezi Projesi	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Proje ile Sur ilçesinde bulunan tescilli yapıda İlin yöresel ürünlerinin, lezzetlerinin ekonomiye kazandırılması, üretim ve pazarlama süreçlerinin desteklenmesine olanak sağlayacak bir merkez kurulması hedeflenmektedir.	2021/1	2023/1
18	Karahantepe Arkeolojik Alan Koruma Çatısı Projesi	Ajans Destekleri	1,2,3,4	Proje kapsamında Karahantepe'de ortaya çıkan arkeolojik eser ve buluntuların yerinde korunması ve ziyaretçilere açılması için gerekli çatı ve gezi yolu altyapısı tamamlanacak, Karahantepe Taştepeler ve Kültür yolu rotaları ile turizme açılacaktır	2022/1	2023/2

j. İzleme ve Değerlendirme

Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma Sonuç Odaklı Programının izleme ve değerlendirmesi, ortak Sonuç Odaklı Program kapsamında oluşturulan Mezopotamya Tanıtım ve Markalaşma SOP Komitesi tarafından 6 aylık periyotlarla yapılacaktır.

3. KURUMSAL GELİŞİM

Karacadağ Kalkınma Ajansı, Bölge Planı (2014-2023) ve Stratejik Plan (2021-2025) doğrultusunda, Ajansın kurumsallaşmasına katkıda bulunan faaliyetleri sistematik bir bütünlük içerisinde gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda çalışanların hizmet içi eğitimler ile yetkinliklerini sürekli ve kalıcı bir şekilde iyileştirmek; bölgedeki diğer kurum ve kuruluşlara örnek teşkil edecek şekilde kalite ve bilgi güvenliği yönetimi sistemini içselleştirmek, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmak; Bölgedeki kişi ve kurumları Ajansın amaçlarından, faaliyetlerinden ve sağlayacağı imkanlardan haberdar ederek bilgilendirmek bu amaca hizmet edecektir.

Kurumsal gelişim kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler Ajansımızın sahip olduğu 9001 Kalite Yönetim Sistemi standartlarına göre yerine getirilecektir. Ajansın operasyonel iş süreçleri ile ilgili bilgiler kaydedilecek, ölçülecek, standartlaştırılacak ve bu standartlara ulaşmak için gerekli çalışmalar yapılacaktır. Ulaşılan hedefler ile yetinilmeyecek, sürekli iyileştirme felsefesi ile hep bir sonraki hedefe ulaşmanın planlaması yapılacaktır. Ajansımız sonuç ve çıktılarının daha iyi hale getirilmesi için ilgili tarafların beklenti ve isteklerini dikkate alarak paydaş memnuniyetini en üst seviyeye çıkarmayı amaçlamaktadır.

Tablo 75- Kurumsal Gelişim Çıktı Hedefleri

S. N.	Gösterge	Birim	Miktar
1	Yurt İçi ve Yurt Dışına Çalışma Ziyaretleri Gerçekleştirilmesi	Ziyaret sayısı (adet)	3
2	Personel Ücretleri	Kişi X ay	46 x 12
3	Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	Kişi X ay	46 x 12
4	Kıdem Tazminatları	Kişi	10
5	Eğitim Programı ve Hizmet İçi Eğitimler	Gün X kişi	10 x 46
6	Eğitim Amaçlı, Süreli Süresiz Yayınlar İle Yazılı ve Görsel Materyalin Satın Alınması	Abonelik Sayısı (Adet)	21
7	Yurt İçi ve Yurt Dışındaki Eğitim, Staj ve Çalışma Ziyaretleri	Kişi X Adet	32 x 2
8	Ajansın ve YDO'ların İnternet Sitelerinin Bakım ve Güncellemesi	Bakım ve Güncelleştirme Sayısı	3
9	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Altyapısının Geliştirilmesi	Geliştirilen ya da Kurulan Yazılım/ Donanım Çeşidi Sayısı	7
10	ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi, Güncellemeleri	Güncelleme Sayısı	10

S. N.	Gösterge	Birim	Miktar
11	İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri	Faaliyet Sayısı	22
12	Kurumsal İşbirliklerinin Teşvik Edilmesi	İş birliği Sayısı (Adet)	3
13	Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	Ana Faaliyet Sayısı (Adet)	5
14	Proje Başına İzleme Sayısı	Adet	4
15	Hazırlanan Etki Değerlendirme Raporu Sayısı	Adet	4
16	Düzenlenen İş birliği ve Organizasyon Sayısı	Adet	22
17	Bölge Dışında Ziyaret Edilen SİAD ve TSO Sayısı	Adet	7
18	Hazırlanan Yatırım Rehberi ve Broşür Sayısı	Adet	3
19	Takip Edilen İzin ve Ruhsat İşlemi Sayısı	Adet	2
20	Danışmanlık Hizmeti Verilen Yatırımcı Sayısı	Adet	800
21	Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) Konusunda İzleme Yapılan Firma Sayısı	Adet	50
22	Tamamlama ve Ekspertiz İşlemi Yapılan YTB Sayısı	Adet	30
23	İl Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Eylem Planı Sayısı	Güncelleme/Adet	2

a. Faaliyetler

i. Araştırma, Analiz ve Programlama

Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi Çalışması

Bölge illerinde girdi-çıktı tablolarının oluşturulması, bölgelerin ekonomik yapısının analizi, yürütülen program ve faaliyetlerin bölge ekonomisine etkisi ile küresel trendlerin oluşturacağı fırsat ve tehditlerin tespit edilebilmesi ve ölçülmesi gibi pek çok mekânsal analiz çalışmasına temel girdi teşkil edecektir. Bölgede sektörler arası bağımlılıkları ve ilişkileri incelemek üzere 2023 yılında bölgesel girdi-çıktı analizi çalışmasının yapılması planlanmaktadır.

Tablo 76-Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Bölgesel Girdi-Çıktı Analizi	PPKB	01/01/23-31/12/23

Programlama Faaliyetleri

Bölge Planı hedefleri ve öncelikleri doğrultusunda 2021-2023 yıllarını kapsayan Sonuç Odaklı Programları içerecek Programlama Belgesi hazırlık çalışmaları yapılacaktır. Bu kapsamda Bölge Planı Koordinasyon ve İzleme Toplantılarında katılımcılarının 2023 yılı Destek Programlarına ilişkin görüş ve önerileri sözlü ve yazılı olarak alınacaktır. Ayrıca önceki yıllarda uygulanan programlarda deneyim kazanmış Ajans uzman personeline yönelik 2023 Destek Programlarına ilişkin önerilerini almak amacıyla anket uygulanacak olup önerileri değerlendirilmek üzere toplantı gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilecektir.

- Bölge aktörlerinin programlara ilişkin görüş ve önerilerinin alınması (2 toplantı/çalıştay, toplam 40 anket)
- Ajans personeline yönelik programlama anketi yapılması (30 anket)
- Ajans personelinin dâhil olacağı kurum içi değerlendirme toplantılarının yapılması (1 toplantı)

GAP BKİ ve Bölge Kalkınma Ajansları Ortaklığında Destek Programlarının Hazırlanması

Hazırlık aşamasında Ajansımızın da rol aldığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi (GAP BKİ) Başkanlığı tarafından yürütülen çalışmalar GAP BKİ ve TRC Bölgesi Kalkınma Ajansları (İpekyolu-Dicle-Karacadağ) arasındaki iş birliğini artırmıştır. 2023 yılı içerisinde bu iş birliğinin devamı niteliğinde GAP Bölge Kalkınma İdaresi ile hali hazırda devam eden ortak faaliyet alanlarında ya da yeni alanlarda iş birliğine dayalı destek programları tasarlanmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Tablo 77- Programlama Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlu	Süresi
2024 Yılı Programlama Çalışmaları	a) Bölge aktörlerinin görüş ve önerilerinin alınması b) Ajans personelinin görüş ve önerilerinin yapılması c) Sonuçların analiz edilmesi	PPKB	01/03/23-31/09/23
GAP BKİ ve Bölge Kalkınma Ajansları Ortaklığında Destek Programlarının Tasarlanması	a) Toplantıların yapılması b) Toplantı sonuçlarının analizi c) Program rehberlerinin hazırlanması	PPKB, PYB, İDB, YDO	01/01/23-31/05/23

Ajans Destek Programlarının Yürütülmesi Faaliyetleri

Ajansın 2023 yılında uygulayacağı destek programlarının yürütülmesi faaliyetleri kapsamında program rehberlerinin hazırlanması, programların duyurulması, program ile ilgili eğitimlerin verilmesi, programların tanıtımı ve değerlendirmesi vb. faaliyetler yürütülecektir.

Tablo 78-Ajans Destek Programlarının Yürütülmesi Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Ajans Destek Programlarının Yürütülmesi Faaliyetleri	PYB	01/01/23 - 31/12/23

ii. İş birliği ve Koordinasyon

Yerel ve Genel Kurumsal Ağların Kurulması

Ajans, TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) Bölgesinde ve diğer bölgelerde bulunan birçok kurum, kuruluş, örgüt ve inisiyatif ile ilişkide bulunacaktır. Bu ilişkinin dört boyutu olacaktır.

Bu boyutlar;

- İş birliği,
- Yardım,
- Veri, Enformasyon ve Bilgi Değişimi,
- Yerel Kalkınma İnisiyatiflerinin Kurulmasına Öncülük.

Ajans, daha önce de vurgulandığı gibi, yerel potansiyeli ve dinamikleri harekete geçirmek suretiyle bölgenin kalkınmasında önemli roller üstlenmektedir. Ancak, ajansın bu hareketi tek başına başlatması ve yürütmesi oldukça zordur. Bu yüzden ajans gerek bölgedeki, gerekse ülkemizdeki diğer kurum ve kuruluşlar ile ilişki kurmaktadır. Bu ilişki sayesinde, ajans, iş birlikleri yaparak kaynakları daha etkin ve verimli kullanmaktadır.

Ajans, 2023 yılında bölgedeki kurum ve kuruluşlara ilgili mevzuat çerçevesinde teknik ve mali desteklerde bulunacaktır. Böylece var olan ancak kaynak yetersizliği yüzünden atıl kalan potansiyel harekete geçirilecektir.

Bu çerçevede bölgede yer alan kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliğinin tesis edilmesine ve bunlarla sağlam ilişkiler kurularak, bu kurumlarla gerekli veri ve bilgi akışının sağlanmasına ve ilişkilerde yaşanabilecek muhtemel sorunların çözümlenme yollarına yönelik mekanizmaların altyapısı geliştirilecektir.

Yatırımcıların başvurusunu kabul etme ve işlemlerin takip edilmesi sorumluluğunu üstlenecek Yatırım Destek Ofislerinin, işlemlerini ivedilikle yürütmesi amacıyla karar verme konusunda yetki sahibi kurum ve kuruluşlarla iş birliği mekanizmalarının tesis edilmesi için geliştirilen stratejinin takibine ve güncellenmesine 2023 yılında da devam edilecektir.

Ajansımız 2010 yılında Avrupa Bölgesel Kalkınma Ajansları Birliği'ne (EURADA) üye olmuştur. Ajansımız 15 Aralık 2020 tarihinde yapılan seçimlerde EURADA İcra Komitesine seçilmiş olup 2023 yılında bu üyelik sürdürülecek ve ihtiyaç duyulması halinde Bakanlığımızın onayını müteakip diğer uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapılabilecek ve üye olunabilecektir.

Tablo 79- Yerel ve Genel Kurumsal Ağların Kurulması Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlusu	Süresi
Ülke ve Yerelde Kurum ve Kuruluşlarla İlişki	Kurum ve Kuruluşlarla İletişim Stratejisi Geliştirilmesi Formel İlişki Ağlarının Tesis Edilmesi Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği Ağlarının Oluşturulması ve Üye Olunması	Genel Sekreterlik	01/01/23-31/12/23

Bölgesel Koordinasyon ve İş Birliği Faaliyetleri

Yerel düzeydeki kurumsal koordinasyon eksikliği, hizmetlerin kalite ve verimliliğini olumsuz etkilemektedir. Bölgesel kalkınmada etkili ortaklık ve iş birliğine ilişkin faaliyetler önemli bir etkidir. Ajansımız tarafından 2023 yılında bölgesel ve yerel düzeyde aşağıdaki toplantı ve organizasyonlara katkı ve katılım göstermeyi planlamaktadır.

- a. GAP Bölgesi ve diğer komşu Düzey 2 bölge Ajansları ile toplantılar ve ortak organizasyonlar gerçekleştirilmesi
- b. TRC2 Bölgesi İl Koordinasyon Kurulu Toplantıları
- c. TRC2 Bölgesi İl İstihdam Kurulu Toplantıları
- d. Kent Konseyi Toplantıları
- e. TRC2 Bölgesi Koruma Kurulu Toplantıları
- f. GAP Rekabet Gündemi (2016-2023) Toplantıları
- g. TGA İl Tanıtım Kurulu
- h. Diğer sektörel ve tematik başlıklarda toplantılar düzenlenmesi, koordinasyona ilişkin iş birliği platformlarının kurulması, organizasyonlar yapılması.
- i. Kalkınma Ajansları Yatırım Destek Ofisleri ve Çalışma Birimleri Koordinasyon Toplantıları

Yatırım Programında Yer Alan Şanlıurfa/Diyarbakır Projeleriyle İlgili Çalışma Yapılması

4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Ajansın görev ve yetkilerini tanımlayan 188. Maddesinde “Bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plân ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek” ajansların görevleri arasında sayılmıştır. 10 Eylül 2021 tarihli ve 31594 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “2022-2024 Dönemi Yatırım Programı Hazırlama Rehberi” konulu 2021/19 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ise 2022-2024 Dönemi Yatırım Programlarının hazırlanmasında dikkat edilecek hususları içermektedir. İlgili genelgenin 6. Maddesinde “Yatırım tekliflerinde, 3194 sayılı imar Kanununun 8 inci maddesi uyarınca kalkınma ajansları koordinasyonunda ve Düzey 2 bölgeler seviyesinde hazırlanan bölge planlarında belirtilen politika ve öncelikler ile yatırım tekliflerinde, GAP, DAP, KOP, DOKAP Eylem Planları kapsamında yer alan öncelikler dikkate alınacaktır.” hükmü yer almaktadır. Bu itibar ile kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım tekliflerinin belirlenmesi aşamasında Ajans tarafından bir değerlendirme yapılmayacaktır. Kurum ve kuruluşlar Bölge Planı önceliklerine bakarak kendi denetimlerini kendileri yapacak olup talep etmeleri halinde Bölge Planı önceliklerine uyum hakkında kurumlara destek verilecektir.

Bu kapsamda bölgede kurum kuruluşların yürüttüğü ve il yatırım programında yer alan projelerin izlenmesi için 2022 yılında aşağıdaki yer alan çalışmalar yapılacaktır.

- Hükümet programı projelerden en az biri ile ilgili sorumlu kuruluşla birlikte araştırma, fizibilite ve proje hazırlama çalışması yapılması.
- İlgili kuruluşların talebi halinde programdaki Şanlıurfa/Diyarbakır projeleri ile ilgili ön araştırmaların yapılması ve bilgilerin toplanması
- İlgili kuruluşların talebi halinde 2024 yılı yatırım tekliflerinin Bölge Planı öncelikleriyle uyumu konusunda destek verilmesi

Sempozyum, Seminer, Panel, Konferans-Kongre Organizasyonları

Ajanslar arası iş birliğinin geliştirilmesi, bölgesel eşgüdümün sağlanması ve tecrübe paylaşımının artırılması için çeşitli dönemlerde münferit veya diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte konferanslar düzenlenmektedir. 2023 yılında sempozyum, seminer, panel, konferans-kongre organizasyonları için aşağıdaki başlıklarda çalışmalar yapılması öngörülmektedir.

Tablo 80- Bölgesel Koordinasyon ve İş birliği Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlu	Süresi
Bölgesel Koordinasyon ve İş birliği Faaliyetleri	Bölgesel/yerel ortaklık ve iş birliğine ilişkin faaliyetler a) GAP Bölgesi ve diğer komşu Düzey 2 bölge Ajansları ile toplantılar ve ortak organizasyonlar gerçekleştirilmesi b) TRC2 Bölgesi İl Koordinasyon Kurulu Toplantıları c) TRC2 Bölgesi İl İstihdam Kurulu Toplantıları d) Kent Konseyi Toplantıları e) Diyarbakır Koruma Kurulu Toplantıları f) GAP Rekabet Gündemi Toplantıları g) Diğer sektörel ve tematik başlıklarda toplantılar düzenlenmesi, koordinasyona ilişkin iş birliği platformlarının kurulması h) Yatırım Destek Ofisleri Koordinasyon Toplantıları	PPKB PYB YDO'lar İDB	01/01/23 31/12/23
	Hükümet ve Yatırım Programında Yer Alan Şanlıurfa/Diyarbakır Projeleriyle İlgili Çalışma Yapılması a) Hükümet programı projelerden en az biri ile ilgili sorumlu kuruluşla birlikte araştırma, fizibilite ve proje hazırlama çalışması yapılması. b) İlgili kuruluşların talebi halinde programdaki Şanlıurfa/Diyarbakır projeleri ile ilgili ön araştırmaların yapılması ve bilgilerin toplanması	PPKB	01/01/23 31/12/23
	Sempozyum, Seminer, Panel, Konferans-Kongre Organizasyonları (Diyarbakır Kadın ve Ekonomi Zirvesi, Diyarbakır Ekonomi Tarihi Sempozyumu, Şanlıurfa Bölgesel Kalkınma, İş birliği ve Yatırım İmkanları Forumu)	PPKB, YDO'lar	01/01/23 31/12/23

Bölge Planı ve Diğer Planların Uygulanması ve İzlemesine İlişkin Faaliyetler

BGUS ve On Birinci Kalkınma Planının Uygulanması

BGUS, Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda bölgesel gelişme politika ve uygulamalarının ülke düzeyindeki genel stratejik çerçevesini çizmek üzere ilgili bakanlıklar, kalkınma ajansları, yerel yönetimler, üniversiteler, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının katkı, görüş ve önerileri alınarak hazırlanmıştır. BGUS'un 2019-2023 yıllarını kapsayan On Birinci Kalkınma Planı'ndaki bölgesel gelişme politikalarının temelini oluşturması ve yereldeki kurum ve kuruluşların kalkınma vizyonlarının ulusal kalkınma vizyonu ile uyumunun sağlanması konularında işlevsel olması hedeflenmiştir.

On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) uygulanması kapsamında, 2023 yılında gerekli katkı ve destekler sağlanacaktır.

Ajans Stratejik Planının Uygulanması (Faaliyet Raporları)

Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin beşinci bölümü Ajansların yıllık çalışma programı ve bütçeye uygun olarak hazırlayacakları faaliyet raporlarındaki temel ilkeleri tanımlamaktadır. Faaliyet raporları aynı zamanda Ajans Stratejik Plan uygulamalarının izlenmesi için de bir araç olarak kullanılmaktadır. Faaliyet raporunda faaliyetlere ilişkin gerçekleştirmeler belirtilerek ön görülen hedefler ile gerçekleşme durumları karşılaştırılmaktadır. Bu kapsamda hem Ajansın faaliyetlerini ortaya koymak hem de Stratejik Plana göre performansını belirlemek için 2023 yılında, Ajans 2022 yıllık faaliyet raporu ile 2023 yılı altı aylık ara faaliyet raporları hazırlanacaktır.

Bölge Kurumlarının Kurumsal Kapasitesini Geliştirmeye Yönelik Faaliyetler

2014-2023 yıllarını kapsayan Ajans Bölge Planında kurumsal kapasitenin geliştirilmesi bir amaç olarak yer almaktadır. Kurumsal kapasitenin gelişmesi hem kurumların ve bireylerin ilgili kuruma güvenini arttıracak hem de beşerî gelişmeye katkı sağlayacaktır. Bireylerin ve kurumların birbirine güven duyduğu bir ortamda sosyal sermaye gelişecektir. Kalkınma ile sosyal sermaye arasında doğrudan bir ilişki olduğu düşünüldüğünde Ajansımızın bu alana yönelik çalışmalar yapması elzem görülmektedir. Bu faaliyet başlığında BGUS'ta da sıkça belirtilen yerel kurumların stratejik planlama yeteneklerinin geliştirilmesi özellikle önemlidir. Stratejik planlama dışında kurumlara yönelik bölge planlama, fizibilite hazırlama ve proje geliştirme gibi konularda eğitimler verilmesi ya da mentörlük hizmeti sağlanması amaçlanmaktadır.

Bölge kurumlarının etkinliklerin artırılması kurum yöneticilerinin konuya olan ilgisiyle doğrudan bağlantılıdır. Bu çerçevede kurum yöneticilerinin başta liderlik, inovasyon kurumsallaşma, veri analizi vb. konular başta olmak üzere bölgede uygulanan büyük ölçekli projeler ve kültürel miras konularında eğitilmeleri ve bilgilendirilmeleri planlanmaktadır.

Tablo 81- Bölge Planı ve Diğer Planların Uygulanması ve İzlemesine İlişkin Faaliyetler

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlu	Süresi
2024-2028 Yılı Bölge Planı hazırlıkları ve Diğer Planların Uygulanması ve İzlemesine İlişkin Faaliyetler	TRC2 Bölge Planı Uygulanması ve İzlenmesi a) TRC2 2024-2028 Yılı Bölge Planının hazırlanması ve yayımlanması çalışmaları b) Planın uygulanmasının sağlanması, gerekli iş birliği ve koordinasyon süreçlerinin gerçekleştirilmesi, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde Kurum, Kuruluş ve ilgili Bakanlıklara ziyaretler/ iş birlikleri gerçekleştirilmesi c) Bölge planı ve programlarının uygulanmasında diğer ülke uygulamalarının görülmesi, bilimsel gelişmelerin izlenmesi için uluslararası bir etkinliğe katılım (yurt dışı çalışma ziyareti/ sempozyum/eğitim)	PPKB	01/01/23 31/12/23
	Ajans Stratejik Planı Uygulanması ve İzlemesi a) Ajans 6 aylık ve yıllık faaliyet raporlarının hazırlanması ve basımı b) Ajans performans göstergelerinin takip edilmesi	PPKB	01/02/23 31/08/23
	Yerel Yönetimlerin, Kurum, kuruluşların, kooperatiflerin ve STK'ların kurumsal kapasitelerini arttırmaya yönelik faaliyetler, PCM eğitimleri, girişimcilik eğitimleri	PPKB/ DİFB	01/01/23 31/12/23
	Kurum Yöneticilerinin Kapasitelerinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler	PPKB	01/01/23 31/12/23

iii. Kapasite Geliştirme

Kurumsallaşma ve Yönetim Faaliyetleri

Ajansın, Kanun ve Kararnamede belirtilen amaçlarına ulaşması, büyük ölçüde kurumsal altyapısının amaca uygun bir şekilde oluşturulmasına ve kurumsallaşma faaliyetlerinin dinamik bir şekilde sürdürülmesine bağlıdır.

Ajansımız kuruluş ve kurumsallaşma çalışmalarını büyük ölçüde tamamlayarak Mali Yönetim Yeterliği denetimlerinden geçerek olumlu not almıştır.

Gerek Mali Yeterlilik gerekse de dış denetimlerde Ajansın 2012 yılından beri uyguladığı Kalite ve Bilgi Güvenliği Yönetim sisteminin önemli katkıları olmuştur. Ajans 2022 yılına kadar her iki belgenin de (9001 & 27001) standartlarını karşılamak için özverili bir şekilde çalışmalarına devam etmiştir. 2023 yılından itibaren sadece Kalite Yönetim Sisteminin TSE tarafından belgelemenin devamı için denetimler gerçekleştirilecektir.

2023 yılında, kurumsallaşma ve yönetim sürecindeki eksiklik ve aksaklıklar tespit edilerek bunların giderilmesine ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam edecek ve bu amaçla gerekli tedbirler alınacaktır. 2023 yılında yürütülecek belli başlı kurumsallaşma ve yönetim faaliyetleri aşağıdaki gibidir.

Yeni Dönem Kurumsallaşma Faaliyetleri

Ajansımızın kurumsallaşma faaliyetlerine kapsamında, İş Akış Süreçlerinin İyileştirilmesi, Bilgi ve Belge Yönetimi, Birim Yönergeleri ve İş Tanımlarının Yenilenmesi, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Politikasının Belirlenmesi, Personel Performans Yönetiminin Yenilenmesi gibi kurumsallaşma ile ilgili faaliyetler gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 82-Yeni Dönem Kurumsallaşma Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlusu	Süresi
Yeni Dönem Kurumsallaşma Faaliyetleri	İş Tanımlarının Yenilenmesi Performans Sisteminin Uygulanması Ajans İK Politikasının Güncellenmesi Kurumsal Aidiyetin Artırılması	DB / İK	01/01/23-31/12/23

Ajansın Yönetim Kurulu Çalışmaları

Ülkemizde bölgesel gelişme ve kalkınma alanında Kalkınma Ajanslarının bir politika aracı olarak kullanılması yeni bir uygulamadır. Ülkemizin aksine dünyada, özellikle gelişmiş batı ülkelerinde, kalkınma ajanslarının uzun yıllardır etkin bir politika aracı olarak kullanılmalarına bağlı olarak ciddi bir uygulama birikimi mevcuttur.

Gerek ülkemizdeki gerekse uluslararası alandaki iyi uygulamalar, tecrübe ve birikimler dikkate alınmak suretiyle, kalkınma ajansları ile tesis edilmeye çalışılan yeni kalkınma yaklaşımı ve anlayışının daha iyi anlaşılması ve içselleştirilerek karar alma ve uygulama mekanizmalarında tezahür etme şansı bulunmaktadır. Bu kapsamda 2023 yılında aylık ajans yönetim kurulu toplantılarının yanı sıra ajansın Yönetim ve Danışma Organlarında yer alanların oryantasyonunu sağlama yönelik faaliyetler düzenlenmesi, Bu faaliyetlerle, Ajans Yönetim ve Danışma Organlarında görev alan kişilerde ortak çalışma kültürü ve anlayışının geliştirilmesi, bilgi eksikliğinin giderilmesi, sahiplenmenin artırılması, çalışma ortamı ve çevreye uyumun sağlanması, proaktif bir şekilde ajansın amacına uygun kararlar alınması amaçlanmaktadır.

Tablo 83 - Yönetim Kurulu Çalışmaları

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlusu	Süresi
Yönetim Kurulu Toplantıları	Toplantı hazırlık çalışmaları Toplantıların düzenlenmesi	Genel Sekreterlik, Destek Birimi	01/01/23-31/12/23
Temsil ve Tanıtım Faaliyetleri	Yönetim Kurulu ve Genel Sekreterlik Temsil ve Tanıtım Faaliyetleri	Genel Sekreterlik, Destek Birimi	01/01/23-31/12/23

Hizmet Binalarının Eksikliklerinin Giderilmesi

Ajansımız kendi mülkü olan Diyarbakır'daki merkez hizmet binasına 2020 yılında taşınmıştır. Bunun yanı sıra Şanlıurfa YDO hizmet binası kiralama yoluyla hizmet vermeye devam edecektir. Yeni hizmet binası ve Şanlıurfa YDO binasında, ihtiyaçlara binaen ortaya çıkabilecek tadilat işleri bu başlık altında ele alınmıştır.

Tablo 84- Fiziki Mekânlara İlişkin Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Ajans ve YDO (Diyarbakır ve Şanlıurfa) Hizmet Binalarının Bakım, Onarım ve Tadilat Hizmetlerinin Karşılanması	Genel Sekreterlik	01/01/23-31/12/23

Demirbaş, Ofis Ekipmanı ve Sarf Malzemeleri İhtiyaç Tespiti ve Temini

2023 yılı içerisinde, Ajans personeli ile hizmet binaları için ihtiyaç duyulacak demirbaş (masa, sandalye, dolap, vb.), sarf malzemeleri (kırtasiye vb.) ve ofis ekipmanları (bilgisayar, yazıcı, faks, fotokopi, taşınabilir bellek vb.) ihtiyaçları belirlenecek ve serbest piyasadan satın alma yoluyla karşılanacaktır.

Tablo 85- Demirbaş, Ofis Ekipmanı ve Sarf Malzemeleri İhtiyaç Tespiti ve Teminine İlişkin Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Demirbaş, Ofis Ekipmanı, Bilgi İşlem Ekipmanı ve Sarf Malzemeleri İhtiyaç Tespiti ve Temini	Genel Sekreterlik	01/01/23-31/12/23

İnsan Kaynakları Politikası ve Yeni Personel İstihdamı

Dünyada yaşanan değişimler ışığında son 30 yılda, bölgesel gelişmenin ülke içi ve dışında çok yönlü bir etkileşim sürecini gerektirdiği gözlenmiş; yerel aktörlerin hem planlama, hem de uygulama safhalarında sürekli aktif olması, sahiplenme göstermesi, araştırma ve proje üretme kapasitesi geliştirmesi ve bunu kurumsallaştırması gerektiği başarılı bölgesel/yerel kalkınma modellerinden görülmüştür. Bu bağlamda, yeni bölgesel gelişme ve planlama anlayışının, katılımcı olması ve yerel aktörlerin çabalarına, yerel potansiyellere ve dinamiklere, stratejik yaklaşıma, öğrenmeye dayalı uygulamalar içermesi gerektiği anlaşılmıştır.

Bu bakımdan, yerel/bölgesel dinamiklerin ve potansiyelin tespiti, bunların ulusal öncelikler ile uyumlu olarak yerinde ve katılımcı bir anlayışla, ortak akıl kullanılarak planlanması, esnek, aksiyona dayalı, rol paylaşımına açık ve insan odaklı programlar, gelişme politikaları ve rekabetçi projeler ile desteklenmesi amacıyla yerelde teknik kapasitesi yüksek kurumsal yapılar olarak kalkınma ajansları modeli ülkemizde de benimsenmiştir.

Bölgenin yeni ulusal ve yerel rekabet koşullarına ayak uydurma yeteneğini geliştirmek ve uygun altyapıyı hazırlayabilmek amacıyla, çabuk karar alıp uygulayabilen, esnek ve dinamik bir kurumsal örgütlenmeyi sağlamak üzere, söz konusu model çerçevesinde ajans tarafından etkin bir insan kaynakları rejimi ve politikası belirlenmiştir. Zira, kalkınma ajanslarının temel ürünü "hizmet"tir. Hizmet

üretiminde anahtar rol çalışanlar tarafından oynanmaktadır. Bu açıdan, ajansta istihdam edilecek personelin nitelikleri hayati derecede önem kazanmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı tarafından, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 527/E/1-b, 7 nci maddesinde “Yükseköğretim Kurulu, Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerin kariyer birimleri vasıtasıyla projeler yaparak öğrencileri kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile bir araya getirmek ve istihdam imkânlarını artırmak amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde çalışmalar yapmak” hükmü gereğince Hazine ve Maliye Bakanlığının destekleri ile, pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin staj yapma konusunda yaşadıkları güçlükler de göz önünde bulundurularak, Bakanlıklar ile bağlı, ilgili, ilişkili, koordine kurum/kuruluşlar ve özel sektörden gönüllü işverenlerin paydaşlığı ile yürütülecek “Staj Seferberliği” programı başlatılmıştır.

Program kapsamında Ajansımızda üniversite öğrencilerine yönelik olarak üniversitelerin açılma tarihleri göz önünde bulundurularak, maksimum sayıda stajyerin istihdam edilmesi planlanmaktadır.

Bu bağlamda söz konusu stajyerler için; 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında işlem yapılacaktır. İlgili kanundan doğan iş ve işlemler ve Sosyal Güvenlik Kurumu’na gerekli bildirimler ve işlemler üniversiteler tarafından yapılacaktır.

Ayrıca 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’nda; Kanunun, Mesleki Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsadığı belirtilmiştir. Kanununun 18. maddesinde “On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi, mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumu öğrencilerine staj ve tamamlayıcı eğitim yaptırır. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tam sayıya tamamlanır” ifadeleri yer almaktadır.

Keza aynı Kanununun 25’inci maddesinde “Aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde otuzundan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde onbeşinden, aday çırak ve çırığa yaşına uygun asgari ücretin yüzde otuzundan, kalfalık yeterliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12’nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde ellisinden aşağı ücret ödenemez. Bu amaçla kamu kurum ve kuruluşları gerekli tedbirleri alır. ... Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur. Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.” hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda 3308 sayılı Kanunun öngördüğü şekilde 2023 yılında Ajans personel sayısının yüzde beşinden az olmamak üzere öğrencilere beceri eğitimi yaptırılması ve Kanunun öngördüğü şekilde ödemelerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 86- İnsan Kaynakları ile İlgili Faaliyetler

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlusu	Süresi
Personel Ücretleri	Maaş Ödemeleri	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	Sosyal Güvenlik Prim Ödemeleri	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Tediye Ödemeleri	Tediye Ödemeleri	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Kıdem Tazminatları	Kıdem Tazminatları	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Fazla Mesai	Fazla Mesai	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Sosyal Haklar	Sosyal Haklar	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Diğer Personel Giderleri	3308 Sayılı Kanun Kapsamındaki Ödemeler	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23

Personel Eğitimi

Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği'nin 5 ve 23'üncü maddeleri çerçevesinde, Ajans personelinin gelişimine yönelik "eğitim programları" uygulanacaktır.

*Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği'nin 23'üncü maddesi her bir Ajans personelinin yılda en az on gün süreyle **hizmet içi eğitime** tabi tutulması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda eğitimlerin her bir personel tarafından en az ilgili sürede olmak üzere alınması sağlanacaktır. Ajans 9001 Kalite Yönetimi Sistemi kapsamında oluşturulan Personel Eğitimi Prosedürüne göre hazırlanacak olan 2023 Eğitim Planına ek olarak özellikle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Ulusal Ajans, Merkezi Finans ve İhale Birimi, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, UNDP, UNIDO, TİKA, JICA ve Kalkınma ve Yatırım Bankası gibi kuruluşların plan dışı eğitim programlarına katılım sağlanacaktır. Eğitimler konusunda ilgili kuruluşlarla iş birlikleri de yapılabilecektir.*

Diğer taraftan, personelin bilgi ve kapasitelerinin artırılması amacıyla çeşitli süreli ve süresiz yayınlara abone olunacak ve gerekli yazılı ve görsel materyal satın alınacaktır.

Tablo 87- Personel Eğitimi ile İlgili Faaliyetler

Faaliyet Adı	Alt Detaylar	Sorumlusu	Süresi
Eğitim Programı ve Hizmet İçi Eğitimler	Kişisel Gelişim Eğitimi	Destek Birimi	01/01/23 31/12/223
	Fizibilite Eğitimi		
	Business English Eğitimi		
	Mesleki Eğitimler		
	E-İhracat Eğitimi		
	Mali Tablolar Analizi ve Raporlama Eğitimi		
	Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi Eğitimi		
	Sertifikalı Kamu İhale Mevzuatı Eğitimi		
	Değer Zinciri Analizi Eğitimi		
	Teknik Eğitimler (Sistem Eğitimi)		
	Yalın Yönetim ve Üretim Eğitimi		
	Kişisel Gelişim Eğitimleri (Kurum Kültürünün Geliştirilmesi, Tasarım Odaklı Düşünme ve İmaj Yönetimi)		
	Dış Ticaret ve Dış Ticaret İstihbarat Eğitimi		
	Kişisel Gelişim Eğitimi (Zaman Planlaması, Motivasyon)		
	Teknik Eğitimler (Lisanslı Pentest)		
	Teknik Eğitimler (Güvenlik Duvarı firewall)		
	KOBİ Yönetim Danışmanlığı		
	Temel İlk Yardım Eğitimi		
	Teknik Eğitimler Photoshop, Adobe İllustrator, Corel vs. Tasarım Programları Eğitimi		
	Faaliyet ve Bütçe Hesapları Eğitimi		
Akademik ve uygulamalı Sosyal Medya Eğitimi			
Makro ve Mikro Ekonomik Göstergelerin Analizi			
Arşiv ve Dokümantasyon Eğitimi			
Uluslararası Fonlara Başvuru Hazırlama ve Uygulama Eğitimi			
Üst Düzey Yönetici Eğitimleri			
Eğitim Amaçlı, Süreli Süresiz Yayınlar ile Yazılı ve Görsel Materyalin Satın Alınması		Genel Sekreterlik Çalışma Birimleri	01/01/23 31/12/23
Yurt İçi ve Yurt Dışındaki Eğitim, Staj ve Çalışma Ziyaretleri Giderleri (Yolluklar, ulaşım, konaklama vb)		Genel Sekreterlik Çalışma Birimleri	01/01/23 31/12/23

Yazılım ve Donanım İhtiyaçları

Kalkınma Ajanslarının kuruluş amaçları, misyonu ve faaliyetleri dikkate alındığında; bunların, bölge ekonomilerinin ulusal ve uluslararası rekabet koşullarına ayak uydurma yeteneğini geliştirmek ve bunun için gerekli her türlü altyapının hazırlanmasına yardımcı olmak üzere yerelde teknik kapasitesi yüksek, çabuk karar alıp uygulayabilen, esnek ve dinamik kurumsal yapılar olarak tasarlandığı görülmektedir. Bu bakımdan ekonomik ve sosyal hayatın dönüşüm sürecinin temel aktörleri olarak ajansların, bu dönüşüm sürecinin yönlendirilmesinde aktif görev almalarının gerekliliği açıkça görülmektedir.

Ajansımız bölgemiz dinamiklerinin dönüşüm sürecini yönlendirirken, bölgedeki diğer kurum ve kuruluşlara örnek teşkil edecek şekilde öncelikle kendi bilgi ve iletişim teknolojileri stratejisini oluşturarak faaliyetlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmaya çalışmaktadır.

Ajans faaliyetleri çerçevesinde; malî ve finansal kaynaklarının elde edilmesi, kullanılması ve malî denetiminin sağlanmasında görevli ve yetkili olanların; kaynakları etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde etmesi, kullanması, muhasebeleştirilmesi, raporlaması ve kötüye kullanılmasının önlenmesi, bölge ile ilgili verilerin toplanması, amaca uygun şekilde işlenmesi, alınan kararların bilimsel verilere dayandırılması, bu kararların sonuçlarının ve diğer bölge aktörlerinin bölge dinamiklerini etkileyecek faaliyetlerinin izlenmesi, kamuoyunun zamanında ve doğru olarak bilgilendirilmesi, işlem maliyetlerinin azaltılması ve süreçlerin kısaltılması amacıyla değişik bilgi sistemleri kullanılmaktadır. İhtiyaç duyulması halinde yeni sistemler de sürece dahil edilecektir. Bu sistemler kullanıcılara zamanında, geçerli ve güvenilir bilgileri en az maliyetle sunacak şekilde tasarlanmıştır.

Ajans, *Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği*'nde belirlenen esas ve usullere uygun olarak, her yıl bütçesini hazırlamak ve uygulamak, mali kaynakları yönetmek ve kontrol etmek, hesap ve kayıtları usulüne uygun tutmak, raporlamak, mali tabloları zamanında, doğru ve uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişi ve kuruluşların bilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hazırlamak, destek verilen proje uygulamalarını izlemek ve raporlamak amacıyla modüllerinin önemli bir kısmı kullanıma açılan Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemini (KAYS) kullanmaktadır.

Kalkınma Bakanlığının e-imza tabanlı **Elektronik Belge Yönetim Sistemini (EBYS)** kullanmaya başlaması ile Ajansımız da 24 Mayıs 2012 tarihi itibarıyla Elektronik Belge Yönetim Sistemini (EBYS) ve e-imzayı kullanmaya başlamıştır. Programın kesintisiz kullanımını sağlamak üzere bakım/onarım işi yıllık olarak güncellenmektedir. Bakanlığımızın EBYS'yi merkezi düzeyde kullanıma açmaya yönelik çalışmaları tamamlanma aşamasına gelmiştir. Bu çalışmanın yürürlüğe girmesi durumunda firmalardan bu iş için yapılan hizmet alımı sonlandırılacaktır.

Coğrafi Bilgi Sistemleri kullanarak veri temini sağlamaya yardımcı olan ATLAS vb. programlara abonelik yapılacak ve ihtiyaç duyulduğunda ücretli modülleri satın alınacaktır.

Ajansın bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısının geliştirilmesi için gerekli olan yeni yazılım ve donanımların, bunların bakım ve onarımı ile danışmanlık hizmetlerinin alımı büyük ölçüde gerçekleştirilmiş olup mevcut sistemin geliştirilmesi ve eksiklerinin giderilmesi ile Ajansın bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısına ait yazılım ve donanımların bakım ve onarımı ile lisans yenilemeleri için 2023 yılında gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Eylül 2022 itibarı ile Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü bünyesinde bilgi işlem birimlerinin mer-

kezileştirme süreci başlatılmıştır. Bu kapsamda ajansımıza ait taşınma süreci takvime uygun olacak şekilde merkez ile koordineli olarak yürütülecektir. Merkezi bilgi işlem sürecinden sonra ajansımıza ait teknoloji ihtiyaçları ve maliyetleri değişecektir.

Mevcut bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısını geliştirmek ve daha etkin bir şekilde kullanabilmek için Ajans tarafından 2023 yılında aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir:

- İnternet sitelerinin geliştirilmesi ve güncellenmesi
- Ağ (Network) yapısının geliştirilmesi
- İşlemci ve sunucu tarafındaki işlemler
- Ajans personelinin ihtiyaç duyduğu alanlarda donanım ve bunlara ait yazılımların satın alınması,
- Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) Bakımı (Bakanlığın merkezi EBYS sistemi kullanımına başlaması durumunda bakım giderleri değişebilir.)
- Online toplantı altyapısı ve modülü (Bakanlığın merkezi yapısındaki uygulamalar kullanılacaktır.)
- Bilgi işlem donanımlarına yönelik olarak anti-virüs ve internet içerik güvenliği yazılımları yıllık lisans yenilemesinin yapılması, depolama, yedekleme ve network altyapısının oluşturulmasına devam edilmesi ve bunlar için bakım sözleşmeleri imzalanması, (Uygulama ve diğer hizmetlerin Bakanlığımız tarafından tedarik edilmesi durumunda satın alımlar tarafımızca yapılmayabilir.)
- İşletim sistemi, ofis yazılımları, veri tabanı, istatistik, coğrafi bilgi sistemi, araç takip sistemi lisansı, CAD yazılımlarının ve destek eğitimlerinin, grafik ve iletişim yazılımları ihtiyacının karşılanması ve güncellemelerin gerçekleştirilmesi, (uygulama ve diğer hizmetlerin bakanlık tarafından tedarik edilmesi durumunda satın alımlar tarafımızca yapılmayabilecektir.)
- Ajansımız 2019 Yılından itibaren bilişim sistemlerini bulut teknolojisine taşıyarak sistem altyapı maliyetlerini düşürmüştür. 2023 yılında da aynı sistemin kullanıma devam edilecektir. (Bakanlığımızın tüm bilişim teknolojileri sistemini tek merkezde toplaması durumunda uygulamalar ve sunucuların bulut kullanımına son verilebilir.)
- Ajans bünyesinde mevcut bilgi iletişim teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla gerekli bakım faaliyetlerinin yürütülerek ihtiyaç halinde hizmet alımlarının yapılması,
- ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi, standardın öngördüğü şekilde Ajans bünyesinde oluşturulan kurul marifetiyle periyodik olarak gözden geçirilecektir. Gözden geçirmeler sırasında 9001 etkinlik ve verimliliğini arttıracak yazılım veya donanım maliyetlerinin karşılanması,
- Diğer Entegre Yönetim Bilgi Sistemleri (Personel sicil, maaş, izin yönetimi, taşınır, personel takip, talep, arşiv, kalite yönetimi)

Tablo 88- Yazılım ve Donanım İhtiyaçlarının Karşlanması ile Yönetim Bilgi Sistemleri Altyapısının Geliştirilmesi ile İlgili Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Ajansın ve YDO'ların İnternet Sitelerinin Güncelleme ve Bakım Hizmetleri	Destek Birimi (Bilgi İşlem-Basın ve Halkla İlişkiler) YDO'lar	01/01/23 31/12/223
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Altyapısının Geliştirilmesi (Bilgisayarların Yenilenmesi)	Destek Birimi (Bilgi İşlem)	01/01/23 31/12/223
Bulut Teknolojileri Kullanımı (Azure ve Office 365) (Bakanlık merkezi sistemlerine geçince kademeli olarak iptal edilecektir.)	Destek Birimi (Bilgi İşlem)	01/01/23 31/12/223
EBYS Bakım	Destek Birimi (Bilgi İşlem)	01/01/23 31/12/23
KAYS Bakım ve İyileştirme Çalışması	Destek Birimi (Bilgi İşlem)	01/01/23 31/12/23
ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi	PPKB ve Destek Birimi	01/01/23 31/12/23
Diğer Entegre Yönetim Bilgi Sistemleri (Online toplantı altyapısı ve modülü, NetKa ve Taşınır Sistemi Yazılımları, Personel sicil, maaş, personel takip, talep, arşiv vb.) Kurulması ve Önceki Yıllarda Kullanıma Sunulanların Bakımları	Destek Birimi	01/01/23 31/12/23

Destek Hizmetlerinin Karşlanması

Ajans Genel Sekreteri için 2013 yılında 1 adet binek türü araç satın alınmıştır. Yine, Ajansın Merkez Yerleşkesi ve Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisi hizmetleri ile izleme ve değerlendirme faaliyetlerinde kullanılmak amacıyla 4 adet binek türü araç kiralanacaktır.

Ajans Merkez Yerleşkesi ve Şanlıurfa'daki YDO'nun büro, güvenlik, temizlik ve şoförlük işleri ise, 696 sayılı KHK kapsamında Ajans bünyesine geçen 14 işçi eliyle yürütülmektedir.

Diğer taraftan, 2023 yılında Ajans ve Yatırım Destek Ofisinin kira, ortak giderlere katılım ve diğer hizmet bedelleri (iletişim, aydınlatma, iklimlendirme, araç yakıt, internet, su, temizlik malzemeleri vb.) karşılanacaktır. Yine, Ajans ve Yatırım Destek Ofisinin sarf malzemeleri ihtiyaçları da *Kalkınma Ajansları Mal, Hizmet ve Yapım İşi Satın Alma ve İhale Usul ve Esasları* çerçevesinde satın alınacaktır. Bunun yanı sıra Ajans araçlarının il dışına giderken ihtiyaç duyacağı otoyol giderleri ile, yasal olarak ödenmesi gereken Motorlu Taşıtlar Vergisi (makam aracı), dava sürecinde ödenmesi gereken pul bedelleri, avukatlık ödemeleri, dosya bedelleri, harçlar, cezalar vb. vergi ve zaruri harcamalar karşılanacaktır.

Tablo 89- Destek Hizmetlerinin Karşılanmasına Yönelik Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Ulaşım Hizmetlerinin Tespiti ve Temini	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Hizmet Mekânlarının ve YDO'ların Sürekli İşçi Ücretleri	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Hizmet Mekânlarının ve YDO'ların Sürekli İşçi SGK'ları	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Sürekli İşçi Tediye Ödemeleri	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Ana Hizmet Binası ile Şanlıurfa YDO'nun Diğer Hizmet Bedellerinin (haberleşme, posta, elektrik, akaryakıt, su temizlik malzemeleri, iklimlendirme vb.) Karşılanması	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Şanlıurfa YDO'nun Kira Gideri	Genel Sekreterlik	01/01/23 31/12/23
Yargı Harç ve Masrafları ile Yargı Kararları Neticesinde Ödenecek Tutarlar	Hukuk Müşavirliği	01/01/23 31/12/23

Kalite Yönetim Sistemi Tetkiki

Ajans 2012 yılından beri ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 27001: 2017 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemlerini başarı ile uygulamaktadır. 2023 yılında sunucu ve uygulamaların Bakanlık nezdinde merkezi düzeye geçirilmesi durumunda sadece ISO:9001 Kalite Yönetim Sistemi yenilenecektir.

Tablo 90- Kalite Yönetim Sistemi Tetkiki

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
ISO 9001: 2015 Kalite Yönetim Sistemi Tetkiki	Genel Sekreterlik	01/01/23 - 31/12/23

İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri

İzleme ve Değerlendirme hizmetleri kapsamında, 2023 yılında Ajans tarafından takibi yapılan Mali Destek Programları, Teknik Destek, Fizibilite Desteği, CMDP ve Gündümlü projelerinin izleme ve değerlendirme faaliyetlerine devam edilecektir. Ayrıca, uygulaması tamamlanan programlarla ilgili olarak *Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği*'nde, desteklenen proje ve faaliyetlerin en az %10'unun ajans personeli veya zorunlu hallerde ajans tarafından yetkilendirilmiş denetçiler tarafından denetlenir hükmü yer almaktadır. Bu çalışmaya ilave olarak tamamlanan mali destek programlarının etki değerlendirmesine yönelik analizler yapılacaktır.

Tablo 91- İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri İle İlgili Faaliyetler

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlusu	Süresi
Destek Projelerinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi	Projelere İzleme Ziyaretleri Yapılması, Ara ve Nihai Raporların Değerlendirilmesi, Ödemelerinin Yapılması.	İDB	01/01/23 31/12/23
Tamamlanan Mali Destek Programları Kapsamında Desteklenen Projelerin Denetiminin Yapılması	Denetim Yapılacak Projelerin Belirlenmesi, Denetimlerin Yapılması ve Sonuçlarının Raporlanması.	İDB, HM	01/01/23 31/12/23
Desteklenen Projelerin Etki Değerlendirmelerinin Yapılması	Etki Değerlendirmesi ile İlgili Olarak Piyasa Araştırması Yapılması, Etki Değerlendirmesinin Yöntemi ile Değerlendirmeyi Yapacak Firmanın Belirlenmesi, Etki Değerlendirmesinin Yaptırılarak Sonucunun Raporlanması.	İDB	01/01/23 31/12/23

iv. Tanıtım Faaliyetleri

Ajansın faaliyetleri hakkında farkındalığı artırmak, kamuoyunu bilgilendirmek ve Bölgedeki iş ve yatırım olanaklarını tanıtmak için bölge içi ve bölge dışında yer alan ajanslar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, STK'lar ve özel sektörle yakın ilişkilerin kurulması için tanıtım faaliyetleri önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri

Ajansın bölgesindeki faaliyetlerinin yerel, ulusal ve uluslararası medya aracılığıyla kamuoyunda istenilen düzeyde ve içerikte tanıtımı amacıyla il merkezleri ile ilçelerde ajansın tanıtımına yönelik saha ziyaretleri ve bilgilendirme toplantılarına devam edilecektir. Bu amaçla, basın ve yayın organları ile sosyal medya mecralarında yararlanılacak, yerel ve ulusal medyaya yönelik reklam çalışmalarında bulunulacaktır. Tanıtım faaliyetleri kapsamında hem ajans hizmet binalarında ve hem de valilikler, belediyeler, ticaret ve sanayi odaları gibi yerlerden dağıtım yapılacak üzere broşür, dosya, ajanda, tanıtım filmi ve benzeri görsel materyal hazırlanacaktır. Diyarbakır ve Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisleri marifetiyle ülkemizde ve yurt dışındaki önemli fuar ve organizasyonlara iştirak edilecektir. Diğer kuruluşlarca bölgenin sorunları ve kalkınmasıyla ilgili düzenlenen toplantılara, sempozyum, kongre ve konferans gibi organizasyonlara katılım ve gerekli hallerde katkı da sağlanacaktır.

Daha geniş bir kesime hitap etmek ve daha yoğun ilgi çekmek amacıyla, ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından yatırım ve proje finansmanı amacıyla sağlanan kredi ve hibe imkanları da Ajans ve YDO'ların internet sitelerinde yer vermek suretiyle duyurulacak ve yerel aktörlerin bilgilendirilmesi amacıyla çeşitli tanıtım ve eğitim toplantıları tertip edilebilecektir.

Ayrıca, hazırlanacak olan tanıtım ve iletişim stratejisi çerçevesinde basın ziyaretleri yapılacak, Ajans ile ilgili gelişmelerden ve faaliyetlerden medya kuruluşları haberdar edilecek, oluşturulan “medya takip sistemi” ile Ajans’ın basında yer alan haberlerinin düzenli olarak takip edilmesi ve raporlanması sağlanacaktır. Bunun yanı sıra e-bülten uygulaması sürdürülecektir.

Ajansımız önceki yıllarda dünyada, ülkemizde ve bölgemizdeki ekonomik ve sosyal gelişmelerin takibi amacıyla ulusal ve bölgesel düzeyde yayın yapan bazı gazeteler ile bilimsel dergilere abone olunmuştur. 2023 yılında bu abonelikler devam edecektir. Bu amaçla, gerekirse, elektronik dergilere (e-journal) ulaşım için gerekli hizmetler satın alınabilecektir.

Tablo 92- İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlusu	Süresi
İletişim ve Tanıtım Faaliyetleri	Ajans İletişim Stratejisinin Hazırlanması	Basın Halkla İlişkiler	01/01/23 31/12/23
	Reklâmlar (Radyo, TV, Gazete vb), İlanlar, Kurumsal Tanıtım Filmleri, Basın Toplantıları, İş birlikleri Broşürler, E-bülten ve Tanıtım Kataloğu yayınlanması, Medya Takip Sistemi Diğer Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması.	Basın Halkla İlişkiler	01/01/23 31/12/23

Yatırım Destek Ofislerinin Faaliyetleri

Yatırımcıların başvuru kabul etme ve işlemlerin takip edilmesi sorumluluğunu üstlenecek Yatırım Destek Ofislerinin, işlemlerini ivedilikle yürütmesi amacıyla karar verme konusunda yetki sahibi kurum ve kuruluşlarla iş birliği mekanizmalarının tesis edilmesi amacıyla 27.08.2014 tarih ve 29101 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan *Kalkınma Ajansları Yatırım Destek Ofisleri Yönetmeliği*’nin öngördüğü çalışmalar yürütülecektir.

Diyarbakır ve Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisleri; Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile bölgeye yatırımcı çekme konusunda gerek duyulduğunda birlikte çalışacaklardır. Aynı zamanda il düzeyinde hazırlanmış olan yatırım destek ve tanıtım stratejilerinin eylemleri uygulanacak ve takip edilecektir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda ulusal politika ve uygulamalarla uyum sağlanacak, ulusal ve bölgesel düzeyde elde edilen tecrübelerden yararlanılacaktır. Diyarbakır ve Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisleri, Genel Müdürlüğümüz ve Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi başta olmak üzere bölgeye yatırım çekme noktasında gerek duyulduğunda diğer tüm ulusal ve uluslararası kuruluşlarla birlikte çalışacaklardır.

Diyarbakır ve Şanlıurfa'da Ekonomi ve Koordinasyon toplantıları yapılacak, ayrıca Şanlıurfa ve Diyarbakır'daki özel sektör temsilcileriyle ve iş dünyasıyla düzenli toplantılar gerçekleştirilecektir.

“Yatırım Yeri Temininin Kolaylaştırılması” kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü ile Ajansımız Ulusal Coğrafi Veri Altyapısı kapsamına giren konularda ihtiyaç duyulan verilerin temin edilmesi, erişimi, paylaşımı ve kullanımı esaslarını belirleyen bir iş birliği protokolü imzalamıştır. Bu çalışmalar yakinen takip edilecek olup, kullanıma açılan sistemler yatırım yeri temini konusunda aktif olarak kullanılacaktır.

Daha geniş bir kesime hitap etmek ve daha yoğun ilgi çekmek amacıyla, ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından yatırım ve proje finansmanı amacıyla sağlanan kredi ve hibe imkanları Ajans ve YDO'ların internet sitelerinde yer vermek suretiyle duyurulacak ve yerel aktörlerin bilgilendirilmesi amacıyla çeşitli tanıtım ve eğitim toplantıları tertip edilebilecektir.

Bunun yanı sıra daha önceki bölümlerde SOP'lar içerisinde gösterilen bir çok faaliyetin yürütülmesinde de yine Diyarbakır ve Şanlıurfa Yatırım Destek Ofisleri aktif bir şekilde görev alacaktır.

Bölgemizin ihracat rakamları maalesef ülke rakamlarının ve potansiyelimizin oldukça altında yer almaktadır. Bu kapsamda ihracatı geliştirme adına illerimizde yer alan Ticaret ve Sanayi Odaları ile birlikte rekabet edebileceğimiz ülkelerde (Avrupa, Kuzey Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri başta olmak üzere) ticari heyet organizasyonları yapılacaktır. Bu kapsamda Ticaret Bakanlığı ve KOSGEB ile yakın iş birliği içerisinde çalışılacaktır. Ticaret Bakanlığının illerde açmayı düşündüğü İhracat Ofisleri için hazırlık mahiyetinde Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası tarafından bir ofis kurulmuş olup, personel istihdamı yapılmıştır. Bu ofisin istenilen seviyede olması ve daha fazla kişiye ulaşması için Diyarbakır YDO aktif şekilde görev alacaktır. Yine 2023 yılı içerisinde Irak pazarında Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinin etkin olabilmesi için kapsamlı çalışmalar yapılacaktır.

Tanıtım toplantıları, eğitimler ve fuarlarda dağıtılmak üzere Ajansı ve Yatırım Destek Ofislerini tanıttıcı broşür, katalog, rehber, tanıtım filmi ve benzeri dokümanlar bastırılacaktır. Yurt içi ve yurt dışından yatırımcı heyetleri ağırlanacaktır. Yatırım destek ofislerimiz, diğer Ajansların YDO'ları ile önemli iş birlikleri yapmayı planlamaktadır.

Önceki yıllarda Şanlıurfa ve Diyarbakır illerinin tarım, turizm ve sanayi alanlarında yatırım olanaklarını tanıtmak üzere çok dilli tanıtım filmi ve tanıtım materyalleri hazırlanmıştır. Bunların güncellenmesi ve ihtiyaç halinde yeniden basımı yapılacaktır.

Yeni Teşvik Sistemine yönelik eğitim, bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerinde bulunulacaktır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından görevlendirme yapılması durumunda teşvik belgelerinin tamamlama ekspertizi ve vizesi işlemleri ile ilgili çalışmalar yapılacaktır.

Bakanlığımızca koordine edilen 81 ilin YDO personeli işletilmekte olan yatırım ve girişimlere yönelik tüm kamu destek programları ile ilgili güncel bilgilerin yer aldığı aynı zamanda illerin potansiyelleri doğrultusunda hazırlanmış ön fizibilite çalışmalarını içeren yatirimadestek.gov.tr web sitesinin yerelde etkin bir şekilde tanıtılması için çalışmalar yürütülecektir. Yatırımcıların ve girişimcilerin site üzerinden Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri için sordukları sorular hızlıca cevaplanacaktır.

Tablo 93- Yatırım Destek Ofislerinin Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Alt Faaliyetler	Sorumlusu	Süresi
Diyarbakır Turizm Koordinasyon Kurulu, Diyarbakır ve Şanlıurfa Ekonomi ve Koordinasyon Toplantıları, Şanlıurfa ve Diyarbakır'daki özel sektör temsilcileriyle ve iş dünyasıyla düzenli toplantılar	Hazırlık Çalışmaları, Toplantıların yapılması ve kararların takibi.	Ş.Urfa ve D.Bakır YDO	01/01/23 31/12/23
Yurt İçi ve Yurt Dışı İş, Yatırım ve İhracat Geliştirme Çalışmalarına Katılım ve Yurt Dışı Çalışma Ziyaretleri Düzenlenmesi, alım heyetlerinin bölgeye getirilmesi	Organizasyonlara katılım, Alım heyetlerinin ağırlanması Yurt dışına alım heyeti götürülmesi	Ş.Urfa ve D.Bakır YDO	01/01/23 31/12/23
Yatırım Tanıtım Materyalleri ve Tanıtım Filmi Hazırlanması	Çok dilli yatırım tanıtım materyalleri hazırlanması ve basımı, Çok dilli tanıtım filmleri Yapımı.	Ş.Urfa ve D.Bakır YDO	01/01/23 31/12/23
Diğer Yatırım Destek ve Tanıtım Giderleri	Gazetelerde, dergilerde, internet sitelerinde, TV'lerde ve billboardlarda tanıtım çalışmaları vb. İnternet sitesi yenileme işleri vb. Yatırım yapılması amacı ile firma ve kurum ziyaretleri vb.	Ş.Urfa ve D.Bakır YDO	01/01/23 31/12/23
Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) Başvuruları, İzleme ve Değerlendirme ile Tamamlama Ekspertizi ve Vizesi Çalışmaları	Başvuruların Alınması, YTB'lerin İzleme ve Değerlendirmesi ile Raporlanması, YTB Tamamlama Ekspertizi ve Vizesi İşlemlerinin Yapılması.	Ş.Urfa ve D.Bakır YDO	01/01/23 31/12/23
İhtiyaç Duyulan Yatırım Konularında Analiz, Fizibilite, Eğitim, Saha Çalışmaları ve Ziyaretler	Analiz ve Fizibilite Çalışmaları yapılması. Eğitimler Yurt dışı ve yurt içi Saha çalışmaları ve ziyaretleri	Ş.Urfa ve D.Bakır YDO	01/01/23 31/12/23
İş birliği Organizasyonları	Hazırlıkların Yapılması, Organizasyonların Gerçekleştirilmesi,	Ş.Urfa ve D.Bakır YDO	01/01/23 31/12/23

v. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

vi. Diğer Proje ve Faaliyetler

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

-Araştırma ve Analiz Çalışmaları

Proje Havuzunun Oluşturulması Çalışması

Bölgedeki projeye dönüşebilecek proje fikirlerinin araştırılması, bir havuzda toplanması ve incelenerek, geliştirilmesi ve uygun olabilecek kaynaklara yönlendirilmesine yönelik sistematik bir yaklaşımın oluşturulması amacıyla fikir.karacadag.gov.tr isimli web sayfası üzerinde başvuru sistemi tasarımı yapılmış ve uygulamaya konulmuştur. SOGEP ve CMDP Ön Başvuruları fikir.karacadag.gov.tr proje havuzu içerisindeki proje fikirlerinden seçilip geliştirilmektedir. Önümüzdeki yıllara ait proje fikir ve önerilerinin toplanması için bu sistemin geliştirilerek kullanılması planlanmaktadır.

Tablo 94- Proje Havuzunun Oluşturulması ve Geliştirilmesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Proje havuzunun oluşturulması ve geliştirilmesi	PYB	01/01/23 - 31/12/23

Yenilenebilir Enerji Endüstri Bölgesi Kuruluşu Çalışmaları

Bölgemizde ve özellikle Şanlıurfa ilindeki en temel ve köklü sorunların başında sulama birliklerinin ve çiftçilerin elektrik faturalarını ödemede karşılaştığı zorluklar gelmektedir. Bu kapsamda çiftçiler ve sanayiciler Şanlıurfa'nın güneş enerjisinde sahip olduğu potansiyeller ve devletimizin bu alanda sağladığı destekler ile güneşe dayalı yenilenebilir enerjisi yatırımlarına yönelmişlerdir. Ancak başta uygun yatırım yeri ve yatırım yeri maliyetleri, trafo kapasiteleri, uzun süren izin ve ruhsat süreçleri ve ölçekten kaynaklı yüksek yatırım maliyetleri nedenleri ile istenilen gelişim ve yatırımlar şimdiye kadar gerçekleşmemiştir. Bu kapsamda, güneşe dayalı yenilenebilir enerji yatırımlarını kolaylaştırmak ve hızlandırmak, sulama birlikleri, çiftçi örgütleri, özel sektör ve kamu iş birliğinde ölçek ekonomisi büyüklüğündeki yatırımları hayata geçirebilmek, oluşturulacak mekanizmalarda yer almak isteyen çiftçilerin su ve enerji verimliliğine yönelik çalışmalar yapmalarını sağlayacak politikalar geliştirmek için Şanlıurfa Valiliğimiz ve Ajansımız koordinesinde "Şanlıurfa Yenilenebilir Enerji Endüstri Bölgesi" kurulmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır ve 2023 yılında kuruluş sürecini tamamlanması hedeflenmektedir. Benzer bir çalışmanın tarımsal sulama ve sanayi alanında kullanılan elektrik ile mahsuplaşmak üzere Diyarbakır ilinde de yürütülmesi planlanmaktadır.

Bu kapsamda Bölgemizde planlanan Yenilenebilir Enerji Endüstri Bölgelerinin hayata geçmesi için ihtiyaç duyulacak olan fizibilite, halihazır harita, imar planları, jeolojik-jeoteknik etüt raporu vb. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından talep edilen çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca bölgenin işle-

tilmesi için “Yönetici Şirket” kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda Başta Valilik olmak üzere bölgenin işletilmesi ve altyapı yatırımlarını hayata geçirmek üzere yönetici şirketin kurulması ile ilgili danışmanlık hizmeti alımı da yapılacaktır.

Tablo 95-Yenilenebilir Enerji Endüstri Bölgeleri Kuruluş Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Yenilenebilir Enerji Endüstri Bölgeleri Kuruluşu Çalışmaları	Şanlıurfa YDO, Diyarbakır YDO	01/01/23- 31/12/23

Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

GAP Melek Yatırım Ağı Çalışmaları

GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Dicle Kalkınma Ajansı, İpekyolu Kalkınma Ajansı ve Karacadağ Kalkınma Ajansının iş birliği ile GAP Melek Yatırım Ağı (GAPBAN) kuruluş çalışmaları tamamlanmış olup Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından akredite edilmiştir. 2022 yılı içerisinde hem ağa melek yatırımcıların katılımını artırmak hem de girişimcilerin iş fikirlerini melek yatırımcılarla paylaşıp yatırım almalarını sağlamak amacıyla bazı faaliyetler düzenlenmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda potansiyel Melek Yatırımcılar öncelikle tespit edilip Hazine ve Maliye Bakanlığınca lisanslama süreci yürütülecektir. Ayrıca girişim ve startup proje başvuruları alınarak düzenlenecek çeşitli organizasyonlarla (Proje Pazarı, Yarışma, Girişimci-Yatırımcı Buluşmaları, Sosyal Girişimcilik Temalı Hackaton Düzenlenmesi vb.) Melek yatırımcılarla buluşmaları sağlanacaktır. Bu kapsamda ayrıca Bölgemizdeki Melek yatırımcılara yönelik Melek Yatırım Eğitim programı da düzenlenecektir.

Melek yatırımcıların kaliteli girişimlerle buluşmasına katkı sunmak üzere bölgemizdeki Teknoparkların bünyesinde yer alan kuluçka merkezleri ve TSO'lar iş birliğinde yeni girişimcilik programları uygulanacaktır.

Tablo 96- GAP Melek Yatırım Ağı Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
GAP Melek Yatırım Ağı Zirvesi Çalışmaları (Melek Yatırım Ağı Zirvesi, Proje Pazarı, Yarışma, Girişimci-Yatırımcı Buluşmaları, Sosyal Girişimcilik Temalı Hackaton Düzenlenmesi vb.)	GAP BKİ, Karacadağ KA, Diyarbakır ve Şanlıurfa YDO	01/01/23-31/12/23
Melek Yatırımcı Eğitim Programı	YDO'lar	01/02/23-31/07/23
Ankara Kalkınma Ajansı ile Fon Bulucu vb. Kitle Fonlaması Konularında İşbirliği Çalışmaları	YDO'lar, Ankara Kalkınma Ajansı	01/01/23-31/12/23
Girişimcilik Programı	YDO'lar	01/01/23-31/12/23

Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

Kooperatifçiliğin Geliştirilmesi Çalışmaları

Kooperatifçilik konusunda Bölgedeki durumun tespit edilmesi, envanterin çıkarılması ve hangi hizmet modellerinin geliştirilebileceğine dair bir ihtiyaç analizi yapılması planlanmaktadır.

Tablo 97- Kooperatifçiliğin Geliştirilmesi Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Kooperatifçiliğin Geliştirilmesi Çalışmaları	Karacadağ KA, PPKB, YDO'lar	01/01/23 - 31/12/23

Ajans Destekleri

Fizibilite Desteği

Ajansımız tarafından SOP'lar dışında kalan konularda 2023 yılında Fizibilite Desteği verilmesi planlanmaktadır. Ayrıca önceki uygulanan programlara ait bazı projelerin uygulamaları 2023 yılında da devam edecektir. Bütçe detayları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 98- Fizibilite Desteği Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2020 Yılı Fizibilite Desteği Programı (SOP'lar dışında kalan)	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/12/20 - 31/12/23
2021 Yılı Fizibilite Desteği Programı (SOP'lar dışında kalan)	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/12/21 - 31/12/23
2022 Yılı Fizibilite Desteği (SOP'lar dışında kalan)	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/22 - 31/12/23
2023 Yılı Fizibilite Desteği (SOP'lar dışında kalan)	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/23 - 31/12/24

Teknik Destek Programı

Ajansımız tarafından verilebilecek teknik destekler SOP başlıkları altında ayrı ayrı verilmiştir. Bu başlıkların dışında kalan diğer konularla ilgili bu bölümde ayrı bir Teknik Destek Programı bütçesi tahsis edilmiştir. Bununla birlikte SOP'ların öncelikleriyle uyumlu yeterli sayıda talep gelmemesi halinde bütçe kalemleri arasında aktarım yapılabilecektir. YKF altında ayrıca 2022 yılından 2023 yılına sarkan teknik desteklerin uygulanmasına devam edilecektir.

Tablo 99- Teknik Destek Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2022 Yılı Teknik Destek Programı (SOP'lar dışında kalan)	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/22 -31/06/23
2023 Yılı Teknik Destek Programı (SOP'lar dışında kalan)	Karacadağ Kalkınma Ajansı, PYB	01/01/23- 31/12/24

Güdümlü Proje Destekleri

2023 Yılı Güdümlü Proje Desteği

Bozova Su Ürünleri Üretim Merkezi Güdümlü Projesi - GDP

Yerel Kalkınma fırsatları yaratacak 2023 yılı Güdümlü Proje Destekleri kapsamında “Bozova Su Ürünleri Üretim Merkezi Güdümlü Projesi”nin uygulanması planlanmaktadır. Proje Şanlıurfa ili Bozova ilçesinde bulunan ve halihazırda işletilmekte olan su ürünleri tesisinde gerekli tadilat ve eklemelerin yapılmasını, makine ekipmanın satın alınarak tesisin daha iyi bir şekilde işler hale getirilmesini amaçlamaktadır. Proje süresi sonunda yapılacak faaliyetler sonucunda toplam 20 milyon adet alabalık, mersin balığı ve şabut yavrusu üretimi gerçekleştirilecektir. Uzun vadede tesisin yurt içi ve yurt dışı yavru balık üretim merkezi haline gelmesi, rekreasyon alanında yapılacak düzenlemeler ile Bozova ilçesinin turistik bir yöre haline gelmesinde önemli bir katkısının olması amaçlanmaktadır.

Tablo 100- Bozova Su Ürünleri Üretim Merkezi Güdümlü Projesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Bozova Su Ürünleri Üretim Merkezi Güdümlü Projesi	PYB	01/01/23 -31/12/23

Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı

2023 Yılı Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP)

Ülke sathında daha dengeli bir yerleşme düzeninin sağlanması ve göçün kademeli olarak yönlendirilebilmesi için nispeten geri kalmış ve göç veren bölgelerde, bölgesel çekim merkezi niteliğini haiz şehirlerin katma değeri yüksek üretim, ihracat, istihdam, verimlilik, teknoloji ve yenilikçilik kapasitelerinin artırılması amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uygulanan ve yerelde Ajan-sımızca koordine edilen CMDP'ye 2023 yılında da projeler sunulacaktır.

Tablo 101-2022 Yılı Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
2023 Yılı CMDP	Karacadağ KA	01/01/23- 31/12/23

2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı

TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) Bölgesinde uygulanacak Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programının amacı, yürütülecek projeler ile istihdam edilebilirliğin artırılması, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha fazla katılmalarının sağlanması, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla bölgedeki çocuk, genç ve kadınların kendilerini daha iyi ifade etmelerine katkı verilmesidir.

İstihdam, sosyal içerme, kültür, sanat ve spor olmak üzere üç bileşenden oluşan sosyal destek programının hedef kitlesi yoksulluk ve sosyal imkânlarla erişimde sıkıntı yaşayan çocuklar, gençler, kadınlar, işsizler, yoksullar, göç etmişler ve kentlerin gecekondü bölgelerinde yaşayanlardır. Program kapsamında 2022 yılında 4 proje desteklenmiş olup bu projelere ilişkin bütçe detayları ilgili başlıklarda gösterilmiştir. Bu projelerin yanı sıra 2023 yılında ilan edilecek Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı çerçevesinde TRC2 Bölgesine kullanılacak tahmini bütçe aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 102- 2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı	PPKB, PYB, İDB	01/04/23-31/12/23

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Karacadağ Kalkınma Ajansı Sonuç Odaklı Programlama yaklaşımını benimseyerek 3 yıl boyunca uygulayacağı operasyonel programları belirlemiştir. İç ve dış paydaşların katkıları alınarak 3 adet tematik Sonuç Odaklı Program oluşturulmuş ve her bir program için somut çıktılara dönük faaliyetler ortaya konulmuştur. Hibe programları gibi araçlar ile paydaşlarla etkin iş birliklerinin kurulduğu, yatırım ortamının iyileştirilmesi için çalışmaların yapıldığı, analizler ile bölge potansiyelinin ortaya çıkarıldığı politikalar birlikte düşünülerek karma bir yaklaşım gözetilmiştir. Her üç program altında somut ve gerçekçi gösterge hedefleri belirlenerek bu hedeflere ulaşmak için kurumsal dönüşümün nasıl sağlanacağı Kurumsal Gelişim bölümünde belirtilmiştir.

2012 yılından beri Kalite Yönetim Sistemini benimseyen Ajansımız kurumsal dönüşümü büyük oranda tamamlamış ve kurumsal stratejik planında stratejik hedeflerini ortaya koymuştur. Hem stratejik planlama süreci hem de kalite yönetim sistemi deneyimi yeni kurumsal dönüşüm yaklaşımı için önemli bir katkı sağlamıştır. Bu noktada Ajansımız geçmiş deneyimlerinden yararlanarak Sonuç Odaklı Program hedeflerine ulaştıracak dönüşümü sağlayacaktır.

Sonuç Odaklı Program konularına girmeyen, ancak bölge için gerçekleştirilmesinde elzem görünen bazı faaliyetler yerel kalkınma fırsatları (YKF) altında belirtilmiştir. YKF'ler sayesinde bölgenin içsel potansiyelini harekete geçirebilecek hibe programları, iş birliği ağları, eğitim hizmetleri gibi faaliyetler uygulanacaktır.

Genel Müdürlüğümüzün tüm Ajanslar için 2022 ve 2023 yılları için belirlediği "Genç İstihdamı" teması kapsamında da gençlerin istihdama katılımını teşvik edecek beceri geliştirme programları, istihdam garantili eğitim programları, özel nitelikli mali destek programları, kırsal istihdamı artırma programları ve yerel bazlı genç girişimcilik destek programları uygulanacaktır.

Çalışma programında belirlenen tematik SOP'lar ile diğer faaliyetler bütüncül bir yaklaşımla uygulanarak hayata geçirilecektir. Bunun için hem kurumsal koordinasyon hem de yerel/bölgesel/ulusal/uluslararası kurumlarla koordinasyon etkin bir şekilde yerine getirilecektir.

6. EKLER

- EK-A Güdümlü Proje Bilgi Formları
- EK-B Proje Listesi
- EK-C Yurt Dışı Fuarlar ve Çalışma Ziyaretleri Tablosu
- EK-D Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu
- EK-E Yapılacak AraŐtırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu

Ajans Yönetim Kurulunun 28.08.2022 tarih ve 2022/04-03 nolu kararı ile 4 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 194/1-b maddesi, 28.09.2006 tarih ve 26303 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 24 üncü maddesi ve Kalkınma Ajansları Çalışma Usul ve Esaslarının 14/a maddesine göre, Ajansımız 2023 Yılı Çalışma Programı'nın aynen kabulüne ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın onayına sunulmasına karar verilmiştir. 28.08.2022

